AGATOS KRISTI kolekcija

AGATHA CHRISTIE

DILEMA POLENSOS KURORTE

AGATA KRISTI

DILEMA POLENSOS KURORTE

LEIDYKLA

VILNIUS

UDK 820-3
CH 525

AGATHA CHRISTIE

PROBLEM AT POLLENSA BAY

Iš anglų kalbos vertė
Lina PAJARSKIENĖ

ISBN 9986-833-23-X

TURINYS

Pratarmė

Agata Kristi (Agatha Christie) – visame pasaulyje žinoma rašytoja, vadinama nusikaltimų karaliene. Milijonai žmonių patyrė malonumą skaitydami jos romanus ir apsakymus. Ji parašė beveik aštuoniasdešimt detektyvinių romanų bei trumpų apsakymų rinkinių, devyniolika pjesių bei šešis romanus, kuriuos pasirašė Marijos Vestmekot (Mary Westmacott) slapyvardžiu.

Šiame rinkinyje sutiksime daugelį jos įžymiausių personažų, tarp jų ir rūstųjį Erkiulį Puaro. Apsakyme *"Geltonieji irisai"* žymusis seklys telefonu pakviečiamas į vakarėlį. Ar atsitiktinai lygiai prieš ketverius metus prie to paties stalelio nusižudė šeimininko žmona?

Skaitydami apsakymą *"Dilema Polensos kurorte"* būsite sužavėti tuo, kaip Parkeris Painas, įžymusis "problemų narpliotojas", sumaniai išsprendžia iškilusius jaunų žmonių meilės sunkumus. Apsakyme *"Regatos paslaptis"* savo nepaprasto sugebėjimo stebėti dėka Parkeris Painas išnarplioja paslaptingą atsitikimą. Misterio Izaoko Pointso surengto plaukiojimo jachta metu vienas iš svečių labai rimtai priima nerūpestingą pasiūlymą pavogti paties šeimininko brangų deimantą – "Rytinę žvaigždę". Ir brangakmenis dingsta be pėdsakų, nė vienam svečiui neišėjus iš kambario...

"Arlekino arbatos servize" misteris Satertvaitas, atvykęs aplankyti seno bičiulio, netikėtai sutinka labai mįslingą žmogų – Harlį Kviną ir tai suteikia galimybę užkirsti kelią keistai ir spalvingai žmogžudystei.

TOS PAČIOS AUTORĖS:

ABC žudikai
Bertramo viešbutyje
Blogis po saule
Didysis ketvertas
Drambliai gali prisiminti
Dilema Polensos kurorte
Drevė
Erkiulio Puaro darbai
Erkiulio Puaro Kalėdos
Helouvyno vakarėlis
Hikori Dikori Dok
Ir tada ten nieko nebuvo
Įdūrimas į nykštį
Jie atvyko į Bagdadą
Jie daro tai su veidrodžiais
Judantis pirštas
Kalėdų pudingas
Kaminų paslaptis
Karibų paslaptis
Katė tarp balandžių
Keleivis į Frankfurtą
4.50 iš Pedingtono
Kibirkščiuojantis cianidas
Kodėl jie nepaklausė Evans
Kol dar šviesu
Kortos ant stalo
Kreivasis namas
Kvailasis liudininkas
Laikrodžiai
Lavonas bibliotekoje
Likimo vartai
Link nulio
Listerdeilo paslaptis
Miegantis žudikas
Miršta lordas Edžveras
Mirtį nešantis šuo
Mirtis debesyse
Mirtis ant Nilo
N ar M?
Nekaltojo kankinimas
Nemezidė
Nesibaigianti naktis
Nežinomas tikslas
Numirėlio pokštas
Nusikaltimo bendrininkai
Palšas žirgas
Paskelbta žmogžudystė
Paskui ateina mirtis
Paskutinės ponios Marpl bylos
Paslaptinga afera Stailse
Paslaptingasis misteris Kvinas
Pavojus Endhauze
Penki maži paršiukai
Perskilęs veidrodis
Pilna kišenė rugių
Pirmosios Puaro bylos
Po laidotuvių
Ponios Maginti mirtis
Potvynio nunešti
Rodžerio Ekroido nužudymas
Septynių diskų paslaptis
Sitafordo paslaptis
Slaptasis priešininkas
Susitikimas su mirtimi
Tamsusis kiparisas
Tiria Parkeris Painas
Tiria Erkiulis Puaro
Trečioji mergina
Trijų veiksmų tragedija
Trylika uždavinių
Užuolaidos: paskutinė Puaro byla
Viens, du, užsek man batus
Vyras rudu kostiumu
Žydrojo traukinio paslaptis
Žmogžudysčių grandis
Žmogžudystė golfo lauke
Žmogžudystė klebonijoje
Žmogžudystė Mesopotamijoje
Žmogžudystė Miūjyje
Žmogžudystė Rytų ekspresе
Žudyti lengva

Mary Westmacott slapyvardžiu:
Dukters duktė
Nebuvęs pavasarį
Našta
Milžino duona
Rožė ir medis
Nebaigtas portretas

Agatha Christie Mallowan:
Ateik, pasakyk man, kaip tu gyveni
Betliejaus žvaigždė

Autobiografija
Agata Kristi: autobiografija

DILEMA POLENSOS KURORTE

Apsakymas *"Dilema Polensos kurorte"* pirmą kartą buvo išleistas pavadinimu "Puaro istorija" 1936 metais Didžiojoje Britanijoje, žurnale "*Strand Magazine*".

DILEMA POLENSOS KURORTE

Misteris Parkeris Painas atvyko į Palmą ankstyvą rytmetį. Jis išlipo iš garlaivio, plaukusio iš Barselonos į Maljorką. Čia jam teko nusivilti. Viešbučiai buvo perpildyti! Jam tepasiūlė tvankų kambarį su išėjimu į vidinį kiemą viename iš viešbučių, esančių miesto centre. O su tuo misteris Parkeris Painas neketino taikstytis. Tačiau viešbučio šeimininkas jo jausmams buvo abejingas.

– Ko jūs tikėjotės? – gūžtelėjęs pečiais paklausė jis.

Dabar Palma buvo populiari! Valiutos kursas palankus! Ir anglai, ir amerikiečiai žiemą traukė į Maljorką. Visur buvo pilna žmonių. Vargu ar anglų džentelmenas galėjo rasti, kur apsistoti – gal tik Formentore, tačiau ten kainos buvo tokios didelės, kad netgi užsieniečiai į jį nevažiavo.

Misteris Parkeris Painas išgėrė kavos su bandele ir išėjo apžiūrėti katedros, tačiau pajuto, kad neturi nuotaikos gėrėtis architektūros grožybėmis.

Jis pasikalbėjo su draugiškai nusiteikusiu taksi vairuotoju. Šis kalbėjo darkyta prancūzų kalba, įmaišydamas daugybę gimtosios ispanų kalbos žodžių. Jie aptarė Solero, Alkudijos, Polensos ir Formentoro privalumus, kur buvo

puikių, bet labai brangių viešbučių. Misteris Parkeris Painas pasiteiravo, kokios ten kainos. Taksistas atsakė, kad jie prašo tokių pinigų, kokius būtų kvaila ir juokinga mokėti – argi nėra žinoma, jog anglai čia atvyksta tik todėl, kad pigu? Misteris Parkeris Painas sutiko, bet antrą kartą pasiteiravo: "Vis dėlto – kokios kainos Formentore?" Išgirdo, kad neįtikėtinos. "Labai gerai – tačiau KOKIOS KONKREČIAI?" Pagaliau vairuotojas sutiko įvardinti sumą.

Ta suma misterio Parkerio Paino neišgąsdino, nes jis prisiminė, kokie brangūs viešbučiai Jeruzalėje ir Egipte.

Misteriui Parkeriui Painui susiderėjus su taksistu, jo lagaminai buvo šiek tiek atmestinai sukrauti į taksi, ir juodu nuvažiavo į Formentorą. Važiuodami jie užsukdavo pasižvalgyti į pigesnius viešbučius.

Jie taip ir nenuvyko į Formentorą, tą plutokratijos* lopšį, nes, važiuodami siauromis Polensos gatvėmis palei vingiuotą pakrantę, pamatė "Pino d'Oro" – mažą ant jūros kranto pastatytą viešbutį, kuris nuostabaus rytmečio migloje įgavo japoniškos graviūros rafinuotą neapibrėžtumą. Misteris Parkeris Painas iš karto suprato, kad šis viešbutėlis yra būtent tai, ko jis ieško. Jis sustabdė taksi ir įėjo į viešbutį pro dažytus vartelius. Jis tikėjosi čia rasti laisvą vietą.

Viešbutis priklausė pagyvenusiai porai. Nors savininkai nemokėjo nei anglų, nei prancūzų kalbos, susitarti pavyko. Parkeris Painas gavo kambarį su vaizdu į jūrą. Vairuotojas, iškrovęs lagaminus ir pasveikinęs savo keleivį

---

* Valdymo forma, kai visa valdžia priklauso grupei turtingųjų (gr.), – *vert. past.*

išvengus "šių siaubingų naujų viešbučių", gavo užmokestį ir, linksmai ispaniškai atsisveikinęs, išvažiavo.

Parkeris Painas pažvelgė į laikrodį ir pamatė, kad dar tik penkiolika minučių po dešimtos valandos ryto. Jis išėjo į mažą terasą, dabar jau užlietą akinančios ryto šviesos, ir jau antrą kartą tą rytą užsisakė kavos su bandelėmis.

Ten stovėjo keturi stalai. Už vieno sėdėjo jis, nuo kito buvo nurenkami indai po pusryčių. Arčiausiai jo sėdėjo vokiečių šeima: tėvas, motina ir dvi jau ūgtelėjusios dukros. Už jų, terasos kampe, sėdėjo motina ir sūnus – be abejo, anglai.

Moteris buvo maždaug penkiasdešimt penkerių metų. Jos žili plaukai buvo gražaus atspalvio. Ji buvo apsirengusi nors ir nemadingai, bet skoningai: vilkėjo tvido švarką ir segėjo sijoną. Nuo jos dvelkė ramybe, būdinga keliaujančiai anglei.

Jaunuoliui, sėdėjusiam priešais ją, galėjo būti dvidešimt penkeri. Jis buvo tipiškas savo visuomenės sluoksnio ir amžiaus atstovas. Nebuvo nei gražus, nei bjaurus, nei aukštas, nei žemas. Buvo akivaizdu, kad jis puikiai sutarė su motina – jie drauge juokavo. Jis uoliai jai patarnavo.

Motinos, besikalbančios su sūnumi, akys susitiko su misterio Parkerio Paino akimis. Ji pažvelgė į jį nerūpestingai, tačiau jis suprato, kad buvo įvertintas. Jį atpažino kaip anglą ir, be abejonės, šiuo atveju misteris Parkeris Painas nebuvo prieš. Nors jam ir įkyrėjo susitikimai su tėvynainiais

užsienyje, tačiau jis tikėjosi, kad ši šeima padės jam maloniai praleisti dieną. Mažame viešbutyje vengiantis bendrauti žmogus sukeltų įtampą. Jis buvo tikras, kad ši ypatinga moteris puikiai išmanė, anot jo, "viešbučio manieras".

Jaunasis anglas pakilo nuo stalo, kažką juokdamasis pasakė motinai ir įėjo į viešbutį. Moteris pasiėmė savo laiškus, krepšį ir įsitaisė kėdėje veidu į jūrą. Ji išsiskleidė laikraštį *"Continental Daily Mail"*. Jos nugara buvo atsukta į misterį Parkerį Painą.

Gerdamas paskutinį kavos gurkšnį, misteris Parkeris Painas pažvelgė jos pusėn ir akimirksniu sustingo. Jis buvo sujaudintas ramių atostogų metu! Jos nugara buvo labai iškalbinga. Jis jau buvo matęs daugybę panašių nugarų. Jos griežta, įsitempusi laikysena... Net nematydamas moters veido, jis gerai žinojo, kad jos akys pilnos ašarų. Ji tvardėsi didelių pastangų dėka.

Parkeris Painas atsargiai, tarsi medžiojamas žvėris, sugrįžo į viešbutį. Dar prieš nepilną pusvalandį jo paprašė pasirašyti svečių knygoje, gulėjusioje ant stalo. Joje buvo dailus įrašas – K. Parkeris Painas, Londonas. Keliomis eilutėmis aukščiau misteris Parkeris Painas pastebėjo įrašus: misis R. Čester, misteris Bazilis Česteris, Holm Parkas, Devonas.

Pačiupęs plunksnakotį, misteris Parkeris Painas greitai pataisė savo parašą. Dabar labai sunkiai buvo galima perskaityti : Kristoferis Painas.

Jeigu misis Čester Polensos kurorte jaučiasi

nelaiminga, tai jai nebus lengva suprasti, kad gali kreiptis pagalbos į misterį Parkerį Painą.

Šį džentelmeną nuolat stebino tai, kad tiek daug tėvynainių, kuriuos jis sutiko užsienyje, žinojo jo vardą ir buvo atkreipę dėmesį į jo skelbimus. Anglijoje tūkstančiai žmonių kiekvieną dieną skaito "*Times*", tačiau prisiektų, kad gyvenime nėra girdėję tokio vardo. "Užsienyje, – mąstė jis, – anglų laikraščius jie skaito atidžiau. Pro jų akis nepraslysta nė viena žinutė, nė vienas skelbimų stulpelis".

Jo atostogos jau keletą kartų buvo pertrauktos, nes teko narplioti kelias istorijas, susijusias su žmogžudyste ir šantažu. Dabar jis nusprendė ramiai pailsėti Maljorkoje. Tačiau instinktyviai jautė, kad kenčianti motina tikrai gali sudrumsti jo ramybę.

Misteris Parkeris Painas puikiai įsikūrė "Pino d'Oro" viešbutyje. Netoliese buvo didesnis viešbutis "Mariposa", kuriame buvo apsistoję labai daug anglų. Taip pat šalia buvo menininkų gyvenvietė. Einant pajūriu buvo galima patekti į žvejų kaimą. Jame buvo kokteilių baras, kuriame mėgdavo rinktis žmonės, bei kelios parduotuvės. Čia buvo ramu ir gera. Merginos vaikščiojo mūvėdamos kelnes, krūtines apsijuosusios ryškių spalvų skepetaitėmis. Ilgaplaukiai jaunuoliai su beretėmis "Makso" bare postringavo apie plastinio meno vertę ir abstraktumą mene.

Kitą dieną misis Čester užkalbino misterį Parkerį Painą, jie persimetė keliomis tradicinėmis frazėmis apie kraštovaizdį ir orą. Tuomet ji šnektelėjo su vokiete apie mezgimą, maloniai

pasikalbėjo apie liūdną politinę situaciją su dviem danų džentelmenais, kurie mėgdavo keltis auštant ir vienuolika valandų vaikščioti pėsčiomis.

Misteris Parkeris Painas susipažinęs su Baziliu Česteriu įsitikino, kad jis labai malonus jaunuolis. Jis vadino misterį Parkerį Painą "seru" ir labai mandagiai klausėsi visko, ką kalbėjo vyresnis žmogus. Visi trys anglai pamėgo po vakarienės drauge gerti kavą. Vieną kartą, jiems kartu geriant kavą, Bazilis paliko draugiją maždaug po dešimties minučių, ir misteris Parkeris Painas pasiliko *tete-à-tete* (*pranc.* akis į akį) su misis Čester.

Jie kalbėjo apie gėles ir jų auginimą, apie apverktiną Anglijos svaro padėtį, apie tai, kaip brangu gyventi Prancūzijoje ir kaip sunku gauti geros popietės arbatos.

Kiekvieną vakarą misteris Parkeris Painas pastebėdavo, kaip suvirpėdavo jos lūpos išėjus sūnui, bet ji greitai atgaudavo pusiausvyrą ir tęsdavo anksčiau pradėtą pokalbį.

Po truputį ji ėmė pasakoti apie Bazilį. Pasigyrė, kad jam gerai sekėsi mokykloje: "Žinote, jis buvo pirmajame XI". Kaip juo visi žavisi, kaip berniuku didžiuotųsi tėvas, jeigu būtų gyvas. Ji labai džiaugiasi, kad Bazilis niekuomet nebuvo "laukinis".

– Žinoma, aš visuomet jį skatinu bendrauti su jaunais žmonėmis, tačiau jam labiau patinka leisti laiką su manimi, – pasakė ji su tam tikru santūriu pasitenkinimu.

Šį kartą Parkeris Painas tarė:

– O! Čia yra daugybė jaunų žmonių – ne viešbutyje, bet šioje saloje.

Jis pastebėjo, kad tai išgirdusi, misis Čester suakmenėjo. Ji pasakė: "Žinoma, čia yra daugybė *menininkų*".

Galbūt ji labai senamadiška, nes tikrasis menas kitoks. Tačiau daugelis jaunuolių užsiima "menu", kad pateisintų dykinėjimą, o merginos pernelyg daug geria.

Kitą dieną Bazilis pasakė misteriui Painui:

– Labai džiaugiuosi, kad jūs čia atvykote, sere, ypač dėl motinos. Vakarais jai patinka su jumis šnekučiuotis.

– Ką jūs veikėte čia, kai tik atvykote?

– Mes žaisdavome kortomis piketą.

– Aišku.

– Žinoma, piketas greitai mums atsibodo. Tiesą sakant, čia turiu keletą draugų – labai linksma draugija. Tačiau nemanau, kad ji patinka motinai, – jis nusijuokė, tarytum manydamas, kad tai juokinga. – Motina labai senamadiška... Netgi merginos, mūvinčios kelnes, ją šokiruoja!

– Tai tiesa, – pasakė misteris Parkeris Painas.

– Aš jai sakau – reikia žengti koja kojon su laiku... Mūsų šalyje merginos tokios nuobodžios...

Visa tai Parkerį Painą labai sudomino. Jis buvo miniatiūrinės dramos žiūrovas ir niekas nereikalavo joje dalyvauti.

Ir tuomet, misterio Parkerio Paino akimis, atsitiko blogiausia. "Mariposos" viešbutyje apsistojo plepi jo

pažįstama. Jie susitiko arbatos parduotuvėje, kur buvo atėjusi ir misis Čester.

Atvykėlė sušuko:

– Na, juk tai misteris Parkeris Painas, vienintelis ir nepakartojamas misteris Parkeris Painas! Ir Adela Čester! Jūs pažįstami? O, taip? Jūs apsistoję tame pačiame viešbutyje? Jis stebukladarys, Adela! Amžiaus stebuklas! Kreipkis į jį, ir visi tavo rūpesčiai išnyks! Tu nežinojai? Tu nieko apie jį negirdėjai? Argi tu neskaitei jo skelbimų? "Jūs turite rūpesčių? Kreipkitės į misterį Parkerį Painą!" Nėra nieko, ko jis negalėtų. Vyras ir žmona pasiruošę perkąsti vienas kitam gerkles, o jis juos sutaiko! Jeigu praradai gyvenimo džiaugsmą, jis suteiks tau galimybę patirti jaudinančių nuotykių! Kaip jau sakiau, šis žmogus tiesiog burtininkas!

Ji kalbėjo ilgai. Misteris Parkeris Painas kartkartėmis kukliai jai paprieštaraudavo. Jam nepatiko, kaip misis Čester pažvelgė į jį. Dar labiau jam nepatiko, kad jiems grįžtant paplūdimiu, ji akis į akį šnekučiavosi su plepia jo liaupsintoja.

Atomazga įvyko greičiau, nei jis tikėjosi. Tą vakarą, jiems išgėrus kavos, misis Čester nelauktai tarė: "Misteri Painai, gal galite ateiti į mažąją svetainę? Noriu su jumis pasikalbėti".

Jam teko paklusti.

Misis Čester savitvarda seko, o kai mažosios svetainės durys užsidarė, ji atsisėdo ir apsipylė ašaromis.

– Mano berniukas, misteri Parkeri Painai. Jūs turite jį

išgelbėti! *Mes* turime jį išgelbėti! Man iš sielvarto plyšta širdis!

– Brangioji ponia, aš juk pašalinis žmogus...

– Nina Vičerlei sakė, kad jūs galite *viską*. Ji patarė man jums išsipasakoti ir užtikrino, kad jūs viską sutvarkysite.

Mintyse misteris Parkeris Painas keikė įkyriąją misis Vičerlei. Tačiau jis pasidavė:

– Išsiaiškinkime šį reikalą. Spėju, kad jis susijęs su mergina?

– Ar jis jums užsiminė apie ją?

– Netiesiogiai.

Iš misis Čester lūpų pasipylė galingas žodžių srautas:

– Mergina siaubinga. Ji geria, keikiasi, o apie jos drabužius nėra ką ir kalbėti. Ji gyvena pas seserį, ištekėjusią už danų kilmės menininko. Visa draugija niekam tikusi. Pusė jų gyvena kartu nesusituokę. Bazilis visiškai pasikeitė. Jis buvo toks ramus, taip domėjosi rimtais dalykais. Jis net norėjo tapti archeologu...

– Taigi, gamta keršija, – tarė misteris Painas.

– Ką jūs norite pasakyti?

– Jaunuoliui nėra sveika domėtis rimtais dalykais. Merginoms jis tampa panašus į idiotą.

– Misteri Painai, prašau, kalbėkite rimtai.

– Aš kalbu visiškai rimtai. Tarp kitko, ar tai ta pati panelė, kuri vakar su jumis gėrė arbatą?

Jis pastebėjo ją – jos pilkas flanelines kelnes, ryškiai raudoną skepetą, laisvai apvyniotą aplink krūtinę, ryškiai

raudonas lūpas ir tai, kad ji pasirinko ne arbatą, o kokteilį.

– Jūs matėte ją? Ji – siaubinga! Bazilis anksčiau nesižavėjo tokiomis merginomis.

– Jūs jam suteikėte nedaug progų žavėtis kokia nors mergina, ar ne?

– Aš?

– Jis pernelyg mėgo *jūsų* draugiją! Blogai. Šiaip ar taip, manau, jis ateis į protą, jeigu jūs visko nesugadinsite.

– Jūs nesuprantate. Jis nori vesti šią merginą Beti Greg. Jie susižadėję.

– Tai nuėjo taip toli?

– Taip. Misteri Parkeri Painai, jūs *privalote,* ką nors daryti. Jūs privalote apsaugoti mano berniuką nuo šių pražūtingų vedybų! Antraip jo gyvenimas bus sugriautas.

– Niekas negali sugriauti kito žmogaus gyvenimo, nebent pats sau.

– Bazilio gyvenimas bus sugriautas, – kategoriškai pasakė misis Čester.

– Aš nesijaudinu dėl Bazilio.

– Gal jaudinatės dėl *merginos*?

– Ne, man neramu dėl jūsų. Jūs nesinaudojate savo prigimtine teise.

Misis Čester pažvelgė į jį šiek tiek nustebusi.

– Koks yra amžiaus tarpas nuo dvidešimties iki keturiasdešimties? Suvaržytas asmeninių ir emocinių ryšių. Toks gyvenimas. Tačiau vėliau prasideda kitas periodas. Jūs galite stebėti bei apmąstyti gyvenimą, sužinoti kai ką

apie kitus žmones ir tiesą apie save. Gyvenimas tampa tikras – reikšmingas. Jūs matote jį ne tik kaip vieną sceną, kurioje jūs vaidinate tarsi aktorė, o kaip visumą. Iki keturiasdešimt penkerių nė vienas vyras ar moteris iš tikrųjų neturi savo gyvenimo. Tik po šios amžiaus ribos asmenybė turi galimybę atsiskleisti.

Misis Čester tarė:

– Aš aukojausi Baziliui. Jis man buvo *viskas*.

– Tačiau taip neturėjo būti. Būtent už tai dabar ir mokate. Mylėkite jį kiek tik norite, tačiau nepamirškite, kad jūs esate Adelė Čester – asmenybė, ne tik Bazilio motina.

– Mirsiu iš sielvarto, jeigu Bazilio gyvenimas bus sugriautas, – pasakė Bazilio motina.

Jis pažvelgė į jos raukšleles, nusvirusius lūpų kampučius. Šiaip ar taip, ji buvo miela moteris. Jis nenorėjo, kad ji būtų įskaudinta.

– Pažiūrėsiu, ką galiu padaryti, – tarė jis

Susitikęs su Baziliu Česteriu jis įsitikino, kad vaikinas pasiruošęs atviram pokalbiui bei trokšta išsakyti savo nuomonę.

– Šis reikalas labai bjaurus. Motina – beviltiška, iš anksto nusistačiusi, siaurų pažiūrų. Jeigu tik ji nusileistų, pamatytų, kokia nuostabi yra Beti.

– O Beti?

Jis atsiduso.

– Beti labai sunkiai sukalbama! Jeigu tik ji šiek tiek nusileistų, noriu pasakyti – nors vieną dieną nesidažytų

lūpų, viskas pasikeistų. Kai šalia yra motina, ji atrodo ne taip, kaip pridera – na, per daug moderni...

Misteris Parkeris Painas nusišypsojo.

– Beti ir motina yra man du brangiausi žmonės pasaulyje, aš maniau, kad jos viena kitą pamils.

– Jūs turite daug ko išmokti, jaunuoli, – pasakė misteris Painas.

– Norėčiau, kad jūs susipažintumėte su Beti ir rimtai pasikalbėtumėte apie visa tai.

Misteris Parkeris Painas mielai priėmė pakvietimą.

Beti ir jos sesuo su vyru gyveno netoli jūros mažame nutriušusiame namelyje. Kambariai atrodė labai kukliai, juose nebuvo daug baldų: tik trys kėdės, stalas ir kelios lovos. Ant sienos kabėjo spintelė, kurioje stovėjo tik keletas puodelių ir lėkščių. Betės svainis Hansas buvo jausmingas jaunuolis sutaršytais, styrančiais į visas puses šviesiais plaukais. Vaikščiodamas pirmyn ir atgal, jis neįtikėtinai greitai kalbėjo labai keista anglų kalba. Stela, jo žmona, buvo smulki ir šviesiaplaukė. Beti Greg buvo raudonplaukė, strazdanota, gyvų akių. Jis pastebėjo, kad ji buvo ne taip ryškiai pasidažiusi, kaip vakar, kai ji lankėsi "Pino d'Oro" viešbutyje.

Ji paruošė jam kokteilį ir mirktelėjusi paklausė:

– Jūs atėjote dėl to konflikto?

Misteris Parkeris Painas linktelėjo galva.

– Kurioje jūs pusėje? Jaunųjų įsimylėjėlių ar nepalankiai nusiteikusios damos?

– Ar galiu paklausti vieno dalyko?

– Žinoma.

– Ar jūs buvote su ja mandagi?

– Visiškai ne, – nuoširdžiai atsakė mis Greg. – Tačiau senutė supykdė mane. – Ji apsidairė, kad įsitikintų, jog Bazilis negirdi. – Ta moteris tiesiog siutina mane. Visus šiuos metus ji laikė Bazilį po savo padu – tokie dalykai vyrą padaro kvailį. Iš tikrųjų Bazilis nėra kvailys. Todėl ji yra tokia *pukka sahib*.

– Iš tikrųjų nėra taip blogai. Tiesiog dabar tai "nemadinga".

Beti Greg staiga sumirksėjo.

– Norite pasakyti, kad tai tas pats, kaip jeigu karalienės Viktorijos laikais padėtume Čipendeilo kėdes į mansardą, o vėliau vėl jas atsineštume ir pasakytume: "Argi jos ne nuostabios?"

– Kažkas panašaus.

Beti Greg susimąstė.

– Galbūt jūs teisus. Būsiu atvira. Tai Bazilis supykdė mane, nes jam labai rūpėjo, kokį įspūdį aš padarysiu jo motinai. Tai privertė mane griebtis kraštutinių priemonių. Manau, kad jis galėtų mane mesti, jeigu motina labiau pasistengtų.

– Jis galėtų, – sutiko misteris Painas, – jeigu ji tai darytų tinkamu būdu.

– Jūs ketinate jai nurodyti tinkamą būdą? Suprantate, ji pati nesugebėtų mūsų išskirti. Ji tik priešinasi mūsų draugystei, o tai nepadeda. Tačiau jeigu jūs ją

pamokytumėte...

Ji prikando lūpą ir pažvelgė į jį mėlynomis akimis.

– Esu girdėjusi apie jus, misteri Parkeri Painai. Jūs turite nusimanyti apie žmogiškąją prigimtį. Kaip jūs manote, ar mūsų santuoka bus laiminga?

– Norėčiau, kad atsakytumėte į tris klausimus.

– Tinkamumo testas? Gerai, klauskite.

– Jūs miegate prie atidaryto ar uždaryto lango?

– Atidaryto. Man reikia daug gryno oro.

– Ar jums ir Baziliui patinka tas pats maistas?

– Taip.

– Jūs einate miegoti anksti ar vėlai?

– Išduosiu jums paslaptį: iš tikrųjų anksti. Pusę vienuolikos jau žiovauju, o rytais jaučiuosi žvali. Tačiau aš nedrįstu prisipažinti, kad taip yra.

– Jūs turėtumėte labai tikti vienas kitam, – pasakė misteris Parkeris Painas.

– Testas labai paviršutiniškas.

– Visiškai ne. Pažįstu mažiausiai septynias šeimas, nesugyvenančias tik todėl, kad vyras mėgsta vakaroti iki vidurnakčio, o žmona eina miegoti pusę dešimtos, arba atvirkščiai.

– Gaila, – atsiduso Beti, – kad mes negalime būti laimingi visi drauge – aš, Bazilis ir jo motina, palaiminusi mūsų santuoką.

Misteris Parkeris Painas atsikosėjo.

– Manau, – tarė jis, – kad viską įmanoma sutvarkyti.

Ji pažvelgė į jį abejodama.

– Įdomu, ar tik nemėginate manęs pergudrauti?

Iš misterio Parkerio Paino veido negalima buvo suprasti, ką jis galvoja.

Jis nuramino misis Čester, tačiau nieko konkretaus jai nepasakė. "Sužadėtuvės – dar ne vedybos", – tarė jis jai. Jis patarė jai elgtis neįpareigojančiai ir su viskuo, nors ir nenoriai, sutikti.

Jis savaitei išvyko į Solerį ir maloniai praleido ten laiką. Grįžęs sužinojo, jog situacija netikėtai pasikeitė. Įėjęs į "Pino d'Oro" viešbutį jis išvydo kartu geriančias arbatą misis Čester ir Beti Greg. Bazilio su jomis nebuvo. Misis Čester atrodė pavargusi. Beti taip pat buvo išblyškusi ir nepasidažiusi, jos akių vokai buvo ištinę, tarytum ji būtų verkusi. Moterys draugiškai su juo pasisveikino, tačiau nė viena neužsiminė apie Bazilį.

Staiga jis išgirdo, kaip šalia sėdėjusi mergina skausmingai įkvėpė oro, lyg kažkas ją būtų sužeidęs. Misteris Painas pasuko galvą ir pamatė laiptais kylantį Bazilį Česterį. Su juo buvo stulbinančiai graži mergina. Ji buvo tamsaus gymio ir nuostabios figūros (buvo neįmanoma to nepastebėti, nes ji vilkėjo tik vieną vienintelį drabužį, pasiūtą iš blyškiai mėlyno krepo). Egzotiška gražuolė buvo gausiai pasipudravusi ochros pudra, o lūpas pasidažiusi oranžiškai raudonu lūpdažiu. Makiažas tik dar labiau paryškino jos nepaprastą grožį. O jaunasis Bazilis negalėjo atitraukti nuo jos akių.

– Labai vėluoji, Bazili, – papriekaištavo motina. – Tu turėjai palydėti Beti pas Maką.

– Tai mano kaltė, – lėtai ištarė gražioji nepažįstamoji. – Mes ėjome pasivaikščioti. – Ji kreipėsi į Bazilį. – Angele, atnešk man ko nors stipresnio!

Ji nusimetė batelius ir ištiesė savo kojų pirštus, kurių nagai buvo nulakuoti smaragdo spalva. Tokia pačia spalva buvo nulakuoti ir rankų nagai.

Ji nekreipė jokio dėmesio į dvi moteris, tačiau užkalbino misterį Parkerį Painą:

– Ši sala siaubinga. Miriau iš nuobodulio, kol nesutikau Bazilio. Jis labai mielas!

– Misteris Parkeris Painas – mis Ramona, – supažindino juos misis Čester.

Mergina padėkojo už pristatymą tingia šypsenėle.

– Manau, kad vadinsiu jus tiesiog Parkeriu, – sušnabždėjo ji. – Mano vardas Dolores.

Bazilis atnešė gėrimų. Mis Ramona bendravo (daugiausiai žvilgsniais) tik su Baziliu ir Parkeriu Painu. Nei į vieną iš moterų ji nekreipė jokio dėmesio. Beti keletą kartų mėgino prisijungti prie pokalbio, tačiau mis Ramona tik spoksojo į ją ir žiovavo.

Staiga Dolores atsistojo.

– Jau turiu grįžti. Aš apsistojau kitame viešbutyje. Ar kas nors palydės mane?

Bazilis pašoko iš vietos.

– Bazili, brangusis... – tarė misis Čester.

– Aš greitai grįšiu, mama.

– Argi jis ne mamytės sūnelis? – paklausė mis Ramona. – Šoka pagal jos dūdelę, argi ne taip?

Bazilis paraudo ir atrodė sutrikęs. Mis Ramona linktelėjo galva misis Čester, akinančia šypsena apdovanojo Parkerį Painą ir išėjo lydima Bazilio.

Jiems išėjus, tvyrojo nejauki tyla. Misteris Painas nenorėjo pirmas pradėti pokalbį. Beti Greg lankstė pirštus ir žiūrėjo į jūrą. Misis Čester buvo išraudusi ir atrodė pikta.

Beti paklausė:

– Na, ką jūs manote apie mūsų naująją Polensos kurorto viešnią?

Jos balsas šiek tiek drebėjo.

Misteris Parkeris Painas atsargiai tarė:

– Šiek tiek... eeegzotiška.

– Egzotiška? – Beti karčiai nusijuokė.

Misis Čester užsiplieskė:

– Ji siaubinga, siaubinga! Bazilis turbūt visiškai pakvaišo.

– Bazilis visai sveiko proto, – atšovė Beti.

– Jos kojų nagai! – pasipurtė iš pasibjaurėjimo misis Čester.

Staiga Beti atsistojo.

– Manau, misis Čester, jog neliksiu pietums. Einu namo.

– O, mieloji, Bazilis taip nusimins.

– Tikrai? – nusijuokė Beti. – Šiaip ar taip, manau, kad

eisiu. Man šiek tiek skauda galvą.

Ji jiems nusišypsojo ir išėjo. Misis Čester kreipėsi į misterį Painą:

– Norėčiau, kad mes niekada nebūtume čionai atvykę, niekada!

Misteris Parkeris Painas liūdnai papurtė galvą.

– Jūs neturėjote išvykti, – pasakė misis Čester. – Jeigu būtumėte buvęs čia, to nebūtų atsitikę.

Tai išgirdęs misteris Parkeris Painas tarė:

– Brangioji ponia, aš negaliu patarti jūsų sūnui, kokią moterį pasirinkti. Jis... e... atrodo, labai greitai įsimyli.

– Jis niekuomet toks nebuvo, – tarė misis Čester graudžiai.

– Atrodo, kad šis naujas nuotykis užgesino jo aistrą mis Greg. Turėtumėte būti patenkinta, – pamėgino ją pralinksminti Parkeris Painas.

– Nesuprantu, ką jūs norite pasakyti? – nusistebėjo misis Čester. – Beti yra miela mergina, ji labai myli Bazilį. Ir ji tikrai puikiai tvardosi. Manau, kad mano berniukas pamišo.

Misteris Parkeris Painas nenustebo, kad taip stulbinančiai greitai pasikeitė garbios damos nuomonė apie šią merginą. Jis jau buvo susidūręs su moterų nepastovumu. Jis švelniai tarė:

– Ne pamišo, o tik susižavėjo.

– Ta būtybė – deigė*, nepakenčiama.

– Tačiau labai žavi.

---

* Deigas – ispanų, portugalų ar italų pravardė, – *vert. past.*

Misis Čester prunkštelėjo.

Tą akimirką grįžo Bazilis. Jis priėjo prie motinos.

– Labas, motin, štai ir aš. Kur Beti?

– Dėl skaudančios galvos Beti išėjo namo. Aš nesistebiu.

– Nori pasakyti – supykusi.

– Manau, kad tu, Bazili, esi labai žiaurus Beti.

– Dėl Dievo, mama, nemoralizuok! Jeigu Beti kels triukšmą kiekvieną kartą, kai pamatys mane besikalbantį su kita mergina, kaipgi mes gyvensime?

– Jūs esate susižadėję.

– O taip, mes susižadėję. Bet tai dar nereiškia, kad mes negalime turėti savo draugų. Šiais laikais žmonės turi gyventi savo gyvenimą ir stengtis nepavyduliauti.

Jis nutilo.

– Klausyk, jei Beti neketina pietauti su mumis, manau, kad grįšiu į "Mariposos" viešbutį. Pažįstami pakvietė mane papietauti.

– Ak, Bazili...

Vaikinas metė į ją piktą žvilgsnį ir nubėgo laiptais žemyn.

Misis Čester pažvelgė į misterį Parkerį Painą.

– Matote, – tarė ji.

Jis matė.

Po kelių dienų reikalai dar pablogėjo. Vieną dieną Beti ir Bazilis susitarė, pasiėmę priešpiečių, eiti pasivaikščioti. Tačiau Beti, sutartą valandą atėjusi į "Pino d'Oro" viešbutį,

sužinojo, kad Bazilis pamiršo jų planus ir su Dolores Ramonos draugija visai dienai išvyko į Formentorą. Tik kietai sučiauptos lūpos išdavė, ką jautė mergina tai sužinojusi. Ji priėjo prie misis Čester. Moterys terasoje buvo vienos.

– Viskas gerai, – pasakė ji. – Tai nesvarbu. Tačiau vis dėlto manau, kad derėtų nutraukti sužadėtuves.

Ji nusimovė nuo piršto Bazilio padovanotą žiedą – antspaudą (tikrą sužadėtuvių žiedą jis žadėjo nupirkti vėliau).

– Ar atiduosite jį jam, misis Čester? Ir pasakykite savo sūnui, jog viskas gerai – lai nesijaudina...

– Beti, mieloji, nedarykite to! Jis *myli* jus – iš tikrųjų!

– Panašu, kad myli, ar ne? – nusijuokė mergina. – Ne, aš turiu išdidumo. Pasakykite jam, kad viskas gerai ir kad aš... aš linkiu jam laimės!

Bazilis grįžo saulei leidžiantis. Motina jį sutiko audringai.

Išvydęs savo žiedą, jis išraudo.

– Tai štai, kaip ji nusprendė! Manau, jog taip bus geriausia.

– Bazili!

– Atvirai kalbant, mama, neatrodo, kad paskutiniu metu mes gerai sutarėme.

– O kas dėl to kaltas?

– Nemanau, jog tai tik mano vieno kaltė. Pavydas yra bjaurus, ir aš tikrai nesuprantu, kodėl tu turėtum dėl viso to

jaudintis. Tu pati manęs maldavai nevesti Beti.

– Tai buvo prieš tai, kai su ja artimiau susipažinau. Bazili, mielasis, tu juk negalvoji vesti tos kitos moters?

Bazilis Česteris rimtai tarė:

– Aš iš karto ją vesčiau, jeigu ji to norėtų, bet bijau, kad ji nesutiks.

Misis Čester išpylė šaltas prakaitas. Ji nuėjo ieškoti misterio Parkerio Paino ir rado jį nuošaliame kampelyje ramiai skaitantį knygą.

– Jūs privalote ką nors daryti! Mano berniuko gyvenimas bus sugriautas!

Misteriui Parkeriui Painui buvo atsibodę klausytis, kaip bus sugriautas Bazilio Česterio gyvenimas.

– Ką aš galiu padaryti?

– Eikite ir pasimatykite su šia siaubinga moterimi. Jeigu bus būtina – papirkite ją.

– Tai gali daug kainuoti.

– Man tai nerūpi.

– Galbūt yra kitokių būdų išspręsti šitą situaciją.

Ji pažvelgė į jį susidomėjusi. Jis papurtė galvą.

– Aš nieko nepažadu, tačiau pažiūrėsiu, ką galima padaryti. Man jau anksčiau yra tekę narplioti panašias problemas. Tarp kitko, nė žodžio Baziliui – tai viską sugadintų.

– Žinoma, ne.

Misteris Parkeris Painas grįžo iš "Mariposos" viešbučio vidurnaktį. Misis Čester laukdama jo nemiegojo.

– Na? – dusdama paklausė ji.

Jo akys sublizgėjo.

– Senjorita Dolores Ramona išvyks iš Polensos rytoj ryte, o iš salos – rytoj naktį.

– Ak, misteri Parkeri Painai! Kaip jums tai pavyko?

– Tai nekainuos nė cento, – pasakė misteris Parkeris Painas. Moters akys vėl sublizgėjo. – Sugebėjau ją įtikinti.

– Jūs nuostabus. Nina Vičerli buvo visiškai teisi. Jūs turite man pasakyti... eee... jūsų honoraras...

Misteris Parkeris Painas paprieštaravo kilstelėdamas gerai prižiūrėtą ranką.

– Nė penso. Man buvo malonu. Tikiuosi, jog viskas bus gerai. Žinoma, iš pradžių, sužinojęs, kad ji išvažiavo ir nepaliko adreso, vaikinas labai nusimins. Vieną kitą savaitę būkite jam jautri.

– Jeigu tik Beti jam atleistų...

– Ji tikrai jam atleis. Juodu – puiki pora. Tarp kitko, aš irgi rytoj ketinu išvykti.

– Ak, misteri Parkeri Painai, mes jūsų pasiilgsime.

– Galbūt spėsiu išvykti prieš tai, kai tas jūsų berniukas įsimylės trečią merginą.

Misteris Painas persisvėrė per garlaivio turėklus ir pažvelgė į Palmos žiburius. Šalia jo stovėjo Dolores Ramona. Jis ją pagyrė:

– Labai puikus darbas, Madlina. Džiaugiuosi, kad nusiunčiau tau telegramą ir pakviečiau atvykti. Anksčiau

tu man atrodei tokia rami, tikra namisėda.

Madlina de Sara, dar vadinama Dolores Ramona ir Megi Sejers, manieringai tarė:

– Džiaugiuosi, kad jūs patenkintas, misteri Parkeri Painai. Tai buvo puikus mažytis nuotykis. Manau, jog dabar jau eisiu į savo kajutę ir atsigulsiu prieš pajudant laivui. Aš tokia bloga jūrininkė.

Po kelių minučių misteris Parkeris Painas ant savo peties pajuto kažkieno ranką. Atsisukęs pamatė Bazilį Česterį.

– Atėjau atsisveikinti su jumis, misteri Parkeri Painai. Priimkite linkėjimus nuo Beti bei jos ir mano padėką. Jūsų triukas buvo įspūdingas. Beti ir mama tapo artimos draugės. Nors, atrodytų, gėda apgaudinėti senutę, tačiau ji *buvo* sunkiai sukalbama. Šiaip ar taip, dabar viskas gerai. Tik privalau dar porą dienų apsimesti pykstančiu. Beti ir aš esame jums be galo dėkingi.

– Linkiu jums daug laimės, – pasakė misteris Parkeris Painas.

– Ačiū.

Jie nutilo. Tuomet Bazilis perdėtai nerūpestingai paklausė:

– Ar mis... mis de Sara... yra čia? Aš norėčiau padėkoti ir jai.

Misteris Parkeris Painas įdėmiai į jį pasižiūrėjo ir tarė:

– Bijau, kad mis de Sara jau miega.

– O, labai gaila. Galbūt kada nors pasimatysiu su ja

Londone.

– Tiesą sakant, netrukus ji išvyks tvarkyti mano reikalų į Ameriką.

– A! – Bazilio tonas išdavė, kad jis sutriko. – Na, – tarė jis, – aš jau eisiu...

Misteris Parkeris Painas nusišypsojo. Eidamas į savo kajutę, jis pabeldė į Madlinos duris.

– Kaip laikaisi, brangioji? Viskas gerai? Buvo atėjęs mūsų jaunasis bičiulis. Įprastas lengvas "madlinamanijos" priepuolis. Po kelių dienų jam praeis, tačiau tu tikrai esi stulbinanti!

ANTRASIS GONGAS

Apsakymas *"Antrasis gongas"* pirmą kartą publikuotas 1932 metais Didžiojoje Britanijoje, žurnale *"Strand Magazine"*. Jo praplėsta versija pasirodė 1937 metais pakeistu pavadinimu *"Numirėlio veidrodis"*.

ANTRASIS GONGAS

Džoana Ešbi išėjo iš savo miegamojo ir akimirkai stabtelėjo prie durų laiptų aikštelėje. Jau buvo beveik apsisukusi grįžti į kambarį, kai kažkur po jos kojomis nuskambėjo gongas. Džoana vos ne bėgte nuskubėjo į valgomąjį. Ji taip skubėjo, kad laiptų viršuje susidūrė su jaunuoliu.

– Sveika, Džoana! Kam ta pašėlusi skuba?

– Atsiprašau, Hari. Aš nepastebėjau tavęs.

– Aš taip ir supratau, – pasakė Haris Deilhausas šaltai. – Bet, kaip jau sakiau, kam ta pašėlusi skuba?

– Nuskambėjo gongas.

– Žinau. Tačiau tai tik pirmas gongas.

– Ne, antras.

– Pirmas.

– Antras.

Taip besiginčydami jie nulipo laiptais žemyn į prieškambarį, kur pamatė vyresnįjį liokajų. Jis padėjo gongo plaktuką ir oriai bei didingai priėjo prie jų.

– Antras, – atkakliai tvirtino Džoana. – Aš žinau. Pažiūrėk, kiek valandų.

Haris Deilhausas žvilgterėjo į senelio laikrodį.

– Tik dvylika minučių po aštuonių, – tarė jis. – Džoana, manau, kad tu teisi, tačiau aš negirdėjau pirmo gongo. Digbi, – jis kreipėsi į liokajų, – tai pirmas ar antras gongas?

– Pirmas, sere.

– Dvylika minučių po aštuonių? Digbi, kažkas už tai bus atleistas iš darbo.

Vyresnysis liokajus nusišypsojo.

– Šį vakarą pietūs bus patiekti dešimt minučių vėliau, sere. Taip įsakė šeimininkas.

– Neįtikėtina! – sušuko Haris Deilhausas. – Garbės žodis, reikalai krypsta į blogąją pusę. Kas atsitiko mano gerbiamam dėdei?

– Septintos valandos traukinys, sere, vėlavo pusvalandį, o kadangi...

Vyresnysis liokajus nutilo, nes pasigirdo į botago pliaukštelėjimą panašus garsas.

– Po galais, – tarė Haris. – Tai buvo panašu į šūvį.

Iš svetainės išėjo tamsiaplaukis, patrauklus trisdešimt penkerių metų vyriškis.

– Kas tai buvo? – paklausė jis. – Panašu į šūvį.

– Tai tikriausiai buvo sutrikęs automobilio variklio degimas, sere, – tarė vyresnysis liokajus. – Šalia kelias, o kambario langai atidaryti.

– Galbūt, – suabejojo Džoana. – Tačiau kelias yra ten.

– Ranka ji parodė dešinėn. – O aš manau, kad triukšmas pasigirdo iš anos pusės. – Ji parodė į kairę.

Tamsiaplaukis vyriškis papurtė galvą.

– Aš taip nemanau. Buvau svetainėje. Atėjau čionai, nes pagalvojau, kad triukšmas sklido iš tos pusės, – linktelėjęs galva jis parodė priešais save, gongo ir paradinių durų pusėn.

– Rytai, vakarai ar pietūs, a? – paklausė nenuorama Haris. – Na, o aš manau, Kynai, kad kažkas šovė už mūsų, šiaurės pusėje. Ar yra dar kokių nors nuomonių?

– Na, ir vėl žmogžudystė, – tarė Džefris Kynas šypsodamasis. – Dovanokite, mis Ešbi.

– Tai tik drebulys, – paaiškino Džoana. – Nieko. Tai vadinama blogu išsiauklėjimu.

– Gera mintis – žmogžudystė, - tarė Haris. – Bet, deja! Nei dejonių, nei kraujo. Bijau, kad greičiausiai tai brakonierius šovė į triušį.

– Skamba neįdomiai, tačiau manau, kad taip ir yra, – sutiko Kynas. – Tačiau mes ji girdėjome taip arti. Šiaip ar taip, eime į svetainę.

– Ačiū Dievui, mes nepavėlavome, – karštai pasakė Džoana. – Aš girdėjau gongą ir maniau, kad jis nuskambėjo jau antrą kartą.

Juokdamiesi visi įėjo į didžiulę svetainę.

Ličem Klouzas buvo vienas žymiausių senovinių namų Anglijoje. Jo savininkas Hubertas Ličemas Rošas buvo paskutinis giminės atstovas. Jo tolimesni giminaičiai

sakydavo, kad “senas vilkas kuoktelėjęs kaip kepurininkas*”. Net turint omenyje tai, kad draugai ir giminaičiai dažnai linkę perdėti, šie žodžiai turėjo tiesos. Hubertas Ličemas Rošas iš tiesų buvo ekscentriškas. Nors jis kūrė puikią muziką, tačiau buvo sunkaus būdo. Jis turėjo didybės maniją. Kiekvienas, kas peržengdavo jo namų slenkstį, turėjo gerbti jo nustatytas taisykles, priešingai – jau niekada čia nebus kviečiamas.

Viena tokių taisyklių buvo susijusi su jo muzika. Jei jis grodavo savo svečiams (o jis labai tai mėgdavo daryti vakarais), visi privalėjo laikytis tylos. Išgirdęs šnabždesį, drabužio šlamesį, jis rūsčiai žvelgdamas atsigręždavo ir nelaimingas svečias visiems laikams pakliūdavo į nemalonę.

Kita taisyklė draudė vėluoti pietums. Pusryčiai buvo nesvarbu – galėjai nusileisti vidurdienį, jei norėjai. Priešpiečiai taip pat buvo paprastas valgis, dažniausiai – šalta mėsa ir kompotas. Tačiau pietūs buvo ritualas, šventė, paruošta *cordon bleu***, kurią, pasiūlęs pasakišką atlyginimą, jis paviliojo iš didelio viešbučio.

Pirmas gongas nuskambėdavo penkios minutės po aštuonių valandų vakaro. Ketvirtis po aštuonių pasigirsdavo antras gongas. Jam nuskambėjus, tarnai nedelsdami atidarydavo duris ir pranešdavo susirinkusiems svečiams, kad pietūs paruošti. Tuomet iškilminga procesija eidavo į valgomąjį. Tas, kas turėjo

---

* Senovėje gaminant skrybėles naudojo gyvsidabrį, kurio garai galėjo pažeisti smegenis, – *vert. past.*

** Puiki virėja *(pranc.)*.

įžūlumo vėluoti po antro gongo, nuo to laiko būdavo "ekskomunikuojamas" ir Ličem Klouzo durys visam laikui užsidarydavo nelaimingajam pietautojui.

Dėl šios priežasties taip išsigando Džoana Ešbi, o Haris Deilhausas labai nustebo išgirdęs, kad šventa ceremonija šį vakarą atidėta. Haris pakankamai dažnai svečiuodavosi Ličem Klouze, nors ir nelabai mėgo savo dėdę. Jam kiekvienas apsilankymas čia buvo ypatingas įvykis.

Džefris Kynas, Ličem Rošo sekretorius, taip pat labai nustebo išgirdęs, kad šį kartą šeimyna pietaus vėliau.

– Keista, – tarė jis. – Niekad negirdėjau, kad taip atsitiktų. Ar jūs esate tikras?

– Digbis taip sakė.

– Jis kažką kalbėjo apie traukinį, – prisiminė Džoana Ešbi. – Bent jau taip manau.

– Keista, – susimąstęs tarė Kynas. – Manau, kad atėjus laikui mes sužinosime, kas atsitiko. Tačiau visa tai labai neįprasta.

Abu vyrai tylėdami žiūrėjo į merginą. Džoana Ešbi buvo labai žavi – mėlynų akių, aukso spalvos plaukais ir valiūkišku žvilgsniu. Ji pirmą kartą lankėsi Ličem Klouze, buvo pakviesta Hario prašymu.

Atsidarė durys ir į kambarį įėjo Diana Klevz, Ličem Rošo įdukra.

Diana atrodė šiek tiek nutrūktgalviškai. Ji turėjo kerinčias tamsias akis ir kandų liežuvį. Diana traukė beveik

visus vyrus, ir ji džiaugėsi savo pergalėmis. Aplinkinius viliojo jos širdingumas, bet kartais ji apstulbindavo savo abejingumu.

– Šį kartą mes pralenkėme senį, – tarė ji. – Pirmą kartą per ištisas savaites jis neatėjo pirmas. Paprastai mes randame jį čia vaikštinėjantį pirmyn ir atgal bei žvilgčiojantį į savo laikrodį.

Jaunuoliai nuskubėjo prie jos. Ji džiaugsmingai jiems nusišypsojo, tuomet kreipėsi į Harį. Džefrio Kyno tamsūs skruostai paraudo, kai jam teko pasitraukti. Jis atsigavo po kelių minučių, kai į kambarį įėjo misis Ličem Roš. Ji buvo aukšta, tamsaus gymio moteris, išsiblaškiusi iš prigimties. Ji vilkėjo laisvai krintantį, nenusakomo žalsvo atspalvio drabužį. Ją lydėjo Gregoris Barlingas – vidutinio amžiaus vyras erelio nosimi ir ryžtinga veido išraiška. Jis buvo žinomas asmuo finansų pasaulyje. Jo motina buvo kilusi iš labai žymios ir garbingos šeimos. Jis jau keletą metų artimai bičiuliavosi su Hubertu Ličem Rošu.

Bum!

Nuaidėjo gongas. Jam nutilus, atsidarė durys ir Digbis pranešė:

– Pietūs patiekti.

Tuomet, nors jis ir buvo gerai išauklėtas tarnas, ramiame jo veide pasirodė didžiulės nuostabos išraiška. Pirmą kartą jo šeimininkas vėlavo pietų!

Buvo akivaizdu, kad tai nustebino ir kitus. Misis Ličem Roš nedrąsiai nusijuokė.

– Labai keista. Iš tiesų... Nežinau, ką daryti.

Visi stovėjo nustebę. Ličem Klouzo tradicija buvo sulaužyta. Kas galėjo nutikti? Visi tylėjo ir laukė.

Pagaliau durys atsidarė dar kartą, ir visi lengviau atsiduso, bet ir toliau stovėjo sutrikę, nežinodami, kaip elgtis esant tokiai situacijai. Neturi būti pasakyta nieko, kas pabrėžtų faktą, jog pats šeimininkas nusižengė griežtai namų taisyklei.

Tačiau įėjęs žmogus nebuvo Ličem Rošas. Vietoj aukšto, barzdoto, į vikingą panašaus vyro į pailgą svetainę įžengė žemaūgis ponas kiaušinio formos galva, puošniais ūsais ir nepriekaištingais vakariniais drabužiais. Jis atrodė kaip užsienietis.

Žybčiodamas akimis svečias priėjo prie misis Ličem Roš.

– Aš atsiprašau, madam, – tarė jis. – Nuogąstauju, kad keletą minučių vėluoju.

– O, visiškai ne! – sumurmėjo misis Ličem Roš. – Visai ne, misteri...

– Puaro, madam, Erkiulis Puaro.

Jis išgirdo labai tylų "ak". Greičiau sunkų atodūsį, nei aiškiai ištartą žodį. Tai šūktelėjo viena iš moterų. Galbūt taip jį įvertino?

– Jūs žinojote, kad aš atvyksiu? – švelniai sušnabždėjo jis. – *N'est ce pas, madam**? Ar vyras jus perspėjo?

---

* Ar ne taip, madam? *(pranc.)*, - *vert. past.*

– O, taip, – tarė misis Lyčem Roš abejodama. – Tikriausiai perspėjo. Aš esu siaubingai išsiblaškiusi, mesjė Puaro. Niekuomet nieko neprisimenu. Laimei, viskuo rūpinasi Digbis.

– Apgailestauju, bet mano traukinys vėlavo, – atsiprašė mesjė Puaro. – Avarija geležinkelio linijoje.

– A! – sušuko Džoana. – Štai kodėl buvo atidėti pietūs!

Jo įžvalgios akys greitai pažvelgė į ją.

– Atsitiko kažkas neįprasta?

– Iš tikrųjų tai labai keista, – pradėjo misis Lyčem Roš ir nutilo. – Noriu pasakyti, – tęsė ji padrikai, – tai taip keista. Hubertas niekada...

Puaro akys greitai apžvelgė visus susirinkusius.

– Mesjė Lyčem Rošas dar nenusileido?

– Ne, ir tai taip keista...

Ji maldaujamai pažvelgė į Džefrį Kyną.

– Misteris Lyčem Rošas yra punktualumo įsikūnijimas, – paaiškino Kynas. – Jis niekada nėra vėlavęs pietų nuo... nežinau, ar prieš tai jis buvo kada nors vėlavęs.

Pašaliniam žmogui visa tai turėjo atrodyti juokinga – sumišę veidai, visus apėmęs siaubas.

– Žinau, – staiga misis Lyčem Roš sugalvojo, kaip išspręsti problemą. – Iškviesiu Digbį.

Digbis atėjo.

– Digbi, – tarė misis Lyčem Roš, – jūsų šeimininkas. Ar jis...

Ji vėl neužbaigė sakinio. Tačiau vyresnysis liokajus to iš jos ir nesitikėjo. Jis atsakė nedelsdamas, viską supratęs iš pusės žodžio.

– Misteris Lyčem Rošas nusileido laiptais į apačią be penkių minučių aštuonios ir nuėjo į darbo kambarį, madam.

– O! – tarė ji ir nutilo. – Jūs juk nemanote, kad... noriu pasakyti... kad jis girdėjo gongą?

– Manau, kad jis turėjo jį girdėti – gongas yra už darbo kambario durų.

– Taip, žinoma, – padrikai tarė misis Lyčem Roš.

– Ar pranešti jam, madam, kad pietūs patiekti?

– O, ačiū, Digbi. Taip, manau... taip, aš turėčiau...

– Nežinau, ką aš daryčiau be Digbio! – pasakė misis Lyčem Roš savo svečiams, kai vyresnysis liokajus išėjo.

Visi stovėjo tylėdami.

Tuomet į kambarį grįžo Digbis. Jis alsavo šiek tiek garsiau, nei buvo leistina gerai išauklėtam vyresniajam liokajui.

– Atleiskite, madam, darbo kambario durys užrakintos.

Tuomet mesjė Puaro ėmėsi iniciatyvos.

– Aš manau, – tarė jis, – kad mums vertėtų nueiti į darbo kambarį.

Jis ėjo priešakyje, o visi sekė jam iš paskos. Daugiau jis nebuvo tik komiškai atrodantis svečias. Jis buvo asmenybė ir padėties šeimininkas.

Jis įėjo į prieškambarį , praėjo pro laiptus, didįjį laikrodį ir nišą, kurioje stovėjo gongas. Kabineto durys buvo

priešais tą nišą. Jos buvo užrakintos.

Jis tyliai pabeldė į duris, tačiau niekas neatsakė. Tuomet pasibeldė garsiau. Vėl tyla. Jis vikriai atsiklaupė ir pasižiūrėjo pro rakto skylutę. Atsistojęs tarė:

– *Messieurs**, mes turime nedelsdami išlaužti duris!

Niekas nesuabejojo jo autoritetu. Džefris Kynas ir Gregoris Barlingas buvo didžiausi vyrai. Vykdydami Puaro nurodymus, jie užgriuvo duris. Jas išlaužti nebuvo lengva. Visos Lyčem Klouzo durys buvo labai patvarios, name nebuvo jokių modernių, greitomis sukurptų daiktų. Jos narsiai atlaikė puolimą, tačiau pagaliau pasidavė ir su trenksmu nuvirto vidun.

Visa draugija neryžtingai stoviniavo tarpduryje. Jie išvydo tai, ko pasąmoningai bijojo. Priešais juos buvo langas. Kairėje, tarp durų ir lango, stovėjo didelis rašomasis stalas. Šalia stalo, kėdėje, buvo susmukęs labai stambus vyras. Jis sėdėjo nugara į juos, o veidu į langą. Jie iš karto suprato, kas atsitiko. Dešinė jo ranka buvo nusvirusi žemyn, o ant kilimo gulėjo mažas blizgantis revolveris.

Puaro griežtai liepė Gregoriui Barlingui:

– Išveskite misis Lyčem Roš ir kitas damas.

Tas supratingai linktelėjo. Jis paėmė šeimininkę už rankos. Ji sudrebėjo.

– Jis nusišovė, – sušnabždėjo ji. – Tai siaubinga!

Ji dar kartą sudrebėjo ir išėjo iš kambario. Abi merginos nusekė paskui ją.

---

* Ponai (*pranc.*), - *vert. past.*

Puaro kartu su dviem jaunuoliais įėjo į kambarį. Jis atsiklaupė prie lavono ir davė jiems ženklą, kad laikytųsi atokiau. Dešinėje galvos pusėje jis rado kulkos padarytą skylutę. Ji išėjo pro kitą pusę ir, matyt, kliudė veidrodį, kabantį ant sienos kairėje pusėje, kadangi jis buvo sudužęs. Ant rašomojo stalo gulėjusiame popieriaus lape neryžtinga, drebančia rašysena buvo skersai pakeverzotas tik vienas žodis "atleiskite". Puaro pasižiūrėjo į duris.

– Spynoje rakto nėra. Įdomu...

Jis įkišo ranką į numirėlio kišenę.

– Štai jis, – tarė Puaro. – Bent jau taip manau. Mesjė, gal malonėtumėt jį patikrinti?

Džefris Kynas paėmė iš jo raktą ir pamėgino įkišti į spyną.

– Raktas tinka.

– O terasos durys?

Haris Deilhausas nuėjo jų patikrinti.

– Uždarytos.

– Leiskite! – Puaro labai vikriai pašoko ant kojų ir priėjo prie jų.

Tai buvo stiklinės varstomos terasos durys. Puaro atidarė jas ir atidžiai apžiūrėjo žolę priešais, tuomet vėl uždarė.

– Bičiuliai, – pasakė jis, – privalome iškviesti policiją. Nieko negalima liesti, kol ji neatvyks ir neįsitikins, kad tai tikrai savižudybė. Mirtis, ko gero, ištiko tik prieš ketvirtį valandos.

suprantate, kad privalau ištirti šį reikalą, nes esu tam pasamdytas. Išsiaiškinsiu, kokia tai buvo "šeimyninė priežastis", kurios Lyčem Rošas nenorėjo pranešti policijai. Taigi turiu paskubėti. Privalau sužinoti tiesą.

– O kai ją sužinosite?

– Tuomet elgsiuosi diskretiškai. Padarysiu viską, ką galiu.

– Suprantu, – tarė Barlingas.

Keletą akimirkų jis rūkė tylėdamas, o tada tarė:

– Bijau, kad negaliu jums padėti. Hubertas niekada su manimi atvirai nesikalbėdavo. Aš nieko nežinau.

– Pasakykite man, mesjė, kas, jūsų manymu, turėjo galimybę apvogti šį vargšą džentelmeną?

– Sunku pasakyti. Jam dirbo nuosavybės pardavimo agentas. Jis buvo neseniai pasamdytas.

– Agentas?

– Taip. Kapitonas Maršalas. Labai šaunus vyrukas. Jis kare neteko rankos. Čionai atvyko prieš metus. Hubertas juo pasitikėjo.

– Jeigu jį apgaudinėtų kapitonas Maršalas, nebūtų jokių šeimyninių priežasčių tylėti.

– Ne.

Puaro neapleido dvejonės.

– Kalbėkite, mesjė, atvirai.

– Tai gali būti paskalos.

– Maldauju jus, kalbėkite.

– Na, gerai. Ar pastebėjote labai patrauklią jauną

moterį?

– Aš pastebėjau dvi labai patrauklias jaunas moteris.

– O taip, mis Ešbi. Graži moteris. Ji lankosi čia pirmą kartą. Haris Deilhausas išprašė misis Lyčem Roš ją pakviesti. Ne, aš turiu omenyje tamsiaplaukę merginą – Dianą Klevz.

– Aš pastebėjau ją, – pasakė Puaro. – Manau, ji yra iš tų, kurias pastebi visi vyrai.

– Ji – tikras velnias, – pratrūko Barlingas. – Apgaudinėja visus vyrus, gyvenančius dvidešimt mylių aplink. Vieną dieną ją kas nors nužudys.

Jis nusišluostė nosine kaktą, pamiršęs, kad yra stebimas.

– Ir ši jauna ledi yra...

– Lyčem Rošo įdukra. Kai jis su žmona nesusilaukė vaikų, buvo labai nusivylęs. Tuomet jie įvaikino Dianą Klevz. Ji yra lyg ir jo giminaitė. Hubertas labai ją mylėjo, tiesiog dievino.

– Be abejonės, jis būtų buvęs nepatenkintas, jei ji būtų panorėjusi ištekėti, – spėjo Puaro.

– Ne, jei jaunikis būtų buvęs tinkamas žmogus, jis sutiktų.

– O tinkamas žmogus buvote jūs, mesjė?

Barlingas krūptelėjo ir paraudo.

– Niekada nesakiau...

– *Mais, non, mais, non**! Jūs nieko nesakėte. Bet tai tiesa, ar ne?

---

* O ne, tikrai ne! *(pranc.), - vert. past.*

– Aš įsimylėjau ją. Lyčem Rošas buvo tuo patenkintas.

– O pati madmuazelė?

– Sakiau jums – ji yra įsikūnijęs velnias.

– Suprantu. Ji savaip supranta, kaip pasilinksminti, ar ne? O koks kapitono Maršalo vaidmuo šioje istorijoje?

–Ji dažnai matėsi su juo. Žmonės taip kalba. Nors aš manau, kad tarp jų nieko nėra. Jis tik dar vienas jos trofėjus.

Puaro linktelėjo galvą.

– Bet tarkime, kad tarp jų kažkas yra. Tuomet galima paaiškinti, kodėl mesjė Lyčem Rošas buvo atsargus.

– Jūs juk suprantate, kad nėra jokio rimto pagrindo įtarti, jog Maršalas išeikvojo pinigus?

– *Oh, parfaitement, parfaitement!** Kas nors iš namiškių paprasčiausiai galėjo suklastoti čekį. Tas jaunasis misteris Deilhausas, kas jis toks?

– Sūnėnas.

– Ar jis paveldėtojas?

– Jis sesers sūnus. Žinoma, jis galėtų perimti pavardę, nes Lyčem Rošų daugiau nebeliko.

– Suprantu.

– Faktiškai nėra nustatytos namo paveldėjimo tvarkos, nors įprastai jis pereina iš tėvo sūnui. Visuomet maniau, kad namą jis paliks savo žmonai, o jai mirus, galbūt Dianai, jei bus patenkintas jos vedybomis. Suprantate, merginos vyras galėtų perimti giminės vardą.

– Suprantu, – tarė Puaro. – Jūs buvote labai malonus

---

* O, taip, žinoma! (*pranc.*), - *vert. past.*

ir labai padėjote man. Ar galiu jūsų paprašyti, kad paaiškintumėte madam Lyčem Roš tai, ką jums papasakojau, ir paprašytumėte jos skirti man minutėlę?

Greičiau nei jis galėjo tikėtis, atsidarė durys ir įėjo misis Lyčem Roš. Ji lėtai nuėjo prie kėdės ir atsisėdo.

– Misteris Barlingas man viską papasakojo, – pasakė ji. – Žinoma, mums nereikia jokio skandalo. Manau, kad tai likimas. O jūs taip nemanote? Turiu galvoje veidrodį ir visa kita.

– *Comment*?* Veidrodį?

– Kai pamačiau jį, man pasirodė, kad tai ženklas. Huberto ženklas! Prakeikimas, suprantate. Senos šeimos labai dažnai turi prakeikimą. Hubertas visuomet buvo labai keistas. Paskutiniu metu jis elgėsi dar keisčiau nei visada.

– Ar jūs atleisite man, madam, jei paklausiu – ar jums netrūksta pinigų?

– Pinigų? Aš niekuomet negalvoju apie pinigus.

– Ar suprantate, ką pasakėte, madam? Tiems, kurie niekada negalvoja apie pinigus, jų reikia labai daug.

Jis išdrįso nusijuokti. Ji neatsakė. Ji žiūrėjo taip, tarsi nieko nematytų.

– Dėkoju jums, madam, – pasakė jis, ir pokalbis buvo baigtas.

Puaro paskambino ir Digbis atėjo.

– Norėčiau, kad jūs atsakytumėte į keletą klausimų, – tarė Puaro. – Aš esu privatus detektyvas, iškviestas jūsų

* Kaip? (*pranc.*), - *vert. past.*

šeimininko prieš tai, kai jis mirė.

– Detektyvas! – dusdamas tarė vyresnysis liokajus. – Kodėl?

– Malonėkite atsakyti į mano klausimus. Dabar apie šūvį...

Jis išklausė vyresniojo liokajaus ataskaitos.

– Taigi prieškambaryje jūs buvote keturiese?

– Taip, sere – aš, misteris Deilhausas, mis Ešbi ir misteris Kynas, atėjęs iš svetainės.

– Kur buvo kiti?

– Kiti?

– Taip, misis Lyčem Roš, mis Klevz ir misteris Barlingas.

– Misis Lyčem Roš ir misteris Barlingas nusileido vėliau, sere.

– O mis Klevz?

– Manau, kad mis Klevz buvo svetainėje, sere.

Puaro uždavė dar keletą klausimų, tuomet paleido vyresnįjį liokajų, įsakęs jam pakviesti mis Klevz.

Netrukus ji atėjo ir jis, prisiminęs Barlingo pasakojimą, įdėmiai ją apžiūrėjo. Ji labai gražiai atrodė, vilkėjo balto satino suknelę su rožės pumpuru ant peties.

Labai atidžiai ją stebėdamas, jis paaiškino, kokios aplinkybės jį atvedė į Lyčem Klouzą. Ji tik nuoširdžiai nustebo. Jos veide nesimatė nė ženklo nerimo. Apie Maršalą ji kalbėjo abejingai. Tik paminėjus Barklingą ji pagyvėjo.

– Tas žmogus yra sukčius, – pasakė ji griežtai. – Aš sakiau tai senukui. Tačiau jis manęs neklausė – ir toliau

investavo pinigus į jo bjaurius koncernus.

– Madmuazele, ar jums gaila, kad jūsų tėvas mirė?

Ji pažvelgė į jį su nuostaba.

– Žinoma! Suprantate, aš esu naujųjų laikų žmogus, mesjė Puaro. Aš nesižaviu sentimentaliais romanais. Tačiau aš mylėjau senuką. Nors tai, kas jam atsitiko, yra geriausia išeitis.

– Geriausia išeitis?

– Taip. Vieną dieną jį būtų reikėję uždaryti į beprotnamį. Jį vis labiau užvaldė didybės manija. Jis tikėjo, kad paskutinysis Lyčem Rošas iš Lyčem Klouzo yra visagalis.

Puaro susimąstė.

– Suprantu, tai iš tikrųjų psichinės ligos požymiai. Tarp kitko, ar leisite man apžiūrėti savo rankinę? Ji žavi, papuošta šilkiniais rožių pumpurais. Apie ką aš kalbėjau? Ak taip, ar jūs girdėjote šūvį?

– O taip! Tačiau aš pagalvojau, kad tai automobilis ar brakonierius, ar dar kas nors.

– Jūs buvote svetainėje?

– Ne. Aš buvau sode.

– Ačiū, madmuazele. Toliau aš norėčiau matyti mesjė Kyną.

– Džefrį? Aš jį atsiųsiu.

Kynas įėjo. Jis atrodė budrus ir susidomėjęs.

– Misteris Barlingas pasakė, kodėl čia atvykote. Nežinau, ar galiu ką nors naudingo jums papasakoti...

Puaro pertraukė jį:

– Noriu sužinoti tik vieną dalyką, mesjė Kynai. Ką šį vakarą, mums priėjus prie darbo kambario durų, pasilenkęs pakėlėte?

– Aš? – Kynas pašoko iš savo kėdės, tačiau vėl atsisėdo. – Nežinau, ką turite omenyje, – tarė jis nerūpestingai.

– O, manau, kad jūs žinote, mesjė. Žinau, man už nugaros, bet žmonės apie mane kalba, kad pakaušyje turiu akis. Jūs kažką pakėlėte ir įsidėjote į dešinę smokingo kišenę.

Kelias akimirkas jie tylėjo. Gražaus Kyno veido išraiška rodė, kad jis yra sutrikęs. Pagaliau jis apsisprendė.

– Rinkitės, mesjė Puaro, – pasakė jis ir pasilenkęs į priekį išvertė savo kišenę. Ten buvo kandiklis, nosinė, šilkinis rožės pumpurėlis ir auksinė degtukų dėžutė.

Akimirką jie tylėjo, tuomet Kynas tarė:

– Tiesą pasakius, tai buvo šis daiktas, – jis pakėlė degtukų dėžutę. – Aš ją buvau pametęs.

– Manau, kad ne, – pasakė Puaro.

– Ką norite pasakyti?

– Tai, ką sakau. Aš, mesjė, esu labai tvarkingas žmogus. Jeigu pastebėčiau degtukų dėžutę ant grindų, būčiau ją pakėlęs. Be abejonės, pamatyčiau tokio dydžio degtukų dėžutę! Ne, mesjė, manau, kad tai buvo mažesnis daiktas – galbūt kaip šis.

Jis paėmė rožės pumpurėlį.

– Ar jis nuo mis Klevz rankinės?

Akimirką buvo tylu, po to Kynas patvirtino tai juoku.

– Taip. Ji davė man jį vakar vakare.

– Suprantu, – tarė Puaro.

Tuomet atsidarė durys ir į kambarį įžengė aukštas, šviesiaplaukis, kostiumu vilkintis vyras.

– Kas čia vyksta, Kynai? Nusišovė Lyčem Rošas? Žmogau, negaliu tuo patikėti. Tai neįtikėtina!

– Leisk man tave pristatyti mesjė Erkiuliui Puaro, – pasakė Kynas.

Įėjęs vyras krūptelėjo.

– Jis tau viską papasakos, – paaiškino Kynas ir trenkęs durimis išėjo iš kambario.

– Mesjė Puaro, – apsidžiaugė Džonas Maršalas. – Man nepaprastai malonu su jumis susipažinti. Tiesiog laimė, kad jūs esate čia. Lyčem Rošas man neminėjo, kad atvyksite. Esu didžiausias jūsų gerbėjas, sere.

“Žavingas jaunuolis, – pagalvojo Puaro, – nors ne toks jaunas, kaip gali pasirodyti iš pirmo žvilgsnio, nes prie smilkinių yra žilų plaukų, o kaktoje – raukšlių. Tai balsas ir elgsena daro įspūdį, kad jis labai jaunatviškas.”

– Policija...

– Ji jau čia, sere. Išgirdęs naujieną, aš atvykau su policininkais. Jie neatrodo labai nustebę dėl to, kas įvyko. Žinoma, jis buvo kuoktelėjęs kaip kepurininkas, bet nepaisant to...

– Bet nepaisant to, jūs stebitės jo savižudybe?

– Atvirai kalbant, taip. Negaliu net įsivaizduoti... šito namo be jo šeimininko.

– Girdėjau, kad pastaruoju metu jis turėjo finansinių problemų?

Maršalas linktelėjo.

– Jis lošė biržoje. Barlingo rizikingi sandėriai.

Puaro ramiai pasakė:

– Būsiu atviras. Ar jūs turite kokį nors pagrindą manyti, kad misteris Lyčem Rošas įtarė jus klastojus sąskaitas?

Maršalas juokingai sumišęs spoksojo į Puaro. Tai atrodė taip juokinga, jog Puaro nusišypsojo.

– Matau, kad jūs labai nustebintas, kapitone Maršalai.

– Taip, tikrai. Ši mintis juokinga.

– A! Dar vienas klausimas. Ar jis neįtarė, kad jūs pagrobėte jo įdukros širdį?

– O, jūs žinote apie mane ir Di? – sutrikęs nusijuokė Maršalas.

– Ar tai tiesa?

Maršalas linktelėjo.

– Bet senis nieko apie tai nežinojo. Di negalėjo jam to papasakoti. Manau, kad ji buvo teisi. Jis būtų įsiutęs ir išmetęs mane iš darbo! Štai kaip būtų buvę.

– O koks buvo jūsų planas?

– Na, garbės žodis, sere, nežinau. Viską spręsti palikau Di. Ji sakė, kad viską sutvarkys. Iš tiesų aš ieškojau darbo. Jeigu kokį nors būčiau radęs, šį būčiau metęs.

– Ir madmuazelė būtų ištekėjusi už jūsų? Tačiau mesjė Lyčem Rošas galėjo jai nebeduoti pinigų. Manau, kad

madmuazelė Diana mėgsta pinigus.

Maršalas jautėsi nepatogiai.

– Aš būčiau pamėginęs jai tai kompensuoti, sere.

Į kambarį įėjo Džefris Kynas.

– Ką tik atvažiavo policija ir norėtų su jumis pasikalbėti, mesjė Puaro.

– *Merci*. Aš tuoj ateisiu.

Įėjęs į darbo kambarį jis pamatė augalotą inspektorių ir policijos gydytoją.

– Misteris Puaro? – pasakė inspektorius. – Mes apie jus girdėjome, sere. Aš esu inspektorius Ryvsas.

– Jūs labai malonus, – spausdamas jam ranką tarė Puaro. – Ar jums nereikia mano pagalbos? Ne? – jis nusijuokė.

– Šį kartą ne, sere. Viskas labai akivaizdu.

– Taigi. Reikalas yra visiškai paprastas? – pasiteiravo Puaro.

– Visiškai. Kabineto durys užrakintos, raktas nuo durų negyvėlio kišenėje, terasos durys taip pat uždarytos. Paskutinėmis dienomis namo šeimininkas labai keistai elgėsi. Nėra jokių abejonių, kad tai savižudybė.

– Viskas suprantama?

Daktaras suniurnėjo:

– Turėjo sėdėti velniškai keistu kampu, kad kulka pataikytų į tą veidrodį. Tačiau savižudybė yra keistas dalykas.

– Jūs radote kulką?

– Taip, prašau, – daktaras ištiesė ranką ir ją parodė. – Radome netoli sienos, po veidrodžiu. Revolveris priklausė misteriui Rošui. Jis visuomet jį laikė rašomojo stalo stalčiuje. Manau, kad šitoje istorijoje kažkas ne taip. Bet kas? Mes to niekada nesužinosime.

Puaro linktelėjo galva.

Kūną išnešė į miegamąjį. Policija ruošėsi išvažiuoti. Puaro stovėjo prie paradinių durų ir akimis sekė policininkus. Staiga jis atsigręžė lyg kažką išgirdęs. Už jo nugaros stovėjo Haris Deilhausas.

– Bičiuli, gal kartais turite žibintuvą? – paklausė Puaro.

– Taip, tuoj atnešiu.

Jis grįžo kartu su Džoana Ešbi.

– Jei norite, galite mane palydėti, – maloniai pasiūlė Puaro.

Jis išėjo pro terasos duris ir prie jų sustojo. Maždaug už šešių pėdų jis pamatė takelį. Pasilenkęs Puaro nukreipė įjungtą žibintuvą į žolę ir įdėmiai ją apžiūrėjo, tačiau, atrodo, nieko įtartino nepamatė.

– Ne, – tarė jis, – ne čia.

Tuomet jis sustingo. Kitoje žolyno pusėje jis pamatė gėlyną. Jis buvo dešinėje pusėje, ten augo astrai ir jurginai. Jis apšvietė žibintuvėliu žemę, esančią prie gėlyno. Purioje žemėje aiškiai matėsi pėdsakai.

– Keturi pėdsakai, – sumurmėjo Puaro. – Vieni veda prie lango, o antri – nuo jo.

– Tai buvo sodininkas, – spėjo Džoana.

– O ne, madmuazele, ne. Įsižiūrėkite. Šie pėdsakai palikti mažų, elegantiškų batelių aukštais kulniukais – tai buvo moteris. Madmuazelė Diana minėjo, kad buvo išėjusi į sodą. Madmuazele, ar ji jau buvo svetainėje prieš jums ateinant?

Džoana papurtė galvą.

– Negaliu prisiminti. Aš taip skubėjau, nes girdėjau, kaip nuskambėjo gongas. Atrodo, prisimenu, kad eidama pro šalį mačiau atidarytas jos kambario duris, bet nesu tuo tikra. Žinau, kad misis Lyčem Roš durys buvo uždarytos.

– Suprantu, – pasakė Puaro.

Kai jis tai pasakė, Haris staigiai pakėlė akis ir įdėmiai į jį pasižiūrėjo, bet Puaro tik susimąstęs raukė kaktą.

Tarpduryje jie sutiko Dianą Klevz.

– Policija išvyko, – tarė ji. – Viskas baigta.

Ji giliai atsiduso.

– Ar galiu jus, madmuazele, paprašyti šnektelėti su manimi?

Jie nuėjo į rytinį kambarį. Puaro įėjo paskui merginą ir užtrenkė duris.

– Na? – ji atrodė šiek tiek nustebusi.

– Tik vienas klausimėlis, madmuazele. Ar šį vakarą buvote šalia gėlių lysvės prie darbo kambario lango?

– Taip, – ji linktelėjo. – Maždaug septintą valandą ir dar kartą prieš pat pietus.

– Nesuprantu, – tarė jis.

– Nėra čia ko, kaip jūs sakote, "suprasti", – pasakė ji

šaltai. – Skyniau astrus pietų stalui. Aš visuomet ruošiu puokštes. Tai buvo apie septintą valandą.

– O vėliau?

– O, taip! Tiesą sakant, aš netyčia užsilašinau plaukų aliejaus ant suknelės – štai čia, ant peties. Tai atsitiko tada, kai ketinau eiti į svetainę. Nenorėjau persirengti. Prisiminiau, kad gėlių lysvėje mačiau vėlyvos rožės pumpurą. Išbėgau į lauką, nuskyniau jį ir prisisegiau. Žiūrėkite, – ji priėjo prie jo arčiau ir pakėlė rožės galvutę.

Puaro pamatė nedidelę riebalų dėmę. Diana liko stovėti šalia jo, jos petys beveik lietė jo petį.

– Ir kada tai buvo?

– O, manau, kad maždaug dešimt minučių po aštuonių.

– Ar jūs nemėginote atidaryti terasos durų?

– Manau, kad bandžiau. Galvojau, jog tokiu būdu greičiau pateksiu į namą. Tačiau jos buvo užsklęstos.

– Suprantu, – atsiduso Puaro. – O šūvis, – pasakė jis, – kur jūs buvote, kai išgirdote šūvį? Vis dar sode?

– O ne, jį išgirdau dvi ar tris minutes vėliau, prieš pat man įeinant į namą.

– Ar žinote, kas tai yra, madmuazele?

Savo delne jis laikė mažytį rožės pumpurėlį iš šilko. Ji šaltai jį apžiūrėjo.

– Panašus į rožės pumpurą nuo mano mažyčio vakarinio rankinuko. Kur jūs jį radote?

– Jis buvo misterio Kyno kišenėje, – tarė Puaro. – Ar jūs, madmuazele, jam jį davėte?

– Ar jis jums pasakė, kad aš jam jį daviau?

Puaro nusišypsojo.

– Kada jūs jam tai davėte, madmuazele?

– Vakar vakare.

– Ar jis jus, madmuazele, įspėjo, kad taip atsakytumėte?

– Ką jūs turite omenyje? – piktai paklausė ji.

Tačiau Puaro neatsakė. Jis išžingsniavo iš kambario ir nuėjo į svetainę. Ten buvo Barlingas, Kynas ir Maršalas. Jis priėjo prie jų.

– Ponai, – griežtai tarė jis, – malonėkite eiti su manimi į darbo kambarį.

Jis įėjo į prieškambarį ir kreipėsi į Džoaną ir Harį:

– Prašom jus taip pat eiti kartu. Ar kas nors pakvies madam? Dėkoju. O! Štai ir puikusis Digbis. Digbi, vienas klausimėlis, labai svarbus klausimėlis. Ar mis Klevz atnešė prieš pietus astrų?

Vyresnysis liokajus atrodė sutrikęs.

– Taip, sere, atnešė.

– Jūs tuo tikras?

– Visiškai tikras, sere.

– *Tres bien**. Dabar ateikite visi.

Visi susirinko darbo kambaryje.

– Pakviečiau jus čionai dėl tam tikros priežasties. Byla baigta, policija išvažiavo. Policininkai mano, kad misteris Lyčem Rošas nusišovė. Viskas baigta, – jis patylėjo. –

* Labai gerai *(pranc.)*, - *vert. past.*

Tačiau, aš, Erkiulis Puaro, sakau, kad nebaigta!

Visi į jį pasižiūrėjo išsigandę. Tą akimirką atsidarė durys ir į kambarį įėjo, tarsi įplaukė, misis Lyčem Roš.

– Aš jums sakiau, madam, kad ši byla dar nebaigta. Jei patyrinėsime šios bylos psichologinį aspektą, suprasime, kad misteris Lyčem Rošas, turėjęs *manie de grandeur** ir laikęs save valdovu, negalėjo nusižudyti. Tokie žmonės nesižudo. Ne, ne. Jis galėjo išprotėti, bet ne nusižudyti. Misteris Lyčem Rošas nenusižudė, – jis patylėjo. – Jis buvo nužudytas!

– Nužudytas? – Maršalas nusijuokė. – Vienas kambaryje, kai buvo užrakintos durys?

– Šiaip ar taip, – pakartojo Puaro, – jį nužudė.

– O paskui, kaip spėju, užrakino duris, – pasakė Diana kandžiai.

– Aš jums kai ką parodysiu, – eidamas prie terasos durų tarė Puaro. Jis pasuko stiklinių durų rankeną, o tuomet švelniai pastūmė.

– Žiūrėkite, jos atidarytos. Dabar aš jas uždariau, bet nepasukau rankenos. Dabar durys į terasą yra uždarytos, tačiau neužsklęstos. Na!

Jis stipriai spūstelėjo ir rankena pasisuko, užšaudama sklendę.

– Matote? – paklausė Puaro švelniai. – Šių durų rankena labai išklerusi. Jas galima labai lengvai uždaryti ir iš lauko pusės.

---

* Didybės manija *(pranc.), - vert. past.*

Jis nuožmiu balsu tęsė:

– Kai dvylika minučių po aštuonių pasigirdo šūvis, prieškambaryje buvo keturi žmonės. Keturi žmonės turi alibi. Kur buvo kiti trys? Jūs, madam? Savo kambaryje? Jūs, mesjė Barlingai? Ar jūs taip pat buvote savo kambaryje?

– Taip.

– O jūs, madmuazele, buvote sode. Taip jūs pati sakėte.

– Nesuprantu, – tarė Diana.

– Palaukite, – nutraukė ją Puaro ir kreipėsi į misis Lyčem Roš, – pasakykite, madam, ar žinote, kam jūsų vyras paliko savo pinigus?

– Hubertas perskaitė man savo testamentą. Jis sakė, kad aš turiu žinoti. Jis paliko man tris tūkstančius metinės rentos ir dalį šio namo ar namą mieste pasirinktinai. Visa kita jis paliko Dianai, bet su sąlyga, kad jai ištekėjus, jos vyras privalo perimti šeimos pavardę.

– Aha!

– Tačiau vėliau jis papildė – tai buvo prieš keletą savaičių.

– Ką, madam?

– Jis taip pat viską paliko Dianai, bet pakeitė sąlygą. Dabar ji galės paveldėti turtą tik ištekėjusi už misterio Barlingo. Jeigu ji ištekės už ko nors kito, viskas liks jo sūnėnui Hariui Deilhausui.

– Tačiau jis pakeitė testamentą tik prieš keletą savaičių, – tarė Puaro. – Madmuazelė galėjo apie tai nežinoti.

Jis žengė žingsnį į priekį.

– Madmuazele Diana, jūs norėtumėte ištekėti už kapitono Maršalo, ar ne? Ar už misterio Kyno?

Ji perėjo į kitą kambario pusę ir paėmė Maršalą už rankos.

– Tęskite, – paprašė ji.

– Aš apkaltinsiu jus žmogžudyste, madmuazele. Jūs mylite kapitoną Maršalą. Jūs taip pat mėgstate pinigus. Jūsų įtėvis niekada nebūtų pritaręs jūsų vedyboms su kapitonu Maršalu, tačiau jam mirus, jūs gautumėte viską. Taigi jūs nuėjote prie atidarytų terasos durų. Nešėtės revolverį, kurį paėmėte iš rašomojo stalo. Draugiškai kalbėdama priėjote prie savo aukos. Iššovėte. Numetėte revolverį po jo ranka, prieš tai jį nušluosčiusi ir prispaudusi jo pirštus. Išeidama paklibinote stiklines duris, kad nukristų skląstis. Tuomet grįžote į namą. Ar taip viskas vyko? Aš klausiu jūsų, madmuazele?

– Ne! – sušuko Diana.

Jis pažvelgė į ją ir nusišypsojo.

– Ne, – tarė jis, – buvo ne taip. Taip galėjo būti... tai buvo visai įmanoma... bet dėl dviejų priežasčių mes galime patikėti, kad taip nebuvo. Pirma, septintą valandą jūs skynėtės astrų, antra, madmuazelė man kai ką pasakė, – jis atsigręžė į Džoaną, kuri žvelgė į jį sutrikusi. Jis padrąsino ją linktelėjęs galva.

– Jūs man pasakėte, kad skubėjote nulipti žemyn, nes pamanėte, jog skamba antras gongas. Jūs girdėjote ir pirmą,

ir antrą gongus?

Jis greitai apsidairė.

– Nesuprantate, ką tai reiškia? – sušuko jis. – Jūs nesuprantate. Žiūrėkite!

Jis nuėjo prie kėdės, kurioje jie rado sėdintį negyvą namo šeimininką.

– Ar pastebėjote, kokia keista poza sėdėjo lavonas? Jis sėdėjo ne už rašomojo stalo, o šalia jo, veidą atgręžęs į langą. Ar taip žudomasi? *Jamais, jamais**! Kaip dažniausiai žmonės nusižudo? Tradicinis scenarijus toks: parašę atsisveikinimo laišką, atsidaro stalčių, išsiima revolverį, prisideda prie galvos ir šauna. O dabar pagalvokite apie žmogžudystę. Auka sėdi už rašomojo stalo, žudikas kalbėdamas stovi šalia jo. Ir vis dar kalbėdamas – šauna. Kur tuomet lekia kulka? – jis akimirką patylėjo. – Pro galvą, pro duris, jei jos atidarytos, ir – atsitrenkia į gongą.

– A! Pradedate suprasti? Tai buvo pirmasis gongas, kurį girdėjo tik madmuazelė, kadangi jos kambarys yra virš darbo kabineto.

– Ką toliau daro žudikas? Uždaro duris, užrakina jas, įdeda raktą į negyvėlio kišenę, tuomet pasuka kūną kėdėje, prispaudžia negyvėlio pirštus prie revolverio ir numeta jį prie jo šono, sudaužo kabantį ant sienos veidrodį. Trumpai tariant, "surežisuoja" jo savižudybę. Tuomet išlipęs pro langą ir užšovęs skląstį, žudikas nueina ne žolynu, kad neliktų pėdsakų, pereina per gėlių lysvę, nes joje juos

---

* Niekada, niekada! *(pranc.), - vert. past.*

lengviau paslėpti išpurenus žemę. Tuomet grįžta į namą ir dvylika minučių po aštuonių, būdamas vienas svetainėje, tarnybiniu ginklu šauna pro svetainės langą ir nubėga į prieškambarį. Ar taip jūs padarėte, misteri Džefri Kynai?

Sekretorius tarsi pakerėtas spoksojo į artėjantį prie jo seklį. Staiga jis, dusliai šūktelėjęs, nukrito ant grindų.

– Manau, kad jis man taip atsakė, – tarė Puaro. – Kapitone Maršalai, ar nepaskambintumėte į policiją?

Jis pasilenkė virš pasliko kūno ir tarė:

– Manau, kad kai ji atvyks, jis vis dar bus be sąmonės.

– Džefris Kynas, – sumurmėjo Diana. – Bet koks buvo jo motyvas?

– Manau, jog dirbdamas šeimininko sekretoriumi jis turėjo galimybę klastoti jo sąskaitas ir čekius. Kažkas sukėlė misterio Lyčem Rošo įtarimą. Jis pasikvietė mane.

– Kodėl jus? Kodėl ne policiją?

– Manau, madmuazele, kad jūs pati galite atsakyti į šį klausimą. Mesjė įtarė, jog tarp jūsų ir to jaunuolio kažkas yra. Kad nukreiptumėte jo dėmesį nuo kapitono Maršalo, jūs begėdiškai flirtavote su misteriu Kynu. O taip, neneikite! Misteris Kynas išgirdęs, kad jūsų įtėvis mane pasikvietė, nutarė veikti nedelsdamas. Jo plano esmė buvo ta, kad visiems turėjo susidaryti įspūdis, jog nusikaltimas įvyko aštuntą valandą dvylika minučių, o tuo laiku jis turėjo alibi. Vienintelis dalykas, kuris galėjo sukelti įtarimą, buvo kulka, gulinti kažkur netoliese gongo. Įvykdęs nusikaltimą, jis neturėjo laiko jos paslėpti. Tačiau kai mes ėjome į darbo

kambarį, jam pavyko ją rasti ir pasiimti. Jis manė, kad tokią įtemptą akimirką niekas to nepastebėjo. Bet aš – aš pastebiu viską. Aš paklausiau jo apie tai. Jis, šiek tiek pagalvojęs, suvaidino komediją! Jis pasakė man, kad pakėlė šilkinį rožės pumpurą ir apsimetė įsimylėjusiu jaunuoliu, dangstančiu mylimą moterį. O, tai buvo labai gudru, ir jeigu jūs nebūtumėte skynusi astrų...

– Nesuprantu, kaip su tuo susiję astrai?

– Nesuprantate? Lysvėje buvo tik keturi pėdsakai, tačiau skindama gėles jūs turėjote jų palikti daugiau. Taigi per tą laiko tarpą, kai jūs skynėte gėles ir vėliau atėjote nusiskinti rožės pumpuro, kažkas sulygino gėlyno žemę ir paslėpė jūsų pėdsakus. Tai buvo ne sodininkas – joks sodininkas nedirba po septynių. Tuomet tai buvo nusikaltėlis – žudikas. Žmogžudystė buvo įvykdyta dar prieš tai, kai jūs visi išgirdote šūvį.

– Bet kodėl niekas negirdėjo tikrojo šūvio? – paklausė Haris.

– Duslintuvas. Policija ras jį ir revolverį paslėptus krūmuose.

– Kokia rizika!

– Kodėl rizika? Visi viršuje buvo užimti besirengdami pietums. Tai buvo labai gera proga. Įtarimą galėjo sukelti tik kulka. Bet ją jam pavyko paslėpti.

Puaro paėmė kulką.

– Jis numetė ją po veidrodžiu, kai mes su misteriu Deilhausu apžiūrinėjome langą.

– O! – Diana kreipėsi į Maršalą. – Vesk mane, Džonai, ir išsivežk iš čia.

Barlingas kostelėjo.

– Brangioji Diana, pagal mano bičiulio testamentą...

– Man nerūpi, – sušuko mergina. – Mes užsidirbsime pragyvenimui piešdami ant grindinio.

– Tai nebūtina, – tarė Haris. – Mes pasidalysime per pusę, Di. Nesiruošiu viską pasisavinti tik todėl, kad dėdė buvo kuoktelėjęs.

Staiga pasigirdo šūksnis. Misis Lyčem Roš pašoko ant kojų.

– Mesjė Puaro – veidrodis! Jis... jis turbūt tyčia jį sudaužė.

– Taip, madam. Misteriui Džefriui Kynui šis prietaras tikrai išsipildė, – tarė Puaro linksmai.

GELTONIEJI IRISAI

Apsakymas *"Geltonieji irisai"* pirmą kartą publikuotas 1937 metais Didžiojoje Britanijoje, žurnale *"Strand Magazine"*. Šis kūrinys buvo išplėstas į romaną pavadinimu *"Putojantis cianidas"* ir išleistas *"Harper Collins"* leidykloje 1945 metais, tačiau jame nebebuvo Erkiulio Puaro.

GELTONIEJI IRISAI

Erkiulis Puaro ištiesė kojas priešais elektrinį šildytuvą, įtaisytą sienoje. Jam, mėgstančiam tvarką, teikė pasitenkinimą taisyklingai išdėstytos iki raudonumo įkaitusios grotelės. “Anglies krosnelė, – mąstė jis, – visuomet buvo asimetriška ir beformė! Ji ir negalėjo būti simetriška.”

Nuskambėjo telefonas. Puaro atsistojo ir pažvelgė į laikrodį. Buvo beveik pusę dvylikos. Jam buvo įdomu, kas tokiu metu gali skambinti. Žinoma, kas nors galėjo surinkti ne tą numerį.

– Galbūt, – sumurmėjo jis nutaisęs keistą šypseną, – milijonierius laikraščio savininkas rastas negyvas savo užmiesčio vilos bibliotekoje su marga orchidėja kairėje rankoje ir prismeigtu prie krūtinės puslapiu, išplėštu iš receptų knygos.

Šaipydamasis ir puikuodamasis jis pakėlė ragelį ir išgirdo dusloką moters balsą.

– *Ar tai mesjė Erkiulis Puaro?* – nepaprastai skubėdama paklausė moteris.

– Kalba Erkiulis Puaro.

– *Mesjė Puaro... ar galite tuojau pat atvykti... man gresia pavojus, žinau tai...*

Puaro griežtai paklausė:

– Kas jūs? Iš kur skambinate?

Balsas tapo dar labiau prislopintas, moteris kalbėjo dar greičiau:

– *Tuojau pat... tai gyvenimo ir mirties klausimas... restoranas "Jardin des Cygnes"... staliukas su geltonais irisais...*

Moteris nutilo, atsiduso ir padėjo ragelį.

Erkiulis Puaro stovėjo sumišęs. Jis sumurmėjo sau panosėje:

– Labai keista.

Restorano "Jardin des Cygnes" tarpduryje jį pasitiko storasis Luidžis.

– *Buona sera*, mesjė Puaro. Pageidausite staliuko?

– Ne, mano gerasis Luidži. Aš ieškau čia savo draugų. Aš apsižvalgysiu, galbūt jie dar neatvažiavo. O, palaukite, tas stalelis kampe, kur stovi geltoni irisai... Tarp kitko, vienas klausimas, jeigu galima. Ant kitų stalelių raudonos tulpės, kodėl ant šio geltoni irisai?

Luidžis išraiškingai gūžtelėjo pečiais.

– Ypatingas užsakymas! Be abejonės, vienos iš ponių

mėgstamiausios gėlės. Tas stalelis užsakytas nepaprastai turtingo amerikiečio misterio Bartono Raselo.

– Aha, reikia stengtis išpildyti moterų užgaidas, ar ne, Luidži?

– Visiškai su jumis sutinku, mesjė.

– Prie šito stalelio sėdi mano pažįstamas. Eisiu su juo pasikalbėti.

Puaro atsargiai apėjo šokių aikštelę, kurioje sukosi poros. Stalelis, ant kurio stovėjo geltoni irisai, buvo padengtas šešiems asmenims, tačiau prie jo sėdėjo tik vienas žmogus – susimąstęs ir pesimistiškai nusiteikęs jaunuolis. Jis gėrė šampaną.

Visai ne jį Puaro tikėjosi čia išvysti. Draugiją, kuriai priklausė Tonis Čiapelis, neįmanoma buvo susieti su mintimi apie pavojų ar melodramą.

Puaro stabtelėjo prie stalelio.

– O, ar tai tik ne mano bičiulis Antonis Čiapelis?

– Po galais, tai nuostabu – Puaro, seklys! – sušuko jaunuolis. – Ne Antonis, mano mielasis bičiuli! Draugams aš Tonis!

Jis pasiūlė Puaro prisėsti.

– Na, pabūkite su manimi. Pasikalbėkime apie nusikaltimus! Maža to, išgerkime už nusikaltimus!

Jis pripylė šampano į tuščią taurę.

– Bet ką jūs, brangusis Puaro, veikiate čia, kur skamba dainos, šokama ir pramogaujama? Čia nėra jokių lavonų. Iš tikrųjų mes negalime jums pasiūlyti nė vieno lavono.

Puaro gurkštelėjo šampano.

– Atrodo, jūs labai linksmas, *mon cher*?*

– Linksmas? Aš paskendęs sielvarte, labai nusiminęs. Girdite melodiją, kurią dabar groja? Ar atpažįstate ją?

Puaro pamėgino spėti:

– Galbūt kažkas panašaus į "Tavo mylimoji paliko tave"?

– Arti tiesos, – pasakė jaunuolis, – tačiau šį kartą neatspėjote. "Vien tik meilė priverčia kentėti"! Toks jos pavadinimas.

– Tikrai?

– Mano mėgstamiausia daina, – tarė Tonis Čiapelis liūdnai. – Ir man labiausiai patinkantis restoranas, ir mano mėgstamiausias orkestras. Ir mano mylima mergina yra čia, bet ji šoka su kitu.

– Ir dėl to liūdnas? – paklausė Puaro.

– Būtent. Suprantate, Polina ir aš susipykome. Pasakęs jai penkis žodžius, išgirdau devyniasdešimt penkis. O mano žodžiai buvo: "Bet, brangioji, aš galiu paaiškinti". Tuomet ji vėl pradėjo ir mes nieko neišsiaiškinome. Manau, – pridūrė Tonis niūriai, – kad nusinuodysiu.

– Polina? – sumurmėjo Puaro.

– Polina Veterbi – Bartono Raselo svainė. Jauna, žavinga, siaubingai turtinga. Šį vakarėlį surengė Bartonas Raselas. Ar pažįstate jį? "Stambusis kapitalas" – švariai nusiskutęs amerikietis, kupinas energijos ir individualybės.

---

* Dranguži *(pranc.)*, – vert. past.

Polinos sesuo buvo jo žmona.

– O kas dar dalyvauja šiame vakarėlyje?

– Kai tik nutils muzika, jūs juos pamatysite. Tarp jų yra Lola Valdez, šokėja iš Pietų Amerikos (ji šoka naujojoje programoje "Metropolyje"). Taip pat – Stivenas Karteris. Jūs pažįstate Karterį? Jis tarnauja diplomatinėje atstovybėje. Labai paslaptingas asmuo, vadinamas "tyliuoju Stivenu". Iš tų vyrukų, kurie sako: "Neturiu teisės skelbti". O štai ir jie.

Puaro atsistojo. Jis buvo pristatytas Bartonui Raselui, Stivenui Karteriui, senjorai Lolai Valdez, tamsaus gymio maloniai moteriai, ir Polinai Veterbi, labai jaunai ir gražiai merginai rugiagėlių spalvos akimis.

Bartonas Raselas pasakė:

– Nejaugi tai didysis mesjė Erkiulis Puaro? Labai džiaugiuosi su jumis susipažinęs, sere. Ar neprisidėtumėte prie mūsų? Tai yra, nebent...

Tonis Čiapelis įsiterpė:

– Manau, kad jis čia atėjo su kuo nors susitikti. Gal su besislapstančiu finansininku ar Boriobulagos radžos didžiuoju rabinu...

– Mano bičiuli, manote, kad aš visuomet tik dirbu? Argi negaliu paprasčiausiai pasilinksminti?

– Galbūt jūs čia atėjote pasimatyti su Karteriu. Paskutinėmis žiniomis iš Jungtinių Tautų, tarptautinė padėtis šiuo metu kebli. Pavogti įrengimai turi būti grąžinti tuoj pat, kitaip rytoj bus paskelbtas karas!

Polina Veterbi kandžiai tarė:

– Ar turi tu, Toni, visada elgtis kaip idiotas?

– Atleisk, Polina.

Tonis Čiapelis nusiminęs nutilo.

– Kokia jūs griežta, madmuazele.

– Nekenčiu žmonių, kurie visą laiką dedasi kvailiais!

– Suprantu, privalau būti atsargus. Turiu kalbėti tik apie rimtus dalykus.

– O ne, mesjė Puaro. Aš turėjau omenyje ne jus.

Ji atsuko savo besišypsantį veidą į jį ir paklausė:

– Ar jūs iš tiesų esate tarsi Šerlokas Holmsas ir puikiai įvaldėte dedukcijos metodą?

– O, dedukcijos metodas! Realiame gyvenime jį taikyti nėra jau taip paprasta. Ar galėčiau pamėginti? Tuomet manau, kad tie geltoni irisai yra jūsų mėgstamiausios gėlės?

– Klystate, mesjė Puaro. Man patinka slėnių lelijos ir rožės.

Puaro atsiduso.

– Nepasisekė. Pamėginsiu dar kartą. Šį vakarą, visai neseniai, jūs kai kam skambinote.

Polina nusijuokė ir suplojo rankomis.

– Visiškai teisingai.

– Netrukus po to, kai čia atvykote?

– Ir vėl teisingai. Aš skambinau tik įėjusi pro duris.

– O! Tai ne taip jau ir gerai. Jūs skambinote prieš tai, kai atsisėdote prie šio stalelio?

– Taip.

– Tikrai labai blogai.

– O, ne! Jūs labai sumanus. Kaip jūs sužinojote, kad aš skambinau?

– Tai, madmuazele, yra didžiulė seklio paslaptis. O asmuo, kuriam jūs skambinote, ar jo vardas prasideda raide P, o galbūt E?

Polina nusijuokė.

– Suklydote. Aš skambinau savo tarnaitei, kad ji išsiųstų kai kuriuos labai svarbius laiškus. Jos vardas Luizė.

– Aš visiškai sutrikęs.

Vėl pasigirdo muzika.

– Gal pašokime, Polina? – paprašė Tonis.

– Nemanau, kad noriu vėl šokti, Toni.

– Argi tai nėra labai blogai? – su kartėliu tarė Tonis.

Puaro sušnabždėjo kitai merginai:

– Senjora, nedrįstu jūsų kviesti pašokti su manimi. Aš toks senamadiškas.

Lola Valdez pasakė:

– O, tay ira nesąmonė, ką jūs snekate! Jūs vys dar esate jaunas. Jūsų plaukai, jė vis dar ira juodi!

Puaro krūptelėjo.

– Polina, esu tavo svainis ir globėjas, – griežtai tarė Bartonas Raselas, – turiu teisę pakviesti pašokti! Tai valsas, o vienintelis šokis, kurį aš moku šokti, yra valsas.

– Žinoma, Bartonai, aš su tavimi pašoksiu.

– Gera mergaitė, Polina, tu labai maloni.

Jie nuėjo. Tonis atmetė savo plaukus ir pažvelgė į Stiveną Karterį.

– Esi šnekus vyrukas, ar ne, Karteri? – tarė jis. – Sugebi

išjudinti draugiją savo linksmu plepėjimu, a?

– Iš tiesų, Čiapeli, aš nesuprantu, ką nori pasakyti?

– O, tu nesupranti. Ar tikrai? – Tonis pamėgdžiojo jį.

– Mano mielasis bičiuli...

– Išgerk, žmogau, išgerk, jei nenori kalbėti.

– Ne, ačiū.

– Tuomet aš išgersiu.

Stivenas Karteris gūžtelėjo pečiais.

– Atleiskite, turiu pasikalbėti su vienu čia esančiu bičiuliu. Aš su juo mokiausi Itono koledže.

Stivenas Karteris atsistojo ir nuėjo prie atokiau stovėjusio stalelio.

Tonis niūriai tarė:

– Tie Itono auklėtiniai tik užgimę turėjo būti paskandinti!

Erkiulis Puaro galantiškai elgėsi su šalia jo sėdinčia tamsaus gymio gražuole. Jis sušnabždėjo:

– Įdomu, jei galima paklausti, kokios madmuazelės mėgstamiausios gėlės?

– O kodėl jūs noryte tay sužynoti?

– Madmuazele, kai siunčiu gėles damai, man svarbu, kad jos jai patiktų.

– Tay labai zavu iš jusu pūses, mesjė Puaro. Aš jūms pasakysiu – dievinu stambiažiedžius tamsiai raudonus gvazdikūs arba tamsiai raudonas rožės.

– Puiku. Taip, puiku! Vadinasi, jums nepatinka geltoni irisai?

– Geltonos gėlės? Ne, jos netinka mano temperamentui.

– Kaip išmintinga... Sakykite, madmuazele, ar šį vakarą, atvykusi čia, skambinote draugui?

– Aš? Ar skambinau driaugui? Ne! Koks keistas kliausimas!

– O, bet aš... Aš esu labai keistas žmogus.

– Esu tuo tikra.

Ji pažvelgė į jį vartydama savo tamsias akis ir tarė:

– Liabai pavojingas žmiogus.

– Ne, ne, nepavojingas. Tarkime, žmogus, kuris gali būti naudingas esant pavojui! Suprantate?

Lola sukikeno. Ji parodė gražius lygius dantis.

– Ne, ne, – juokėsi ji. – Jūs esate pavojingas.

Erkiulis Puaro atsiduso.

– Matau, kad jūs nesuprantate. Visa tai yra labai keista.

Tonis, staiga atsitokėjęs, tarė:

– Lola, ką manai, gal pašokime? Eime.

– Aisiu, taip. Nes mesjė Puaro nalabai driasus!

Tonis apsikabino ją ir mestelėjo Puaro:

– Jau galite pradėti mąstyti apie būsimą nusikaltimą, bičiuli!

– Pasakėte gilią mintį. Taip, gilią mintį... – atsakė Puaro.

Akimirką jis sėdėjo susimąstęs, tuomet pakėlė pirštą. Prie jo priėjo Luidžis. Jo itališkame veide švietė plati šypsena.

– *Mon vieux**, noriu kai ką sužinoti.

– Visuomet jūsų paslaugoms, mesjė.

---

* Bičiuli *(pranc.)*, - *vert. past.*

– Labai norėčiau sužinoti, kiek žmonių, sėdinčių prie šio stalelio, šį vakarą skambino telefonu?

– Galiu jums pasakyti, mesjė. Jaunoji ledi, ta, kuri apsirengusi baltai, skambino tik atvykusi. Po to ji nuėjo į rūbinę pakabinti apsiausto. Tuo metu išėjo iš rūbinės kita ledi ir įėjo į telefono kabiną.

– Taigi senjora skambino telefonu! Ar tai buvo *prieš* jai įeinant į restoraną?

– Taip, mesjė.

– Skambino dar kas nors?

– Ne, mesjė.

– Visa tai, Luidži, verčia mane susimąstyti.

– Taip, mesjė.

– Taip. Manau, kad šį vakarą, Luidži, turiu būti ypač pastabus! *Kažkas* turi atsitikti, Luidži, o aš tiksliai nežinau, kas.

– Jeigu tik galiu kuo nors padėti, mesjė...

Puaro davė ženklą ir Luidžis nuėjo sau. Prie stalelio priėjo Stivenas Karteris.

– Mes vis dar vieni, misteri Karteri, – pasakė Puaro.

– Oe, taip, – tarė šis.

– Jūs gerai pažįstate misterį Bartoną Raselą?

– Taip, pažįstu jį jau seniai.

– Jo svainė, mažoji mis Veterbi, labai žavi.

– Taip, miela mergina.

– Jūs ją gerai pažįstate?

– Taip.

– Ak, taip, – tarė Puaro.

Karteris su nuostaba pažvelgė į jį.

Muzika nutilo ir visi grįžo.

Bartonas Raselas liepė padavėjui:

– Atnešk dar vieną butelį šampano – ir greitai!

Tuomet pakėlė savo taurę.

– Paklausykit, noriu pasiūlyti tostą. Tiesą sakant, šis vakarėlis buvo surengtas dėl tam tikros priežasties. Kaip žinote, užsakiau stalelį šešiems asmenims, nors mūsų buvo tik penki. Taigi turėjome vieną laisvą vietą. Tuomet netikėtai pro šalį ėjo mesjė Erkiulis Puaro, ir aš pakviečiau jį prisidėti prie mūsų. Jūs neįsivaizduojate, koks tai puikus sutapimas! Suprantate, šį vakarą ta tuščia vieta buvo palikta ledi, kurios atminimui ir surengtas šis vakarėlis. Šis vakarėlis, ledi ir džentelmenai, surengtas mano brangiosios žmonos Iris, mirusios lygiai prieš ketverius metus, atminimui!

Visi sėdintys prie stalo neramiai sujudėjo. Bartonas Raselas visiškai bejausmiu veidu pakėlė savo taurę.

– Paprašysiu jus išgerti už jos atminimą. *Iris!*

– Iris? – nustebęs šūktelėjo Puaro.

Jis pažvelgė į gėles. Bartonas Raselas pastebėjo jo žvilgsnį ir linktelėjo galvą.

Prie stalelio girdėjosi šnabždesiai:

– Iris... Iris...

Visi atrodė apstulbę ir jautėsi nepatogiai.

Bartonas Raselas tęsė. Jis kalbėjo lėtai, pabrėždamas kiekvieną žodį:

– Visiems jums gali pasirodyti keista, kad miniu žmonos mirties metines tokiu būdu – vakarėliu populiariame

restorane. Tačiau aš turiu priežastį! Paaiškinsiu mesjė Puaro.

Jis atsigręžė į Puaro.

– Lygiai prieš ketverius metus Niujorke buvo surengtas vakarėlis. Jame dalyvavo mano žmona, aš, misteris Stivenas Karteris, tuomet tarnavęs pasiuntinybėje Vašingtone, misteris Antonis Čiapelis, atvykęs keletą savaičių pas mus paviešėti, ir senjora Valdez, tais metais kerėjusi Niujorką savo šokiu. Mažajai Polinai, – jis patapšnojo jai per petį, – tebuvo šešiolika, tačiau ji taip pat atvyko į vakarėlį. Pameni, Polina?

– Taip, – merginos balsas šiek tiek sudrebėjo.

– Mesjė Puaro, tą vakarą įvyko tragedija. Sudundėjus būgnams prasidėjo kabareto programa. Užgeso visos šviesos, tik šokių aikštelė buvo apšviesta prožektorių. Kai šviesas vėl įžiebė, išvydome mano žmoną, nuvirtusią ant stalo. Ji buvo mirusi! Jos vyno taurėje, nuosėdose, buvo rasta kalio cianido, o jos rankinėje – pakelis su jo likučiais.

– Ji nusižudė? – paklausė Puaro.

– Tokia buvo teismo išvada... Tai mane sukrėtė, mesjė Puaro. Galbūt ji turėjo kokią nors priežastį taip pasielgti... Policija mano, kad turėjo. Aš sutikau su jų išvadomis.

Staiga jis ranka trenkė į stalą.

– Tačiau manęs netenkina jų išvados! Ketverius metus aš svarsčiau... Netikiu, kad Iris nusižudė. Ją nunuodijo vienas iš šių žmonių, kurie sėdi prie stalo.

– Paklausykite, sere... – pašoko Tonis Čiapelis.

– Nurimk, Toni, – tarė Raselas. – Aš dar nebaigiau. Vienas iš jų tai padarė, dabar esu tuo tikras. Kažkas,

pasinaudojęs tamsa, įkišo į jos rankinę pustuštį cianido pakelį. Manau, jog žinau, kas tai padarė. Ketinu sužinoti tiesą...

Lola veriančiu balsu sušuko:

– Jūs esate pamyšias – beprotys – kas būtų galėjęs ją nuskriausti? Ne, jūs pamyšias. Aš, aš nepasiliksiu...

Staiga sudundėjo būgnai.

Bartonas Raselas tarė:

– Kabaretas. Pokalbį pratęsime vėliau. Visi pasilikite savo vietose. Einu pasikalbėti su orkestru. Aš su muzikantais dėl kai ko susitariau.

Jis atsistojo ir nuėjo.

– Neeilinė istorija, – pakomentavo Karteris. – Vyrukas pamišęs.

– Taip, jis ira pamyšias, – tarė Lola.

Prigeso šviesos.

– Dabar mielai išnykčiau, – pasakė Tonis.

– Ne! – griežtai tarė Polina ir sudejavo, – oi, oi...

– Kas atsitiko, madmuazele? – tyliai paklausė Puaro.

Ji atsakė beveik pašnibždom.

– Tai siaubinga! Viskas taip, kaip tą naktį...

– Šššš, – nutildė ją keletas žmonių.

– Noriu jums kai ką pasakyti į ausį, – pritildęs balsą tarė Puaro Polinai. Kažką pašnabždėjo ir patapšnojo jai per petį. – Viskas bus gerai, – nuramino jis ją.

– Dieve mano, paklausykite, – sušuko Lola.

– Kas atsitiko, senjora?

– *Tai ta piati melodija*, ta piati daina, kiurią griojo tą

vakarą Niujorke. Tikriausiai ją uzsakė Bartonas Raselas. Mian tai nepatinka.

– Drąsos!

Vėl visi nutilo.

Į šokių aikštelės vidurį išėjo juoda kaip anglis mergina su besivartančiais akių obuoliais ir akinamai baltais dantimis. Ji pradėjo dainuoti žemu, kimiu, keistai jaudinančiu balsu.

Aš pamiršau tave,
Jau nepamenu,
Kaip tu vaikščiojai,
Kaip kalbėjai,
Ką sakei.
Aš pamiršau tave,
Nebemąstau apie tave.
Nebepamenu
Tavo akių spalvos.
Aš pamiršau tave,
Niekad nebemąstau apie tave.

Aš vis mąstau apie tave,
Sakau tau – tai tiesa.
Vis mąstau apie tave...
Tave... tave... tave...

Graudi melodija, puikus juodaodės balsas padarė didelį įspūdį. Ji hipnotizavo, kerėjo! Net padavėjai jautė tai.

Visi restorano lankytojai žiūrėjo į ją, pakerėti didžiulių emocijų, kurias ji sukėlė.

Padavėjas ėjo aplink stalą pildydamas taures ir pusbalsiu murmėdamas: "Šampanas". Tačiau visų dėmesys buvo sutelktas į ryškią šviesos dėmę. Juodaodė moteris, kurios protėviai kilę iš Afrikos, žemu balsu dainavo:

Aš pamiršau tave,
Nebemąstau apie tave...

Ak, koks melas!
Aš nepamiršiu tavęs,

Kol mirsiu...

Pratrūko audringi plojimai. Uždegė šviesas. Bartonas Raselas sugrįžo ir įsmuko į savo vietą.

– Ji puiki, ta mergina! – sušuko Tonis.

Tačiau jo žodžius pertraukė tylus Lolos šūktelėjimas.

– Žiūrėkite, žiūrėkite!

Visi pamatė Poliną Veterbi, nuvirtusią ant stalo.

Lola suriko:

– Ji negyva! Taip pat, kaip Iris... Niujorke!

Puaro pašoko iš savo vietos ir davė ženklą visiems laikytis atokiau. Jis palinko virš susmukusio kūno, labai atsargiai pakėlęs gležną ranką patikrino pulsą.

Jo veidas tapo baltas ir rūstus. Visi žiūrėjo į jį. Jie buvo transo būsenos – tarsi paralyžiuoti.

Puaro lėtai palingavo galvą.

– Taip, ji negyva – *la pauvre petite**. O aš sėdžiu šalia jos! Bet šį kartą žudikas neišsisuks!

Bartonas Raselas papilkėjusiu veidu sulemeno:

– Taip, kaip Iris... Ji kažką matė... tą naktį Polina kažką matė... tik ji dar nebuvo tikra... Ji sakė man, kad nėra tuo tikra... Mes turime iškviesti policiją... O Dieve, mažoji Polina!

Puaro paklausė:

– Kur jos taurė?

Jis pakėlė ją prie savo nosies.

– Taip, užuodžiu cianidą. Karčiųjų migdolų kvapas... tas pats metodas, tie patys nuodai...

Jis paėmė jos rankinę.

– Apžiūrėkime jos rankinę.

Bartonas Raselas sušuko:

– Jūs juk netikite, kad tai savižudybė? Tuo tikrai nepatikėsiu.

– Palaukite, – liepė Puaro ir patikrino merginos rankinę. – Ne, čia nieko nėra. Pernelyg greitai įžiebė šviesas, žudikas neturėjo laiko. Taigi nuodai vis dar pas jį.

– Arba pas ją, – patikslino Karteris.

Jis žiūrėjo į Lolą Valdez.

Ji užsiplieskė:

– Ką noryte pasakyti, ką jūs siakote? Kad aš ją niužiudžiau – tas netiesa! Netiesa! Kodėl aš turėčiau tas daryti!

* Vargšelė *(pranc.)*, - *vert. past.*

– Niujorke jūs buvote labai susižavėjusi Bartonu Raselu. Aš girdėjau žmones apie tai kalbant... Argentinos gražuolės pagarsėjusios pavydumu.

– Tai ira grynas melas. Ir aš ne iš Argentinos! Aš esu kilusi iš Peru. O, niekinu jus!

Bartonas Raselas tarė:

– Visi turi būti apieškoti.

Puaro ramiai atsakė:

– *Non, non**, tai nebūtina.

– Kodėl nebūtina?

– Aš – Erkiulis Puaro, žinau, kodėl. Ir pasakysiu! Mesjė Karteri, ar parodysite mums paketėlį, esantį jūsų vidinėje švarko kišenėje?

– Mano kišenėje nieko nėra. Kurių galų...

– Toni, bičiuli mano, gal malonėsite...

Karteris sušuko:

– Prakeikimas!

Tonis vikriai ištraukė paketėlį, Karteriui net nespėjus apsiginti.

– Štai, mesjė Puaro, kaip jūs ir sakėte!

– Tai prakeiktas melas! – sušuko Karteris.

Puaro paėmė paketėlį ir perskaitė užrašą.

– Kalio cianidas. Byla baigta.

Bartonas Raselas kimiu balsu sušuko:

– Karteri! Aš visą laiką taip galvojau. Iris buvo tave įsimylėjusi. Ji norėjo su tavimi pabėgti. Nenorėjai skandalo,

---

* Ne, ne *(pranc.)*, - *vert. past.*

kuris būtų pakenkęs tavo brangiai karjerai, todėl tu ją nunuodijai. Kiaule, tave už tai pakars!

– Tylos! – nuskambėjo ryžtingas ir įsakmus Puaro balsas. – Byla dar nebaigta. Aš, Erkiulis Puaro, turiu kai ką pasakyti. Kai aš atvykau, Tonis Čiapelis pasakė, kad atėjau tirti nusikaltimo. Tai tik iš dalies tiesa, nes atvažiavau, kad sutrukdyčiau įvykdyti nusikaltimą. Ir sutrukdžiau. Žudikas puikiai suplanavo, tačiau Erkiulis Puaro buvo greitesnis. Kai šviesos užgeso, turėjau greitai suktis. Pašnibždėjau kai ką madmuazelei į ausį. Madmuazelė Polina yra labai guvi ir protinga, ji gerai atliko savo vaidmenį. Madmuazele, gal būtumėte maloni ir parodytumėte, kad nesate mirusi?

Polina atsisėdo.

– Polinos prisikėlimas, – nusijuokusi pasakė ji.

– Polina, brangioji...

– Toni!

– Mieloji!

– Angele.

Bartonas Raselas ėmė dusti.

– Aš... nesuprantu...

– Aš jums padėsiu suprasti, misteri Bartonai Raselai. Jūsų planas nepavyko.

– Mano planas?

– Taip, jūsų planas. Kas vienintelis turėjo *alibi*, kai užgeso šviesos? Žmogus, kuris paliko stalelį – jūs, misteri Bartonai Raselai! Tačiau jūs tamsoje sugrįžote. Pildėte taures, vaikščiodamas aplink stalelį su šampano buteliu, ir

įbėrėte cianido į Polinos taurę. O pasilenkęs paimti Karterio taurę, įdėjote jam į kišenę pustuštį paketėlį. O taip! Tamsoje lengva vaidinti padavėją, kai visų dėmesys yra sutelktas kitur. Dėl to ir surengėte šį vakarėlį! Lengviausia žmogžudystę įvykdyti minioje.

– Kam man žudyti Poliną?

– Galbūt dėl pinigų. Jūsų žmona paskyrė jus sesers globėju. Šį vakarą jūs tai minėjote. Polinai dvidešimt. Jai sulaukus dvidešimt vienerių arba ištekėjus, turėtumėte pateikti ataskaitą apie turto valdymą. Spėju, kad jūs negalėtumėte to padaryti. Jūs lošėte biržoje. Aš nežinau, misteri Bartonai Raselai, ar jūs nužudėte savo žmoną tokiu pat būdu, ar jos savižudybė pakišo mintį apie šį nusikaltimą, tačiau aš esu tikras, kad šį vakarą jūs kėsinotės nužudyti. Nuo mis Polinos priklauso, ar jūs būsite patrauktas už tai teisman.

– Ne, – tarė Polina. – Tegul jis dingsta man iš akių ir iš šios šalies. Nenoriu skandalo.

– Verčiau paskubėkite, misteri Bartonai Raselai, ir ateityje būkite atsargesnis.

Bartonas Raselas atsistojo, jo veidas trūkčiojo. Jis tarė:

– Eik po velnių, tu, kišantis nosį ne į savo reikalus belgų akiplėša!

Jis išėjo supykęs.

Polina atsiduso.

– Mesjė Puaro, jūs buvote nuostabus...

– Tai jūs, madmuazele, jūs buvote nuostabi. Taip žaviai išpylėte šampaną ir pavaidinote mirusią.

– Ak, – ji sudrebėjo, – jūsų žodžiai mane gąsdina.

Jis švelniai paklausė:

– Tai jūs man skambinote, ar ne?

– Taip.

– Kodėl?

– Aš nežinau. Buvau sunerimusi ir išsigandusi, nors tiksliai nežinojau, dėl ko. Bartonas man pasakė, kad šį vakarėlį jis surengė Iris mirties metinėms paminėti. Aš supratau, kad jis kažką sumanė. Jis atrodė toks... keistas ir susijaudinęs... Todėl pamaniau, jog gali atsitikti kas nors siaubinga, bet nė nesapnavau, kad jis ketina atsikratyti *manimi*.

– Taigi, madmuazele?

– Girdėjau žmones kalbant apie jus. Pagalvojau, kad jei tik būtumėte čia, galbūt nieko neįvyktų. Pamaniau, kad būdama svetimšalė... Jei paskambinčiau ir apsimesčiau, jog man gresia pavojus, bei padaryčiau, kad tai nuskambėtų paslaptingai...

– Jūs pamanėte, kad melodrama mane suviliotų? Tai mane ir suglumino. Pats pranešimas buvo aiškiai, kaip jūs sakote, "fiktyvus" – jis neskambėjo įtikinamai. Tačiau baimė, kuri girdėjosi balse, buvo tikra. Tuomet aš atvykau ir jūs kategoriškai paneigėte, kad skambinote man.

– Turėjau taip pasielgti. Be to, nenorėjau, kad jūs atpažintumėte, jog tai aš.

– O, bet aš buvau visiškai tuo įsitikinęs! Nors ne iš

pradžių. Tačiau greitai suvokiau, kad vieninteliai du žmonės, kurie galėjo žinoti apie geltonus irisus ant stalo, buvote jūs arba misteris Bartonas Raselas.

Polina linktelėjo.

– Girdėjau, kaip jis įsakė pastatyti juos ant stalo, – paaiškino ji. – Šitai ir tai, kad jis užsakė staleli šešiems asmenims, kai žinojau, jog atvyks tik penki, privertė mane įtarti... – prikandusi lūpą, ji nutilo.

– Ką jūs įtarėte, madmuazele?

Ji lėtai ištarė:

– Bijojau, kad kažkas atsitiks misteriui Karteriui...

Stivenas Karteris kostelėjo. Lėtai, tačiau ryžtingai pakilo nuo stalo.

– Ehm, aš turiu... e... ačiū, misteri Puaro. Aš jums labai dėkingas. Esu tikras, jog man atleisite, jei jus paliksiu. Šio vakaro įvykiai buvo gana jaudinantys...

Žiūrėdama į nueinantį Karterį Polina su įtūžiu tarė:

– Nekenčiu jo. Visuomet maniau, kad dėl jo nusižudė Iris. O galbūt Bartonas ją nužudė... Ak, viskas taip bjauru...

Puaro švelniai tarė:

– Pamirškite, madmuazele... Pamirškit. Palikite praeitį... Galvokite tik apie dabartį.

– Taip, jūs teisus, – sušnabždėjo Polina.

Puaro kreipėsi į Lolą Valdez:

– Senjora, vakarui įpusėjus aš tampu drąsesnis. Jeigu pašoktumėte su manimi dabar...

– O taip, žinoma. Jūs esate – jūs esate katės ūsai, mesjė Puaro! Aš primygtinai reikalauju, kad pašoktumėte

su manimi.

– Jūs esate labai maloni, senjora.

Tonis ir Polina pasiliko vieni. Per stalą jie palinko vienas prie kito.

– Brangioji Polina.

– O Toni, aš buvau tau tokia bjauri – pikta katytė visą dieną. Ar kada nors galėsi man atleisti?

– Angele! Vėl skamba mūsų melodija. Pašokime.

Jie šoko šypsodamiesi vienas kitam ir tyliai niūniuodami:

Vien tik meilė priverčia kentėti;
Vien tik meilė paverčia tave liūdnu,
Kenčiančiu ir apsėstu,
Jausmingu ir karštu.
Vien tik meilė priverčia kentėti;
Vien tik meilė veda iš proto;
Vien tik meilė susuka galvą.
Vien tik meilė verčia tapti
Žeidžiančiu,
Pražūtingu ir baisiu.
Vien tik meilė!
Vien tik meilė...

ARLEKINO ARBATOS SERVIZAS

Apsakymas *"Arlekino arbatos servizas"* pirmą kartą išleistas 1971 metais.

ARLEKINO ARBATOS SERVIZAS

Misteris Satertvaitas du kartus iš apmaudo sukvaksėjo. Nesvarbu, ar jo įtarimai pasitvirtins, bet vis dėlto dabar automobiliai genda daug dažniau nei anksčiau. Misteris Satertvaitas pasitikėjo tik senais automobiliais, atlaikiusiais laiko išmėginimus. Nors ir jie turėjo savo mažų "idiosinkrazijų*", tačiau jas iš anksto žinodamas, buvai pasiruošęs laiku pašalinti visus gedimus ir išvengdavai problemų. Bet nauji automobiliai pilni įvairiausių nepažįstamų įtaisų! Keisti langai, šiuolaikiškai įrengtas prietaisų skydelis, dailus, bet neįprastas. Tenka spėlioti, kur įtaisytos rūko žibintų, priekinio lango valytuvų, droselio rankenėlės ir kiti dalykai. Viską kaip tyčia atrandate ten, kur nesitikėjote. O kai šis naujas, blizgantis automobilis neužsiveda, garažo mechanikas ištaria nemalonius žodžius: "Mažųjų problemėlės**. Šie rodsteriai*** yra puikūs, sere.

---

* Skiriamieji bruožai *(gr.)*, - *vert. past.*

** Maži nesklandumai naujame gaminyje. Prilyginama kūdikio, kuriam kalasi pirmieji dantys, negalavimams *(angl. teething troubles)*, – *vert. past.*

*** Atviras dvivietis automobilis, – *vert. past.*

Visi naujausi priedai. Tačiau tikrai šį automobilį kamuoja "jaunystės negalavimai, mažųjų kūdikėlių problemėlės", suprantate? Cha cha!" Tarytum automobilis būtų vaikas! Bet misteris Satertvaitas, sulaukęs garbaus amžiaus, buvo tvirtai įsitikinęs, kad naujas automobilis turi būti visiškai "subrendęs" – išbandytas, patikrintas, o visi "jaunystės negalavimai" turi būti pašalinti dar prieš jį parduodant pirkėjui.

Tą savaitgalį misteris Satertvaitas važiavo aplankyti savo draugų, gyvenančių kaime. Jau išvažiuojant iš Londono jo naujasis automobilis pradėjo "negaluoti", todėl jį nuvarė į garažą nustatyti "negalavimų diagnozės". Misteriui Satertvaitui svarbu buvo sužinoti, po kiek laiko vėl galės tęsti kelionę. Jo vairuotojas nuėjo paklausti mechaniko. Misteris Satertvaitas sėdėjo ir laukė, kol jis sugrįš, stengdamasis būti kantrus. Praėjusį vakarą, kalbėdamas telefonu, jis pažadėjo šeimininkams, kad atvyks kaip tik popietės arbatos. Jis užtikrino, jog pasieks Doverton Kingsbourną prieš keturias valandas dienos. Jis vėl sukudakavo iš apmaudo ir pamėgino galvoti apie ką nors malonaus. Negražu čia sėdėti stipriai susierzinusiam, dažnai žvilgčioti į laikrodį, vis kudakuoti ir (pats turėjo tai suvokti) būti panašiam į vištą, patenkintą savimi, kad padėjo kiaušinį.

Taip, apie ką nors malonaus. Argi nebuvo ko nors, ką jis pastebėjo ne taip seniai važiuodamas automobiliu. Jis matė kažką pro langą. Tai jį sujaudino ir suteikė malonumo. Tačiau tuomet jis nespėjo apmąstyti, kas ten buvo, nes automobilis ėmė taip trūkčioti, kad teko skubiai dumti į artimiausią remonto stotelę.

Ką tokio jis pamatė? Kairėje? Ne, dešinėje, kai jie lėtai

važiavo kaimelio gatve. Šalia pašto. Taip, jis buvo visiškai tikras. Šalia pašto, nes pamatęs jį pagalvojo, kad derėtų paskambinti Adisonams ir pranešti, jog šiek tiek vėluos. Kaimo paštas. O šalia jo – taip, tiksliai, šalia jo arba per vieną namą toliau... jis pamatė kažką, kas atgaivino senus prisiminimus, ir jis panoro... ko jis panoro? Oi, netrukus jis prisimins. Tai susiję su spalva. Keliomis spalvomis. Taip, spalva arba spalvomis. Arba žodžiu. Tam tikras žodis, kuris atgaivino prisiminimus, mintis, išgyventus malonumus... kažkas, kas buvo ryšku ir gyva. Kažkas, ką jis pats ne tik matė, bet ir įsiminė. Ne, negana to, jis tame dalyvavo. Bet kur ir kodėl? Įvairiose vietose. Atsakymas atėjo greitai, tai buvo paskutinė mintis – įvairiose vietose.

Kur tai buvo? Saloje? Korsikoje? Monte Karle, kai stebėjo, kaip krupjė suka ruletę? Kaimo name? Įvairiose vietose. Be jo, ten buvo dar kažkas. Taip, dar kažkas. Viskas paaiškėjo. Pagaliau jis priėjo savo apmąstymų tikslą. Jeigu tik jis galėtų... Tą akimirką jam sutrukdė vairuotojas, priėjęs prie lango drauge su garažo mechaniku.

– Dabar jau ilgai netruks, sere, – linksmai pažadėjo misteriui Satertvaitui vairuotojas. – Darbo maždaug dešimčiai minučių. Ne daugiau.

– Nieko rimta, – pasakė mechanikas žemu, kimiu kaimiečio balsu. – Galima sakyti – “jaunystės negalavimai, mažųjų kūdikėlių problemėlės”.

Šį kartą misteris Satertvaitas nesukudakavo. Jis sugriežė dantimis. Tai posakis, kurį jis dažnai rasdavo knygose. Sulaukęs vyresnio amžiaus, jis dažnai taip darydavo (galbūt dėl šiek tiek per laisvai įstatyto viršutinio dantų protezo), kai norėdavo nusiraminti. Iš tikrųjų

“jaunystės negalavimai, mažųjų kūdikėlių problemėlės”! Dantų skausmas. Dantų griežimas. Dirbtiniai dantys. “Visas žmogaus gyvenimas, – pagalvojo jis, – sukasi apie dantis.”

– Doverton Kingsbournas tik už kelių mylių, – tarė vairuotojas, – galima išsikviesti taksi. Jūs, sere, galite juo ten nukakti, o aš automobilį atvarysiu vėliau, kai tik jis bus pataisytas.

– Ne! – pasakė misteris Satertvaitas.

Jis ištarė šį žodį staigiai, todėl abu, vairuotojas ir mechanikas, atrodė apstulbę. Misterio Satertvaito akys kibirkščiavo. Jo balsas buvo aiškus ir ryžtingas. Jam sugrįžo atmintis.

– Ketinu, – pareiškė jis, – eiti keliu, kuriuo mes ką tik pravažiavome. Kai automobilis bus pataisytas, jūs mane paimsite. Manau, ta vieta vadinasi “Arlekino kavinė”.

– Tai nėra labai gera kavinė, sere, – perspėjo mechanikas.

– Aš ten eisiu, – tarė misteris Satertvaitas su karališa nepriklausomybe.

Jis išskubėjo. Du vyrai nustebę žiūrėjo jam įkandin.

– Nežinau, kas jam atsitiko, – nusistebėjo vairuotojas. – Niekada jo tokio nesu matęs.

Kingsbourn Ducis kaimas nebuvo vertas savo senovinio vardo didybės. Tai buvo mažutis kaimelis su viena gatve. Iš viso keletas namų... Gana netolygiai išsibarsčiusios parduotuvės... Žiūrėdamas į jas mąstei, ar tai gyvenamieji namai, paversti parduotuvėmis, ar praradusios komercinę paskirtį parduotuvės, paverstos namais.

Kaimas nebuvo labai senas ar ypač gražus. Viskas

paprasta ir gana kuklu. “Galbūt dėl to, – pamanė misteris Satertvaitas, – akį ir patraukė ta spindinti ir gyva spalva.” Štai jis pagaliau ir atėjo prie pašto. Paštas buvo įprastas: pašto dėžutė lauke bei laikraščių ir atvirukų stendas viduje. Šalia jo stovėjo pastatas su iškaba “Arlekino kavinė”. Netikėtai misteris Satertvaitas pradėjo dvejoti. Turbūt jis labai paseno ir tapo įnoringas. Kodėl pavadinimas *“Arlekino kavinė”* jį taip sujaudino?

Mechanikas buvo teisus. Tai nebuvo ta vieta, kur malonu būtų pavalgyti. Galbūt tik užkąsti. Išgerti rytinės kavos. Tačiau kodėl? Bet jis greitai tai suprato. Todėl, kad kavinė, arba greičiau gyvenamasis namas, kuriame buvo tik prisiglaudusi kavinė, buvo padalytas į dvi dalis. Vienoje jo pusėje stovėjo staliukai su aplink sustatytomis kėdėmis, paruošti nuolatiniams lankytojams. O kitoje pusėje buvo porceliano parduotuvė. Tai nebuvo antikvariatas. Joje nebuvo lentynėlių su stiklinėmis vazomis ar puodukais. Čia prekiavo šiuolaikinėmis prekėmis, o vitrina spindėjo visomis vaivorykštės spalvomis. Joje stovėjo arbatos servizas – didžiuliai puodeliai su lėkštutėmis, kiekvienas skirtingos spalvos. Buvo mėlynas, raudonas, geltonas, žalias, rausvas, purpurinis. “Iš tikrųjų, – pamanė misteris Satertvaitas, – nuostabus spalvų žaismas.” Nenuostabu, kad vitrina patraukė jo akį, kai vairuotojas, ieškodamas kokio nors garažo ar automobilių remonto dirbtuvės, lėtai važiavo kaimo gatvele. Šalia servizo buvo padėta didžiulė kortelė, kur buvo užrašytas jo pavadinimas: “Arlekino arbatos servizas”.

Dabar misteris Satertvaitas prisiminė. Žinoma – tai žodis “arlekinas” jam užkliuvo! Linksmos spalvos. Daug

spalvų*. Jam staiga toptelėjo kvaila, bet jaudinanti mintis, kad šitos spalvos tarytum kažkur kviestų jį. Tiktai jį vieną. Galbūt čia valgo ar ateina nusipirkti puodelių su lėkštutėmis jo senas draugas misteris *Harlis Kvinas***? Kiek metų praėjo nuo to laiko, kai jis paskutinį kartą buvo sutikęs misterį Kviną? Labai daug. Turbūt paskutinį kartą jis matė jį nueinantį kaimo gatvele, kuriai jie davė Įsimylėjėlių pavadinimą? Jis visuomet laukė, kada vėl galės pasimatyti su misteriu Kvinu. Tikėjosi jį sutikti bent jau kartą per metus. Galbūt du kartus per metus. Tačiau jie nesusitiko.

Taigi šiandien jam kilo puiki, nors ir netikėta, mintis, kad čia, Kingsbourn Ducis kaimelyje, jis galėtų vėl pamatyti misterį Harlį Kviną.

– Koks aš kvailas, – pasakė misteris Satertvaitas, – visiškai kvailas. Iš tiesų kokių tik minčių kyla, kai pasensti!

Jis buvo pasiilgęs misterio Kvino, kurio dėka tiek daug įdomaus patyrė. Kai jis kur nors pasirodydavo, tai buvo ženklas, jog kažkas atsitiks. Kažkas jam atsitiks. Ne, ne taip. Ne *jam*, bet dėl jo. Tai jaudino misterį Satertvaitą. Kažkas galėjo atsitikti net dėl misterio Kvino žodžių. Žodžiai... Dalykai, kuriuos jis galėtų jam parodyti, ir mintys, kurios po to kiltų misteriui Satertvaitui... Jis galėtų daug ką pamatyti, sužinoti. Daug ką išspręstų. O priešais jį sėdėtų misteris Kvinas ir galbūt pritariamai šypsotųsi. Tai, ką misteris Kvinas pasakytų, sukeltų daugybę įvairiausių idėjų, o jas išpildyti tektų misteriui Satertvaitui. Jis būtų pagrindinis veikiantis asmuo. Jis! Žmogus, turintis tiek daug senų

---

* Margas, daugiaspalvis (*angl.* Harlequin colours), – *vert. past.*
** Harley Quin *(angl.), - vert. past.*

draugų. Žmogus, pažįstantis hercogienes, vyskupus, tuos, su kuriais buvo skaitomasi, kurie buvo svarbūs bei gerbiami visuomenės. Nes misteris Satertvaitas visuomet buvo snobas. Jam patiko hercogienės, patiko pažinoti senas šeimas – Anglijos žemvaldžių šeimas, turėjusias istoriją. Jam taip pat buvo įdomūs jauni žmonės, nebūtinai žymūs – jaunuoliai, kurie buvo patekę į bėdą, buvo įsimylėję arba jautėsi nelaimingi, žodžiu, tie, kuriems reikėjo pagalbos. Misteris Satertvaitas ją suteiktų, kad įtiktų misteriui Kvinui.

O dabar jis kaip idiotas dirsčiojo į nepatrauklią kaimo kavinę ir šiuolaikinio porceliano dirbinių, arbatos servizų bei troškintuvų parduotuvę.

"Vis dėlto, – tarė sau misteris Satertvaitas, – įeisiu. Jei buvau toks kvailas, kad čia atėjau, tai privalau ją apžiūrėti dėl... na, dėl viso pikto. Manau, kad jie taisys automobilį ilgiau, nei žadėjo. Tai užtruks ilgiau nei dešimt minučių. Viduje gali būti kas nors įdomaus..."

Jis dar kartą pažiūrėjo į vitriną, pilną porceliano. Staiga jam toptelėjo mintis, kad tai visai gražūs ir kokybiški porceliano gaminiai. Puikiai padaryti. Geri, šiuolaikiniai... Jis prisiminė praeitį. Prisiminė Leifo hercogienę. Kokia ji buvo nuostabi senutė... Kokia maloni ji buvo savo kambarinei, kai labai audringa jūra keliavo į Korsikos salą. Ji padėjo jai, buvo gera lyg angelas sargas. Ir tik kitą dieną ji vėl tapo nepriklausoma, priekabi. Tačiau tokį savo valdovų būdą tų laikų tarnai, rodos, gana lengvai, be jokio maišto pakęsdavo.

Marija. Taip, toks buvo hercogienės vardas. Miela senoji Marija Leif. O taip. Ji mirė prieš keletą metų. Jis prisiminė, kad ji turėjo margą pusryčių servizą. Taip – dideli,

apvalūs, skirtingų spalvų puodeliai juodos, geltonos, raudonos ir ypač pražūtingos rausvai rudos spalvos. "Rausvai ruda, – pagalvojo jis, – buvo jos mėgstamiausia spalva." Jis prisiminė, kad ji turėjo "Rokingemo arbatos servizą", kuris didžiausia dalimi buvo rausvai rudas, papuoštas auksu.

– Ak, – atsiduso misteris Satertvaitas, – kokie geri laikai buvo. Na, manau, verčiau užeisiu į kavinę. Galbūt užsisakysiu puodelį kavos ar dar ko nors. Tikiuosi, kad į kavą įpils labai daug pieno ir galbūt ji bus jau pasaldinta. Kažkaip juk reikia prastumti laiką.

Jis įėjo. Kavinė buvo beveik tuščia. "Dar per anksti gerti arbatą, – pagalvojo misteris Satertvaitas. – Be to, šiaip ar taip, šiais laikais labai nedaug žmonių geria arbatą. Išskyrus vyresnio amžiaus žmones, geriančius arbatą savo namuose."

Prie vitrinos stovėjo jauna pora, o prie stalo šalia sienos liežuvavo dvi moterys.

– Aš jai pasakiau, – kalbėjo viena jų, – kad ji negali taip pasielgti. Ne, tai nėra toks dalykas, su kuriuo aš taikstysiuos. Tą patį pasakiau ir Henriui, ir jis man pritarė.

Staiga misteriui Satertvaitui toptelėjo į galvą mintis, kad Henrio gyvenimas labai sunkus ir jis jau įsitikino, jog visuomet išmintingiau pritarti, nesvarbu, kas jam sakoma. Nemaloniausia moteris su nemaloniausia drauge. Įėjęs į parduotuvę jis apsidairė. Sumurmėjo:

– Ar galiu apsižvalgyti?

Maloni moteris, kuri prižiūrėjo parduotuvę, tarė:

– O taip, sere. Šiuo metu turime įvairių gerų prekių.

Misteris Satertvaitas apžiūrėjo spalvotus puodelius,

vieną kitą jų pakilnojo. Patyrinėjo pieno ąsotėlį, apžiūrėjo porcelianinį zebrą bei gana gražaus dizaino pelenines. Jis išgirdo stumdant kėdes ir, pasukęs galvą, pastebėjo, kad dvi pagyvenusios damos, vis dar aptarinėdamos ankstesnes skriaudas, apmokėjo sąskaitą ir išėjo iš parduotuvės. Joms išėjus, įėjo aukštas vyras tamsiu kostiumu ir atsisėdo prie stalo, kurį jos ką tik atlaisvino. Jis sėdėjo atsukęs nugarą į misterį Satertvaitą, kuris, jį apžiūrėjęs, pagalvojo, kad jis patrauklus: liesas, stiprus, raumeningas, tačiau atrodantis šiek tiek niūriai ir grėsmingai, nes parduotuvėje buvo labai mažai šviesos.

Misteris Satertvaitas vėl ėmė apžiūrinėti pelenines. "Galėčiau nupirkti vieną peleninę, kad nenuvilčiau parduotuvės savininkės", – pamanė jis. Tuomet netikėtai kavinę apšvietė saulė. Iki tol jis nesuprato, kad parduotuvėje buvo tamsu, nes debesys užstojo saulę. Jis prisiminė, kad apsiniaukė maždaug tuo metu, kai jie įvažiavo į automobilių remonto dirbtuvę. Tačiau dabar saulės šviesa apšvietė viską. Ji išryškino porceliano spalvas, bažnytinio stiliaus spalvoto stiklo langą, kuris tikriausiai buvo išimtas iš originalaus karalienės Viktorijos laikų namo. Tamsi kavinė dabar buvo apšviesta. Ką tik įėjusio vyro nugara saulės spinduliuose atrodė keistai. Dabar tai buvo ne tamsiai juodas siluetas, o tarsi raudonos, mėlynos bei geltonos spalvų vėrinys. Staiga misteris Satertvaitas suvokė, kad mato būtent tai, ko ieškojo. Intuicija jo neapgavo. Dabar jam nereikėjo laukti, kol galės pamatyti veidą – jis žinojo, kas ką tik įėjo ir atsisėdo. Jis išėjo iš porceliano parduotuvės ir grįžo į kavinę. Apėjęs apskritą stalą, atsisėdo priešais ką tik įėjusį vyrą.

– Misteri Kvinai, – tarė misteris Satertvaitas. –

Kažkodėl jaučiau, kad tai jūs.

– Jūs tiek daug žinote, – nusišypsojo misteris Kvinas.

– Praėjo daug laiko nuo tada, kai paskutinį kartą jus mačiau, – atsiduso misteris Satertvaitas.

– Argi laikas svarbu? – paklausė misteris Kvinas.

– Galimas dalykas, kad nesvarbu. Galbūt jūs teisus. Turbūt nesvarbu.

– Ar galiu jums pasiūlyti ko nors gaivinančio?

– Ar čia yra ko nors gaivinančio? – suabejojo misteris Satertvaitas. – Manau, kad jūs turbūt norėdamas atsigaivinti čia ir atėjote.

– Niekada negali būti visiškai tikras dėl savo tikslo, ar ne? – tarė misteris Kvinas.

– Man taip malonu jus vėl matyti, – kalbėjo misteris Satertvaitas. – Žinote, aš beveik pamiršau... Noriu pasakyti, pamiršau jūsų kalbėjimo manierą, dalykus, apie kuriuos pasakojote, privertėte mane mąstyti, kuriuos privertėte mane daryti.

– Aš? Aš priverčiu jus daryti? Jūs labai klystate. Jūs pats visuomet žinojote, ko norite.

– Aš tai žinojau tik tada, kai šalia buvote jūs.

– O ne, – linksmai paprieštaravo misteris Kvinas. – Aš neturiu su tuo nieko bendra. Aš tik, kaip dažnai jums sakydavau, aš tik dalyvauju kaip praeivis – einu pro šalį. Tai viskas, ką aš darau.

– Šiandien jūs einate pro Kingsbourn Ducis kaimą?

– Tačiau jūs konkrečiai žinote, kur važiuojate. Ar aš teisus?

– Vykstu aplankyti labai seno bičiulio. Draugo, kurio nemačiau daugelį metų. Dabar jis paseno ir šiek tiek yra

luošas. Jį buvo ištikusi apopleksija. Jis visiškai pasveiko, tačiau sunkiai viską prisimena.

– Ar jis gyvena vienas?

– Džiaugiuosi, kad dabar jau ne. Jo šeima grįžo iš užsienio, tai yra kas liko iš jo šeimos. Jie gyvena su juo jau keletą mėnesių. Džiaugiuosi galėdamas nuvažiuoti ir vėl pamatyti juos visus kartu – tuos, kuriuos pažinojau anksčiau, ir tuos, kurių dar nesu matęs.

– Turite omenyje jų vaikus?

– Vaikus ir anūkus, – atsiduso misteris Satertvaitas. Akimirką jam buvo liūdna, kad jis pats neturi vaikų, anūkų ir proanūkių. Iki tol jis visiškai dėl to neapgailestavo.

– Šioje kavinėje ruošia ypatingą turkišką kavą, – tarė misteris Kvinas. – Tikrai labai gera kava. Visa kita, kaip jūs teisingai manote, visai neskanu. Užtai visuomet galima išgerti puodelį turkiškos kavos, ar ne? Išgerkime po vieną puodelį, nes, man atrodo, kad greitai jūs turėsite tęsti kelionę.

Tarpduryje pasirodė mažas juodas šuo. Jis pribėgo, atsisėdo šalia stalo ir pažiūrėjo į misterį Kviną.

– Jūsų šuo? – paklausė misteris Satertvaitas.

– Taip. Leiskite jums pristatyti Hermį, – jis paglostė juodam šuniui galvą. – Kavos, – tarė jis jam. – Pasakyk Ali.

Juodas šuo išbėgo pro galines parduotuvės duris. Jie išgirdo, kaip jis trumpai ir šaižiai sulojo. Netrukus jis vėl pasirodė, kartu su juo atėjo labai tamsaus gymio jaunuolis, vilkintis smaragdo spalvos megztinį.

– Kavos, Ali, – paprašė misteris Kvinas. – Du puodelius kavos.

– Turkiškos kavos, ar ne, sere? – jaunuolis nusišypsojo ir išėjo.

Šuo vėl atsisėdo.

– Papasakokite man, – tarė misteris Satertvaitas, – kur jūs buvote, ką veikėte ir kodėl taip ilgai jūsų nemačiau?

– Aš jau jums sakiau, kad laikas iš tikrųjų nieko nereiškia. Aš puikiai prisimenu ir manau, kad ir jūs pamenate, kokiomis aplinkybėmis matėmės paskutinį kartą?

– Labai tragiškomis aplinkybėmis, – atsakė misteris Satertvaitas. – Man labai nepatinka tai prisiminti.

– Dėl mirties? Tačiau mirtis ne visuomet yra tragedija. Aš jums tai jau taip pat sakiau.

– Ne, – kalbėjo misteris Satertvaitas, – galbūt to žmogaus mirtis... to, apie kurį mes abu galvojame, nebuvo tragedija. Tačiau, nepaisant to...

– Tačiau, nepaisant to, tik gyvybė vertinga. Žinoma, jūs esate visiškai teisus, – sutiko misteris Kvinas. – Visiškai teisus. Tik gyvybė yra svarbi. Mes nenorime, kad jaunas, laimingas ar galintis būti laimingu žmogus mirtų. Nė vienas iš mūsų to nenori, ar ne? Dėl šios priežasties mes visuomet turime gelbėti gyvybę, kai gauname nurodymą.

– Ar turite man nurodymų?

– Aš? Nurodymų jums? – Harlio Kvino pailgame, liūdname veide nušvito keista, žavi šypsena. – Aš neturiu jokių nurodymų *jums*, misteri Satertvaitai. Aš niekuomet nebuvau įgaliotas jums duoti nurodymų. Jūs pats viską suprantate ir žinote, ką daryti, be to, ir darote. Aš neturiu jums jokios įtakos.

– Bet turite, – paprieštaravo misteris Satertvaitas. – Jums nepavyks pakeisti mano nuomonės. Tačiau papasakokite man, kur jūs buvote visą tą ilgą laiką?

– Na, buvau vienur bei kitur. Aplankiau daug skirtingo

klimato kraštų, dalyvavau įvairiose avantiūrose. Bet daugiausia, kaip esu pratęs, keliavau tik pro šalį. Manau, kad jūs galite daugiau man papasakoti – ne tik ką veikėte, bet ir ką dar ruošiatės nuveikti. Papasakokite daugiau apie tai, kur vykstate, su kuo ruošiatės susitikti, apie savo draugus.

– Žinoma, aš jums papasakosiu. Man bus malonu tai daryti, nes įtariu, kad jūs juos jau pažįstate. Aš nemačiau šios šeimos taip ilgai, kad labai jaudinuosi laukdamas tos akimirkos, kai vėl susitiksime.

– Suprantu, – ištarė misteris Kvinas.

Atnešė turkiškos kavos mažuose rytietiško stiliaus puodeliuose. Ali su šypsena juos pastatė ant stalo ir pasišalino. Misteris Satertvaitas su malonumu gurkštelėjo.

– Saldi kaip meilė, juoda kaip naktis ir karšta kaip pragaras! Tai senas arabų posakis, ar ne?

Harlis nusišypsojo ir linktelėjo.

– Taip, – prisiminė misteris Satertvaitas, – aš turiu jums papasakoti, kur vykstu, nors tai vargu ar svarbu. Aš ketinu atnaujinti seną draugystę, susipažinti su draugo vaikaičiais. Tomas Adisonas, kaip minėjau, yra labai senas mano draugas. Jaunystėje mes buvome labai artimi. Tuomet, kaip dažnai nutinka, gyvenimas mus išskyrė. Jis buvo paskirtas atlikti diplomatinę tarnybą, dirbo įvairiose užsienio šalyse. Kartais aš aplankydavau jį, kai jis tarnavo svetur, kartais pasimatydavome su juo Anglijoje. Viena iš pirmųjų šalių, kur jį pasiuntė dirbti, buvo Ispanija. Ten jis vedė ispanę, labai gražią, tamsaus gymio merginą, vardu Pilar. Jis ją labai mylėjo.

– Jie turėjo vaikų?

– Dvi dukras. Viena buvo šviesiaplaukė, kaip ir jos tėvas, vardu Lili, o kita – Marija buvo panaši į savo ispanę motiną. Aš buvau Lili krikštatėvis. Žinoma, aš negalėjau su vaikais labai dažnai matytis. Daugiausia susitikdavome du tris kartus per metus, kai surengdavau Lili vakarėlį arba nuvažiuodavau pasimatyti su ja į mokyklą. Ji buvo miela ir žavinga. Labai mylėjo savo tėvą, o jis dievino ją. Tačiau mums teko išgyventi sunkius laikus. Jūs žinote apie tai taip pat gerai, kaip ir aš. Karo metais buvo sunku susitikti su senais draugais. Lili ištekėjo už karinio oro laivyno lakūno. Jis skraidė naikintuvu. Nelabai prisimenu jo vardo... Taip, Saimonas Gilijatas. Eskadrono vadas Gilijatas.

– Jis žuvo kare?

– Ne. Jis liko gyvas. Po karo jis atsistatydino ir, kaip daugelis, su Lili išvyko į Keniją. Ten jie įsikūrė ir labai laimingai gyveno. Jie turėjo sūnų, mažą berniuką, vardu Rolandas. Vėliau, kai jis lankė mokyklą Anglijoje, kelis kartus jį mačiau. Manau, kad paskutinį kartą buvome susitikę, kai jam buvo dvylika metų. Šaunus berniukas. Jis, kaip ir jo tėvas, raudonplaukis. Taigi šiandien tikiuosi jį vėl pamatyti. Dabar jam kažkur dvidešimt treji ar dvidešimt ketveri metai. Laikas taip greitai bėga.

– Ar jis vedęs?

– Ne. Na, kol kas dar ne.

– A! Ruošiasi vesti?

– Na, aš taip spėju iš to, ką Tomas Adisonas rašė savo laiške. Jis turi pusseserę. Jauniausia duktė Marija ištekėjo už vietinio gydytojo. Liūdna, bet aš niekada labai gerai nepažinojau Marijos. Ji mirė gimdydama. Jos mažoji dukrelė buvo pavadinta Inesa, šeimos vardu, kurį išrinko

jos senelė ispanė. Inesą mačiau tik vieną kartą, kai ji jau buvo suaugusi – tamsaus gymio, ispaniškų bruožų, labai panaši į savo senelę. Tačiau aš jums jau įkyrėjau savo pasakojimu.

– Ne. Man tai labai įdomu.

– Kodėl jums įdomu? – paklausė misteris Satertvaitas. Jis šiek tiek įtariai pažvelgė į misterį Kviną.

– Jūs norite viską žinoti apie šią šeimą. Kodėl?

– Galbūt noriu ją aiškiau įsivaizduoti?

– Na, ši sodyba, į kurią vykstu, vadinama Doverton Kingsbournu. Ten stovi gana gražus senas namas. Ne toks impozantiškas, kad būtų įdomus turistams ir tam tikromis dienomis būtų atidaromas lankytojams. Tiesiog jauki užmiesčio sodyba, kur atitarnavęs savo kraštui ir išėjęs į pensiją anglas gali grįžti pailsėti ir toliau mėgautis ramiu gyvenimu. Tomui visuomet patiko gyventi kaime. Jis mėgo žvejoti, buvo geras šaulys. Mes kartu labai laimingai praleidome paauglystės dienas šiame jo šeimos name. Būdamas berniukas dažniausiai atostogaudavau Doverton Kingsbourne sodyboje. Prisiminimai apie ją išliko mano atmintyje visam gyvenimui. Nėra daugiau tokios vietos, kaip Doverton Kingsbournas. Nė viena sodyba jai neprilygsta. Kiekvieną kartą, prieš atvažiuojant čia, man malonu stebėti ją iš tolo, matyti vaizdą, atsiveriantį pro ilgos medžių alėjos tarpą. Žiūrėti į besidriekiančią priešais namą blyksinčią upę, kurioje mes žvejodavome. Tuomet aš prisimenu viską, ką Tomas ir aš drauge nuveikėme vaikystėje. Jis buvo veiklus žmogus. Visuomet ką nors veikė. O aš... aš tebuvau senbernis...

– Ne, jūs buvote geras bičiulis, žmogus, kuris turėjo

daug draugų ir darė jiems gera, – tarė misteris Kvinas.

– Na, jeigu tik tai būtų tiesa... Jūs esate per daug malonus.

– Visiškai ne. Be to, esate labai įdomus pašnekovas. Galite papasakoti daug įdomių istorijų apie dalykus, kuriuos matėte, bei vietas, kurias aplankėte. Be to, jūsų gyvenime nutiko nemažai nepaprastų ir keistų dalykų. Galėtumėte parašyti apie tai visą knygą, – paguodė jį misteris Kvinas.

– Jeigu rašyčiau, pagrindinis jos veikėjas būtumėte jūs.

– Ne, nebūčiau, – pasakė misteris Kvinas. – Aš esu tik praeivis, visada vykstantis pro šalį. Antraeilis personažas. Tačiau tęskite. Papasakokite man daugiau.

– Tai, ką jums pasakoju, tėra tik šeimos metraštis. Kaip jau minėjau, ilgus metus nemačiau nė vieno jų. Tačiau visuomet juos laikiau savo senais gerais draugais. Dar prieš Tomo žmonos Pilaros mirtį (deja, ji mirė jauna) buvau susitikęs su Lili, savo krikštadukra, ir Inesa, ramia gydytojo dukra. Ji gyvena kaime su savo tėvu.

– Kiek jai metų?

– Manau, kad Inesai devyniolika ar dvidešimt. Būčiau laimingas susidraugavęs su ja.

– Taigi tai laimingas šeimos metraštis?

– Ne visai. Lili, mano krikšto dukra, ta, kuri su savo vyru išvyko į Keniją, žuvo automobilio katastrofoje. Ji mirė vietoje. Vos metukų sulaukęs vaikelis, mažasis Rolandas, liko našlaitis. Saimonas, jos vyras, buvo visiškai sugniuždytas. Saimonas ir Lili nepaprastai gražiai sugyveno. Po kiek laiko jis vėl vedė jauną savo draugo, eskadrono vado, našlę, kuri taip pat augino tokio pat amžiaus kūdikį.

Mažojo Timočio ir mažojo Rolando amžiaus skirtumas tebuvo du ar trys mėnesiai. Manau, kad Saimonas teisingai pasielgė vesdamas. Jie laimingai gyveno, nors aš jų, žinoma, nemačiau, nes jie ir toliau liko gyventi Kenijoje. Berniukai augo kaip broliai. Jie lankė tą pačią mokyklą Anglijoje, o atostogaudavo paprastai Kenijoje. Aš jų nemačiau daugelį metų. Na, jūs žinote, kas įvyko Kenijoje. Kai kuriems žmonėms pavyko pasilikti. Bet kiti, tarp jų ir mano draugai, išvyko į vakarų Australiją ir sėkmingai ten įsikūrė su savo šeimomis. Saimonas Gilijatas su žmona ir dviem savo vaikais paliko Keniją ir grįžo į Angliją. Jie pagaliau priėmė Tomo Adisono kvietimą. Senasis kiekvienais metais juos kviesdavo grįžti. Ir štai jie atvyko – žentas, jo antroji žmona ir du vaikai, dabar jau užaugę vaikinai ar greičiau jauni vyrai.

Kita Tomo vaikaitė Inesa Horton, kaip jums sakiau, gyvena kaime su savo tėvu gydytoju, ir, kaip suprantu, praleidžia nemažai laiko Doverton Kingsbourne su Tomu Adisonu, kuris labai myli savo anūkę. Atrodo, kad jie visi labai laimingi. Jis keletą kartų kvietė mane jį aplankyti, su visais susipažinti. Taigi aš priėmiau jo kvietimą. Vykstu tik savaitgaliui. Galbūt bus liūdna vėl pamatyti brangųjį senąjį Tomą šiek tiek luošą, jau turbūt nebesitikintį, kad labai ilgai gyvens, tačiau, kaip tikiuosi, vis dar malonų ir linksmą. Taip pat vėl išvysti senąją sodybą. Doverton Kingsbournas susijęs su mano vaikystės prisiminimais. Mano gyvenimas nebuvo kupinas įvykių, man asmeniškai nieko ypatinga nebuvo atsitikę, todėl vienintelis mano turtas yra draugai, jų šeimos bei vaikystės, paauglystės ir jaunystės prisiminimai. Tik vienas dalykas kelia man nerimą...

– Jūs neturėtumėte nerimauti. Kas gi jus verčia

kamuotis?

– Bijau nusivilti. Bijau, kad namas, kurį prisimenu ir matau vizijose, nebus toks pat. Prie jo gali būti pristatytas naujas priestatas, sodas gali būti pakeistas, per tą laiką galėjo atsitikti įvairiausių dalykų. Iš tikrųjų praėjo labai daug laiko nuo tada, kai ten buvau.

– Manau, kad jūsų prisiminimai visada lydės jus, – pasakė misteris Kvinas. – Džiaugiuosi, kad ten važiuojate.

– Man kilo mintis, – tarė misteris Satertvaitas. – Važiuokite su manimi. Važiuokime kartu į svečius. Jums nereikia bijoti, kad būsite nesvetingai priimtas. Brangus Tomas Adisonas yra vaišingiausias žmogus pasaulyje. Kiekvienas mano bičiulis tuojau pat tampa ir jo bičiuliu. Važiuokite su manimi. Jūs privalote. Aš primygtinai reikalauju.

Darydamas impulsyvų gestą, misteris Satertvaitas vos nenumetė nuo stalo savo kavos puodelio. Vos spėjo jį sugauti.

Tą akimirką atsidarė parduotuvės durys ir suskambėjo senamadiškas varpelis. Įėjo vidutinio amžiaus moteris. Ji buvo šiek tiek uždususi ir sukaitusi. Moteris buvo vis dar graži, jos kaštonų spalvos plaukai tik vienur kitur buvo paliesti šarmos. Oda buvo šviesios dramblio kaulo spalvos, būdingos raudonplaukiams ir mėlynakiams. Jos figūra tebebuvo puiki. Viešnia greitai apžvelgė kavinę ir tuoj pat pasuko į porceliano parduotuvę.

– O! – šūktelėjo ji, – jūs vis dar turite "Arlekino" puodelių!

– Taip, misis Gilijat, vakar gavome naujų prekių.

– Kaip gerai! Aš buvau taip sunerimusi. Labai

skubėjau čionai. Paėmiau vieno iš berniukų motociklą. Jie kažkur išėjo ir negalėjau nė vieno rasti. Tačiau aš turėjau skubėti. Šį rytą įvyko nelaimingas atsitikimas – sudužo keli puodeliai, o šią popietę pas mus atvyks svečių arbatos vakarėliui. Taigi, ar galite man duoti mėlyną, žalią ir galbūt dar raudoną puodelį? Blogiausia, kad tie puodeliai skirtingų spalvų, ar ne?

– Girdėjau kalbant, jog tai nepatogu, nes ne visuomet galima nusipirkti reikalingos spalvos puodelį.

Misteris Satertvaitas susidomėjęs stebėjo moterį per petį. Pardavėja pasakė: "Misis Gilijat". Žinoma! Dabar jis suprato. Taip turėjo atsitikti. Šiek tiek dvejodamas jis pakilo iš savo vietos ir žengė parduotuvės link.

– Atleiskite, – tarė jis, – jūs esate... jūs misis Gilijat iš Doverton Kingsbourno?

– O taip. Aš esu Berilė Gilijat. Ar jūs... noriu pasakyti...

Ji pažvelgė į jį šiek tiek suraukusi antakius.

"Patraukli moteris, – pamanė misteris Satertvaitas. – Galbūt truputį griežtoko veido, tačiau gero." Taigi tai buvo Saimono Gilijato antroji žmona. Ji nebuvo tokia graži kaip Lili, tačiau buvo patraukli, maloni ir veikli moteris. Staiga misis Gilijat nusišypsojo.

– Manau... taip, žinoma. Mano šešuras Tomas turi jūsų nuotrauką ir jūs esate tas svečias, kurio mes laukiame šią popietę. Jūs esate misteris Satertvaitas.

– Taip, – pasakė misteris Satertvaitas. – Tai aš. Tačiau turėčiau atsiprašyti už tai, kad atvažiuosiu daug vėliau nei žadėjau. Deja, sugedo mano automobilis. Dabar jį taiso garaže.

– O, kaip jums nepasisekė. Kaip apmaudu. Tačiau nesijaudinkite, dar ne laikas gerti arbatą. Atidėsime arbatėlę vėlesniam laikui. Kaip girdėjote, atskubėjau čionai nusipirkti keletą puodelių, mat, nelaimei, šį rytą keli nukrito nuo stalo. Visuomet kažkas panašaus nutinka, kai lauki ko nors priešpiečių, arbatos ar pietų.

– Prašau, misis Gilijat, – tarė pardavėja. – Aš juos supakuosiu. Ar įdėti juos į dėžutę?

– Ne, būtų gerai, jeigu jūs juos tik įvyniotumėte į popierių ir sudėtumėte į mano pirkinių krepšelį.

– Jeigu planuojate grįžti į Doverton Kingsbourną, – prakalbo misteris Satertvaitas, – galiu jus parvežti savo automobiliu. Jį netrukus turi sugrąžinti iš garažo.

– Jūs labai malonus. Tikrai priimčiau jūsų pasiūlymą, jei tik galėčiau. Tačiau turiu nuvaryti atgal motociklą. Berniukams bus be jo sunku. Šį vakarą jie kažkur ruošėsi važiuoti.

– Leiskite jums pristatyti, – misteris Satertvaitas atsigręžė į misterį Kviną, stovėjusį netoliese. – Tai senas mano bičiulis, misteris Harlis Kvinas, kurį aš ką tik čia atsitiktinai susitikau. Bandžiau jį įtikinti vykti į Doverton Kingsbourną. Kaip jūs manote, ar Tomas galėtų šiai nakčiai priimti dar vieną svečią?

– O, esu tikra, kad galėtų, – pasakė Berilė Gilijat. – Jam būtų malonu priimti dar vieną jūsų bičiulį. Galbūt tai ir jo bičiulis?

– Ne, – tarė misteris Kvinas, – aš niekada nebuvau sutikęs misterio Adisono, nors dažnai girdėjau apie jį pasakojant savo bičiulį misterį Satertvaitą.

– Na, tuomet leiskite misteriui Satertvaitui jus įtikinti.

Mums bus malonu.

– Man labai gaila, – pasakė misteris Kvinas. – Deja, aš turiu kitą susitikimą. Iš tikrųjų, – jis pažvelgė į savo laikrodį, – turiu tuoj pat išvykti. Aš jau vėluoju. Štai kas atsitinka susitikus seniems draugams.

– Prašau, misis Gilijat, – pasakė pardavėja. – Manau, kad jūsų krepšyje jie bus saugūs.

Berilė Gilijat atsargiai įsidėjo supakuotas prekes į krepšį ir tarė misteriui Satertvaitui:

– Greitai pasimatysime. Arbatą gersime ne anksčiau kaip ketvirtis po penkių, todėl galite nesijaudinti. Man taip malonu, kad pagaliau su jumis susipažinau. Aš tiek daug girdėjau apie jus iš Saimono ir savo šešuro.

Ji greitai atsisveikino su misteriu Kvinu ir išėjo iš parduotuvės.

– Ji labai skuba, ar ne? – pasakė pardavėja. – Tačiau ji visuomet tokia. Manau, kad ji daug nuveikia per dieną.

Lauke pasigirdo motociklo variklio riaumojimas.

– Ji stipraus charakterio, ar ne? – paklausė misteris Satertvaitas.

– Atrodo, kad taip, – pasakė misteris Kvinas.

– Ir aš iš tikrųjų negaliu jūsų įkalbėti?

– Aš tik praeivis – keliauju pro šalį, – tarė misteris Kvinas.

– Ir kada, įdomu, aš jus vėl pamatysiu?

– O, netrukus, – pasakė misteris Kvinas. – Manau, kad jūs mane atpažinsite, kai pamatysite.

– Ar jūs nieko daugiau man nepasakysite? Nieko nepaaiškinsite?

– Ką turiu paaiškinti?

– Paaiškinkite, kodėl jus čia sutikau?

– Jūs esate protingas žmogus, – kalbėjo misteris Kvinas. – Vienas žodis galėtų daug jums pasakyti. Manau, jis bus naudingas.

– Koks žodis?

– Daltonizmas, – ištarė misteris Kvinas ir nusišypsojo.

– Nemanau, – misteris Satertvaitas akimirką susiraukė. – Taip, aš žinau, tik dabar negaliu prisiminti...

– Sudie, – pasakė misteris Kvinas. – Štai ir jūsų automobilis.

Šalia pašto durų iš tikrųjų sustojo automobilis. Misteris Satertvaitas nuėjo prie jo. Jis daugiau nenorėjo švaistyti laiko ir versti šeimininkus laukti ilgiau nei reikia. Tačiau, nepaisant to, jam buvo gaila atsisveikinti su savo bičiuliu.

– Gal galiu jums kuo nors būti naudingas? – paklausė jis. Jo balso intonacija buvo beveik ilgesinga.

– Ne, jūs negalite *man* padėti.

– O kam nors kitam?

– Manau, kad taip. Gali būti.

– Numanau, ką jūs turite galvoje.

– Aš visiškai jumis pasitikiu, – kalbėjo misteris Kvinas. – Jūs visuomet viską teisingai suprantate. Jūs labai greitai viską pastebite ir suprantate dalykų prasmę. Užtikrinu jus, jūs nepasikeitėte.

Akimirką jis laikė padėjęs savo ranką ant misterio Satertvaito peties, paskui paliko jį ir greitai nuėjo kaimo gatve į priešingą pusę Doverton Kingsbournui. Misteris Satertvaitas įsėdo į savo automobilį.

– Tikiuosi, mes daugiau neturėsime rūpesčių, – pasakė

jis.

Vairuotojas jį užtikrino.

– Nuo čia jau netoli, sere. Daugiausia trys ar keturios mylios ir dabar automobilis puikiausiai veikia.

Misteris Satertvaitas vėl pakartojo: "Daltonizmas". Šis žodis jam vis dar nieko nereiškė, bet jis jautė, kad jis svarbus. Šį žodį jis kažkur girdėjo ir anksčiau.

"Doverton Kingsbournas", – pasakė sau misteris Satertvaitas. Tai jis ištarė pašnibždomis. Šie du žodžiai jam vis dar reiškė tą patį, ką ir visuomet – džiugaus susitikimo vietą, kur jis ne visuomet turi galimybę nuvykti. Vieta, kur jis ruošėsi gerai praleisti laiką, netgi jei daugelio iš tų, kuriuos jis pažinojo, daugiau jau ten nebebus. Tačiau ten bus jo senasis bičiulis Tomas. Ir jis vėl pagalvojo apie ganyklą, ežerą, upę ir apie tai, ką jie abu veikė, būdami vaikai.

Arbata buvo patiekta pievelėje. Šalia stiklinių terasos durų buvo laiptai į svetainę. Vienoje jų pusėje augo didelis varinis bukas, o kitoje – Libano kedras. Jie tarsi įrėmino popietės sceną. Pievelėje stovėjo du baltai dažyti ir raižyti stalai bei sodo kėdės. Vienos kėdės buvo stačios su spalvotais priegalviais, kitos – gulsčios, jose galėjai atsilošti, ištiesti kojas ir, jei norėjai, pamiegoti. Virš kai kurių buvo įtaisyti gaubtai, saugantys nuo saulės.

Buvo puiki pavakarė. Pievų žaluma buvo sodri. Auksinė šviesa skverbėsi pro varinį buką, o kedras puikavosi savo gražiomis linijomis prieš rausvai auksinį dangų.

Tomas Adisonas svečio laukė ištiesęs kojas ilgame pintame krėsle. Misteris Satertvaitas su džiugesiu pastebėjo, kad sodybos šeimininkas, kaip įprasta, avėjo nakties

šlepetes, patogias jo šiek tiek pabrinkusioms nuo podagros kojoms. Šlepetės buvo keistos – viena raudona, o kita žalia. "Gerasis senasis Tomas, – pamanė misteris Satertvaitas, – jis nepasikeitė. Lygiai toks pats". Ir jis staiga suprato: "Koks aš idiotas. Žinoma, aš žinau, ką reiškia tas žodis. Kodėl nepagalvojau apie tai iš karto?"

– Pamaniau, kad tu, bičiuli, jau niekuomet nepasirodysi, – pasakė Tomas.

Jis buvo vis dar patrauklus senukas plataus veido su giliai įsodintomis, žibančiomis pilkomis akimis, vis dar tiesių pečių, dėl kurių atrodė galingas. Kiekviena raukšlė jo veide, rodos, kalbėjo apie jo gerą nuotaiką ir širdingumą. "Jis nesikeičia", – pagalvojo misteris Satertvaitas.

– Negaliu atsistoti, kad pasisveikinčiau su tavimi, – tarė Tomas Adisonas. – Reikia stipraus vyro ir lazdos pagalbos, kad galėčiau atsistoti ant kojų. Na, tu pažįsti mūsų mažą draugiją, ar ne? Juk pažįsti Saimoną?

– Tikrai pažįstu. Praėjo nemažai metų nuo to laiko, kai paskutinį kartą mačiau tave, tačiau tu nelabai pasikeitei.

Eskadrilės vadas Saimonas Gilijatas buvo lieknas gražus vyras su raudonų plaukų kupeta.

– Gaila, kad mūsų neaplankėte, kai mes gyvenome Kenijoje, – pasakė jis. – Jums būtų patikę. Mes jums būtume parodę daugybę įdomių vietų ir dalykų. Na, negali visko numatyti. Maniau, kad mano kaulai atguls tame krašte.

– Mes čia turime labai gražias bažnyčios kapines, – pasakė Tomas Adisonas. – Niekas dar nesugriovė mūsų bažnyčios bandydamas ją atstatyti. Šalia jos nėra labai daug naujų namų, todėl bažnyčios kapinėse daug erdvės. Mes neturime nė vieno tų siaubingų naujoviškų karstų nuleidimo

prietaisų.

– Apie kokius niūrius dalykus jūs kalbate, – papriekaištavo Berilė Gilijat šypsodamasi. – Štai mūsų berniukai... Bet jūs juos jau pažįstate, ar ne, misteri Satertvaitai?

– Nemanau, kad juos atpažinsiu, – tarė misteris Satertvaitas.

Paskutinį kartą abu berniukus jis matė, kai šie dar lankė parengiamąją mokyklą. Nors jų ir nesiejo giminystės ryšiai – turėjo skirtingus tėvus ir motinas, buvo galima pamanyti, ir kai kas manė, kad jie broliai. Jie buvo daugmaž vienodo ūgio ir abu raudonplaukiai. Rolandas, matyt, plaukus paveldėjo iš savo tėvo, o Timotis - iš savo rudaplaukės motinos. Jų santykiai buvo labai draugiški. "Nors iš tikrųjų, – pagalvojo misteris Satertvaitas, – jie skirtingi. Dabar, kai jiems daugiau nei dvidešimt metų, skirtumas ryškesnis." Jis nematė jokio Rolando panašumo į jo senelį, išskyrus raudonus plaukus. Jis taip pat nebuvo panašus į savo tėvą.

Misteris Satertvaitas mąstė, ar berniukas panašus į Lili, savo mirusią motiną. Tačiau ir vėl jis įžvelgė mažai panašumo. Timotis atrodė panašesnis į Lili sūnų – šviesios odos, smulkių kaulų, veidas su aukšta kakta. Šalia švelnus, sodrus balsas tarė:

– Aš esu Inesa. Nemanau, kad jūs mane prisimenate. Praėjo gana nemažai laiko, kai paskutinį kartą jus mačiau.

"Graži mergina, – iš karto pagalvojo misteris Satertvaitas. – Tamsaus gymio." Mintimis jis sugrįžo į tas dienas, kai jis buvo pabroliu Tomo Adisono ir Pilar vestuvėse. "Merginos temperamentas, išdidi laikysena ir aristokratiškas grožis išduoda jos ispanišką kilmę", – pamanė

jis. Daktaras Hortonas, jos tėvas, stovėjo už jos. Jis atrodė daug senesnis nei tada, kai misteris Satertvaitas matė jį paskutinį kartą. “Šaunus ir malonus vyrukas – neambicingas, patikimas ir mylintis savo dukrą. Geras bendrosios praktikos gydytojas”, – pamanė misteris Satertvaitas. Buvo akivaizdu, kad daktaras be galo didžiuojasi dukra.

Misteris Satertvaitas buvo laimingas. Visi šie žmonės buvo lyg draugai, kuriuos jis seniai pažinojo. Tamsiaplaukė graži mergina, du raudonplaukiai vaikinai, Berilė Gilijat, plušanti prie arbatos padėklo, dėliojanti puodelius ir lėkštutes, ranka rodanti tarnaitei, kad iš namo atneštų pyragaičių ir lėkštes su sumuštiniais.

Puiki arbata. Vaikinai pakvietė misterį Satertvaitą atsisėsti tarp jų. Tai jį pamalonino. Jis norėjo pirmiausiai pasikalbėti su vaikinais, nes buvo įdomu, ar jie panašūs į Tomą Adisoną jaunystėje. “Lili, – pagalvojo jis. – Kaip norėčiau, kad ji dabar būtų čia.” Mintimis jis sugrįžo į savo vaikystę. Sodyba, kurioje jį visada vaišingai priimdavo Tomo tėvas ir motina, teta... Taip pat čia gyveno Tomo senelio brolis ir pusbroliai. Na, o dabar, šioje šeimoje liko ne tiek jau daug žmonių, tačiau tai *buvo* šeima. Tomas sėdėjo su nakties šlepetėmis: viena buvo raudona, kita – žalia. Jis vis dar linksmas ir laimingas. Laimingas tų, kurie jį supo, dėka. Dovertono sodyba buvo tokia pati arba beveik tokia pati. Namas galbūt ne taip gerai prižiūrėtas, kaip anksčiau, tačiau veja šalia namo buvo tvarkinga. Sėdėdamas pievelėje jis galėjo matyti mirgančią upę ir medžius. Šalia namo augo daugiau medžių. Namo sienoms trūko vieno ar dviejų sluoksnių dažų, bet tai nebuvo labai pastebima. Galų gale

Tomas Adisonas buvo turtingas žmogus – gerai apsirūpinęs stambus žemvaldys. Jo skonis buvo nepriekaištingas ir galėjo pakankamai skirti pinigų savo namams prižiūrėti, nors apskritai nebuvo švaistūnas. Pastaruoju metu jis retai keliavo, tačiau priiminėdavo svečius. Rengdavo nedidelius vakarėlius tik draugams. Draugai, kurie atvykdavo paviešėti, paprastai būdavo susiję su jo praeitimi. Šis namas buvo labai svetingas.

Misteris Satertvaitas pastūmė savo kėdę taip, kad galėtų geriau matyti upę. Ten stovėjo jam žinomas malūnas, o kitoje upės pusėje driekėsi laukai. Ten jis išvydo kažką panašaus į kaliausę – tamsią figūrą, ant kurios šiaudinės skrybėlės tupėjo paukščių. Šis vaizdas jį pralinksmino. Akimirką jis pamanė, kad ji atrodo kaip misteris Harlis Kvinas. "Galbūt, – pagalvojo misteris Satertvaitas, – tai ir *yra* mano bičiulis misteris Kvinas." Ši mintis buvo absurdiška. Tačiau jeigu kas nors norėtų padaryti kaliausę, panašią į misterį Kviną, ji turėtų būti ypač elegantiška, nepanaši į kitas kaliauses.

– Jūs žiūrite į mūsų baidyklę? – paklausė Timotis. – Žinote, mes davėme jam vardą. Mes jį vadiname misteriu Harliu Barliu.

– Iš tikrųjų? – nusistebėjo misteris Satertvaitas. – Manau, kad tai labai įdomu.

– Kodėl jūs manote, kad tai įdomu? – pasmalsavo Rolis.

– Todėl, kad ji yra šiek tiek panaši į mano pažįstamą, kuris taip pat vadinamas Harliu. Toks jo vardas.

Vaikinai pradėjo dainuoti: "Harlis Barlis dirba sargu, Harlis Barlis labai vargsta. Saugo stirtas ir šieną, baido

brakonierius".

– Sumuštinį su agurkais, misteri Satertvaitai? – paklausė Berilė Gilijat. – Ar labiau norėtumėte sumuštinio su naminiu paštetu?

Misteris Satertvaitas pasirinko sumuštinį su naminiu paštetu. Ji pastatė šalia jo rausvai rudą puodelį, tos pačios spalvos, kuria jis taip gėrėjosi parduotuvėje. Kaip žaismingai ant stalo atrodė visas tas margaspalvis arbatos servizas! Geltona, raudona, mėlyna, žalia spalvos. Misteriui Satertvaitui buvo įdomu, ar kiekvienas šeimos narys turėjo savo mėgstamą spalvą. Jis pastebėjo, kad Timotis paėmė raudoną puodelį, o Rolandas – geltoną. Šalia Timočio puodelio gulėjo kažkoks daiktas. Iš pradžių misteris Satertvaitas negalėjo suprasti, kas tai. Dabar jis pamatė, jog tai jūros putos pypkė. Daugelį metų misteris Satertvaitas nebuvo matęs jūros putos pypkės. Rolandas pamatęs, kur jis žiūri, pasakė:

– Timas atsivežė ją iš Vokietijos. Nuolat rūkydamas savo pypkę įsivarys vėžį.

– Ar jūs, Rolandai, nerūkote?

– Ne. Aš prieš rūkymą. Nerūkau nei cigarečių, nei marihuanos.

Inesa priėjo prie stalo ir atsisėdo prieš juos. Abu jaunuoliai ėmė stumti maistą jos link. Jie pradėjo linksmą pokalbį.

Misteris Satertvaitas tarp šių jaunų žmonių jautėsi labai laimingas. Nors jie jam ir neskyrė labai daug dėmesio (tik tiek, kiek reikalavo mandagus elgesys), jam patiko jų klausytis. Jam taip pat patiko apie juos mąstyti. Jis buvo beveik įsitikinęs, kad abu jaunuoliai buvo įsimylėję Inesą.

Na, tai nebūtų keista. Nuolat būnant kartu tokių dalykų atsitinka. Vaikinai atvyko gyventi pas savo senelį ir sutiko čia gražią merginą, Rolando pirmos eilės pusseserę, kuri gyvena visai šalia.

Misteris Satertvaitas pasuko galvą ir įsižiūrėjo į namą, kuris vos matėsi pro medžius. Jis kyšojo už kelio, netoli priekinių vartų. Tai buvo tas pats namas, kuriame gyveno daktaras Hortonas nuo pat to laiko, kai atsikėlė čia prieš septynerius ar aštuonerius metus.

Jis pažvelgė į Inesą. Buvo įdomu, kuriam iš šių dviejų jaunuolių ji teikė pirmenybę? O gal ji jau turi mylimąjį, visai kitą vaikiną? Kita vertus, kodėl ji turėtų įsimylėti vieną iš šių patrauklių jaunų vyriškių?

Pavalgęs misteris Satertvaitas atstūmė savo kėdę nuo stalo, kad galėtų apsižvalgyti aplinkui.

Misis Gilijat vis dar buvo labai užsiėmusi. "Tikra namų šeimininkė, – pagalvojo jis, – ir galbūt besistengianti šiek tiek daugiau nei būtina. Nuolat siūlanti pyragėlių, surenkanti puodelius, pildanti juos, padavinėjanti maistą. Būtų buvę daug maloniau ir laisviau, jeigu ji leistų sėdintiesiems prie stalo patiems apsitarnauti." Jis nenorėjo, kad ji būtų tokia užsiėmusi.

Jis pažvelgė į išsitiesusį savo krėsle Tomą Adisoną. Jis taip pat stebėjo Berilę Gilijat. "Jis jos nemėgsta, – pamanė Misteris Satertvaitas. – Ne. Tomas jos nemėgsta. Galbūt to ir reikėjo tikėtis, nes Berilė užėmė jo dukros Lili, Saimono Gilijato pirmosios žmonos, vietą."

"Mano gražioji Lili", – atsiduso misteris Satertvaitas. Jis nusistebėjo, kodėl jis jautė, nors nieko panašaus į ją nematė, kad Lili kažkokiu būdu yra čia. Ji buvo čia, šioje

kviestinėje arbatėlėje.

– Manau, kad pasenęs žmogus pradeda įsivaizduoti tokių keistų dalykų, – tarė misteris Satertvaitas. – Tačiau Lili galėtų būti čia vien todėl, kad čia yra jos sūnus. Jai būtų malonu jį matyti.

Jis su meile pažvelgė į Timotį ir staiga suvokė, jog žiūri ne į Lili sūnų. Rolandas buvo jos sūnus. Timotis buvo Berilės sūnus.

– Tikiu, kad Lili žino, jog aš esu čia, ir kad ji norėtų su manimi pasikalbėti, – tarė misteris Satertvaitas. – Oi, aš neturėčiau prisigalvoti tokių kvailysčių.

Jis vėl pažvelgė į kaliausę. Dabar ji atrodė kaip misteris Harlis Kvinas. Saulėlydžio šviesos žaismas suteikė kaliausei spalvą, o juodas kaip Hermis šuo vaikėsi paukščius.

– Spalva, – prisiminė misteris Satertvaitas ir vėl pažiūrėjo į stalą, arbatos servizą ir geriančius arbatą žmones.

– Kodėl aš čia? – paklausė savęs misteris Satertvaitas. – Ką turėčiau atlikti? Yra kažkokia priežastis, dėl kurios mane atvedė čia likimas.

Jis jautė, kad visus šiuos žmones, o gal tik kai kuriuos iš jų kažkas jaudino. Ką jis mano apie Berilę Gilijat? Misis Gilijat buvo dėl kažko susinervinusi. O Tomas? Su juo viskas gerai. Jis buvo ramus. Laimingas žmogus, valdantis šią gražią sodybą. Jis turėjo vaikaitį, kuriam galėjo po mirties viską palikti. Viskas atiteks Rolandui. Ar Tomas norėjo, kad Rolandas vestų Inesą? O gal jis bijojo pirmos eilės pusbrolių vedybų? Nors praėjusiais amžiais atsitikdavo, kad broliai vesdavo seseris, ir tai neturėjo jokių blogų pasekmių jų palikuonims.

– Nieko neturi atsitikti, – pasakė misteris Satertvaitas,

– nieko neturi atsitikti. Aš turiu tam užkirsti kelią.

Iš tikrųjų jis mąstė kaip pamišėlis. Kas blogo galėjo atsitikti? Jis matė taikų vaizdą. Arbatos servizas. Įvairios "Arlekino" puodelių spalvos. Jis pažvelgė į baltą jūros putų pypkę, gulinčią priešais raudoną puodelį. Berilė Gilijat kažką pasakė Timočiui. Timotis linktelėjo, pakilo ir nuėjo namo link. Berilė nurinko nuo stalo kai kurias tuščias lėkštutes, pataisė vieną kitą kėdę, kažką sušnabždėjo Rolandui, kuris pasiūlė glajumi aplietą pyragaitį daktarui Hortonui.

Misteris Satertvaitas stebėjo ją. Jis privalėjo ją stebėti. Praeidama pro stalą ji mostelėjo rankove. Jis matė, kaip raudonas puodelis nukrito nuo stalo ir sudužo į geležinę kėdės koją. Jis girdėjo, kaip ji šūktelėjo rinkdama šukes. Ji nuėjo prie arbatos padėklo ir atnešė pilkai mėlyną puodelį ir lėkštutę. Ji pastūmė jūros putos pypkę arčiau naujo puodelio. Atsinešusi arbatinį įpylė arbatos ir nuėjo.

Dabar prie stalo nieko nebuvo. Inesa taip pat atsistojo ir nuėjo pasikalbėti su savo seneliu. "Nesuprantu, – pasakė sau misteris Satertvaitas. – Kažkas įvyks. Bet kas?"

Stalas su ratu išdėliotais skirtingų spalvų puodeliais ir Timočio raudoni, saulėje spindintys plaukai. Raudoni plaukai spindėjo tuo pačiu atspalviu ir taip pat žaviai bangavosi, kaip Saimono Gilijato plaukai. Timotis grįžo, akimirką stabtelėjo, šiek tiek sumišęs pažiūrėjo į stalą ir nuėjo prie priešais pilkai mėlyno puodelio, kur gulėjo jūros putų pypkė.

Tą pačią akimirką sugrįžo Inesa. Ji nusijuokė ir tarė:

– Timoti, tu geri arbatą ne iš to puodelio. Mėlynas puodelis yra mano. Tavo – raudonas.

O Timotis atsakė:

– Nebūk kvaila, Inesa, aš žinau savo puodelį. Jame yra cukraus, o tu jo nemėgsti. Nesąmonė. Tai mano puodelis. Jūrų putos pypkė guli priešais jį.

Netikėtai misteris Satertvaitas suprato. Jis buvo sukrėstas. Ar jis pamišęs? Ar jis viską išsigalvojo? Ar visa tai vyko iš tikrųjų? Jis atsistojo ir greitai nuėjo stalo link. Kai Timotis pakėlė mėlynąjį puodelį prie lūpų, jis suriko:

– Negerk šios arbatos! Negerk jos, sakau!

Timotis nustebęs atsigręžė ir pasižiūrėjo į jį. Daktaras Hortonas, šiek tiek apstulbęs, pakilo nuo savo kėdės ir nuėjo prie misterio Satertvaito.

– Kas atsitiko, Satertvaitai?

– Tas puodelis! Jis kažkoks įtartinas, – paaiškino misteris Satertvaitas. – Neleiskite vaikinui iš jo gerti.

Hortonas spoksojo į jį.

– Bet mano brangusis bičiuli... – tarė jis.

– Aš žinau, ką sakau. Jo puodelis buvo raudonas, – kalbėjo misteris Satertvaitas, – o raudonas puodelis sudaužytas. Jį pakeitė mėlynu puodeliu. Vaikinas neskiria raudonos spalvos nuo mėlynos, ar ne?

Daktaras Hortonas atrodė sutrikęs.

– Jūs norite pasakyti... kaip Tomas? – paklausė jis.

– Tomas Adisonas neskiria spalvų. Jūs tai žinote, ar ne?

– Mes visi tai žinome. Štai kodėl jis šiandien apsiavęs tas keistas šlepetes. Jis niekada neskyrė raudonos nuo žalios.

– Tas vaikinas toks pats.

– Bet... bet tikrai ne. Šiaip ar taip, tuo Rolandas niekada neišsiskyrė...

– Nors jis turėjo tai paveldėti, ar ne? – pasakė misteris Satertvaitas. – Mano prielaida teisinga, Timotis – daltonikas. Štai kaip vadinami tokie žmonės.

– Taip, įgimtą nesugebėjimą skirti spalvų vadina daltonizmu.

– Moteris jo nepaveldi, tačiau jis per ją perduodamas. Lili nebuvo daltonikė, tačiau buvo didelė tikimybė, kad jos sūnus gims daltonikas.

– Bet, brangusis Satertvaitai, Timotis nėra Lili sūnus, Rolis – Lili sūnus. Aš žinau, kad jie gana panašūs. To paties amžiaus, tos pačios plaukų spalvos ir panašiai apsirengę. Na, galbūt jūs paprasčiausiai to neprisimenate?

– Ne, – kalbėjo misteris Satertvaitas, – man nereikia nieko prisiminti! Aš žinau! Rolandas yra Berilės sūnus. Jie abu buvo dar kūdikiai, kai Saimonas vedė antrą kartą. Moteriai labai lengva pasirūpinti dviem kūdikiais, ypač jeigu abu jie raudonplaukiai. Timotis yra Lili sūnus, o Rolandas – Berilės sūnus. Berilės ir Kristoferio Edensų sūnus. Nėra jokios priežasties manyti, kad jis gali būti daltonikas. Aš žinau tai, sakau jums! Aš žinau tai!

Jis pamatė, kaip daktaro Hortono akys bėgioja nuo vieno vaikino prie kito. Timotis negirdėjo, ką jie kalbėjo, tačiau nejudėdamas stovėjo laikydamas mėlyną puodelį rankoje ir sutrikęs į juos žiūrėjo.

– Mačiau, kaip ji pirko šį puodelį, – tarė misteris Satertvaitas. – Paklausykite manęs, žmogau. Jūs turite manimi patikėti. Jūs pažįstate mane jau keletą metų. Jūs žinote, kad aš neklystu, jei kažką atkakliai ir kategoriškai tvirtinu.

– Teisingai. Niekada negirdėjau, kad būtumėte

suklydęs.

– Paimkite iš jo tą puodelį, – patarė misteris Satertvaitas. – Nusineškite jį į savo kabinetą ar nuvežkite jį pas vaistininką ir sužinokite, kas jame yra. Mačiau, kaip ta moteris jį pirko. Ji nupirko jį kaimo parduotuvėje. Jau tuomet ji suplanavo sudaužyti raudoną puodelį ir pakeisti jį mėlynu. Ji žinojo, kad Timotis niekuomet nesupras, jog spalvos skiriasi.

– Manau, kad jūs pamišęs, Satertvaitai! Tačiau aš padarysiu tai, ką sakote.

Jis nuėjo prie stalo ir ištiesė ranką link mėlyno puodelio.

– Ar neprieštarausite, jei apžiūrėsiu jį? – paklausė daktaras Hortonas.

– Žinoma, ne, – tarė Timotis. Jis atrodė šiek tiek nustebęs.

– Suprantate, manau, kad porcelianas įtrūkęs, o tai gana įdomu.

Berilė greitai ir energingai perėjo per veją.

– Ką jūs darote? Kas atsitiko? Kas čia vyksta?

– Nieko neatsitiko, – linksmai pasakė daktaras Hortonas. – Aš tik noriu parodyti vaikinams mažą eksperimentą su arbatos puodeliu.

Jis pažiūrėjo į ją labai atidžiai. Jos veide matėsi baimė ir siaubas. Misteris Satertvaitas pastebėjo, kaip staiga pasikeitė jos veido išraiška.

– Misteri Satertvaitai, ar nenorėtumėte eiti su manimi? Tai tik mažas eksperimentas. Patikrinsime šį porcelianą ir atskleisime jo nepaprastas savybes! Visai neseniai buvo padarytas labai įdomus atradimas.

Plepėdamas jis nuėjo per veją, jam iš paskos sekė misteris Satertvaitas ir du jaunuoliai. Jie nerūpestingai tarpusavyje šnekučiavosi.

– Rolai, kas dabar pasidarė daktarui? – paklausė Timotis.

– Nežinau, – atsakė Rolandas. – Atrodo, kad jis turi labai keistų idėjų. Na, manau, kad apie tai mes išgirsime vėliau. Verčiau eikime ir pasiimkime savo motociklus.

Berilė Gilijat staigiai nusisuko. Ji greitai nuėjo namo link. Tomas Adisonas šūktelėjo jai:

– Berile, ar kas nors atsitiko?

– Kai ką užmiršau, – pasakė Berilė Gilijat. – Tik tiek.

Tomas Adisonas pažvelgė į Saimoną Gilijatą.

– Kas nors negerai tavo žmonai? – paklausė jis.

– Berilei? O ne, nors aš apie tai nežinau. Manau, kad tai kokia nors smulkmena, kurią ji pamiršo. Ar galiu padėti, Berile? – sušuko jis.

– Ne. Ne, aš grįšiu vėliau.

Pasukusi galvą ji pažvelgė į senuką, išsitiesusį krėsle, ir greitai bei karštai tarė:

– Jūs, senas kvailį! Šiandien vėl apsiavėte ne tas šlepetes. Jos nedera. Ar žinote, kad viena jūsų šlepetė raudona, o kita žalia?

– Ak, ir vėl tai padariau, ar ne? – pasakė Tomas Adisonas. – Suprantate, man jos atrodo tos pačios spalvos. Tai keista, ar ne? Tačiau taip yra.

Ji greitai praėjo pro jį.

Kai misteris Satertvaitas ir daktaras Hortonas priėjo vartus, esančius šalia kelio, išgirdo, kaip dideliu greičiu nuvažiavo motociklas.

– Ji išvažiavo, – pasakė daktaras Hortonas. – Viską supratusi pabėgo. Manau, kad mes turėjome ją sulaikyti. Jūs galvojate, kad ji grįš?

– Ne, – atsakė misteris Satertvaitas, – nemanau, kad ji grįš. Galbūt, – susimąstęs pasakė jis, – tai geriausia išeitis.

– Ką jūs norite pasakyti?

– Tai sena sodyba, – kalbėjo misteris Satertvaitas. – Sena, gerbiama šeima. Jai priklauso daug padorių žmonių. Niekas nenorės rūpesčių, skandalo. Manau, kad geriausia leisti jai išvykti.

– Tomas Adisonas niekuomet jos nemėgo, – pasakė daktaras Hortonas. – Niekada. Jis visuomet buvo jai mandagus ir malonus, tačiau jos nemėgo.

– Reikia pagalvoti apie vaikiną, – tarė misteris Satertvaitas.

– Vaikiną. Ką jūs turite omenyje?

– Kitą vaikiną – Rolandą. Jam nereikia žinoti to, ką bandė padaryti jo motina.

– Kodėl ji taip pasielgė? Kodėl, po galais?

– Tačiau dabar jūs jau neabejojate, kad ji kalta, – pasakė misteris Satertvaitas.

– Ne. Dabar neabejoju. Aš mačiau jos veidą, Satertvaitai, kai ji pažvelgė į mane. Tuomet aš supratau, kad tai, ką pasakėte, tiesa. Tačiau kodėl ji taip pasielgė?

– Spėju, kad iš godumo, – kalbėjo misteris Satertvaitas. – Manau, kad ji neturi savo pinigų. Jos vyras Kristoferis Edenas buvo visais atžvilgiais šaunus vyrukas, tačiau jis neturėjo jokio turto. O Tomo Adisono vaikaitis gaus daug pinigų. Daugybę pinigų! Be to, ši nuosavybė verta didžiulės pinigų sumos. Aš neabejoju, kad Tomas

Adisonas didžiąją dalį to, ką turi, paliks savo vaikaičiui. Ji norėjo, jog visa tai atitektų jos sūnui, o per sūnų, žinoma, ir jai. Ji godi moteris!

Misteris Satertvaitas staiga atsigręžė.

– Ten kažkas dega, – pasakė jis.

– Gerasis Dieve, tikrai. O, tai kaliausė, stovinti lauke! Manau, kad kažkas ją padegė. Tačiau nėra dėl ko nerimauti. Šalia nėra jokių stirtų ar ko nors, kas lengvai užsidegtų. Ji sudegs ir ugnis užges.

– Taip, – sutiko misteris Satertvaitas. – Na, eikite, daktare. Jūs be mano pagalbos atliksite tyrimus.

– Aš neabejoju dėl to, ką rasiu. Neturiu galvoje konkrečios cheminės medžiagos, tačiau aš, kaip ir jūs, tikiu, kad šiame mėlyname puodelyje slypi mirtis.

Misteris Satertvaitas išėjo pro vartus. Dabar jis ėjo ten, kur degė kaliausė. Už jos leidosi saulė. Tą vakarą buvo nuostabus saulėlydis. Jo spinduliai apšvietė degančią kaliausę.

– Štai kokiu būdu tu išeini, – pasakė misteris Satertvaitas.

Jis šiek tiek apstulbo per liepsną pamatęs aukštą, liekną moters figūrą. Moteris buvo apsirengusi blyškiai perlamutriniu drabužiu. Ji ėjo misterio Satertvaito link. Staigiai sustojęs, jis laukė.

– Lili, – tarė jis.

Dabar jis visiškai aiškiai ją matė. Prie jo artinosi Lili. Ji buvo per toli, kad pamatytų jos veidą, tačiau jis labai gerai žinojo, kas tokia ši moteris. Tik keletą akimirkų jis svarstė, ar dar kas nors ją mato, ar regėjimas skirtas tik jam. Jis pašnibždom tarė jai:

– Viskas gerai, Lili, tavo sūnus saugus.

Tuomet ji sustojo ir pakėlė ranką prie lūpų. Jis nematė jos šypsenos, bet žinojo, kad ji šypsosi. Ji pabučiavo savo ranką ir ja pamojavo jam. Tuomet nusisuko ir nuėjo ten, kur iš kaliausės liko tik pelenai.

– Ji vėl išeina, – pasakė sau misteris Satertvaitas. – Ji išeina drauge su juo. Nes jie priklauso tam pačiam pasauliui. Jie aplanko mus tik tada, kai sprendžiamas meilės ar mirties ar abiejų šių dalykų klausimas.

Jis spėjo, kad daugiau nebepamatys Lili, tačiau norėjo žinoti, kaip greitai jis vėl pamatys misterį Kviną. Tuomet jis apsisuko ir per veją grįžo prie arbatos stalelio, kur stovėjo "Arlekino arbatos servizas". Priėjo prie savo seno draugo Tomo Adisono.

Berilė negrįš. Jis buvo tuo įsitikinęs. Doverton Kingsbournas vėl buvo saugus.

Per veją atšuoliavo mažas juodas šuo. Jis priėjo prie misterio Satertvaito vizgindamas uodegą. Jam už diržėlio buvo užkišta popieriaus skiautė. Misteris Satertvaitas pasilenkė ir ištraukė ją. Joje spalvotomis raidėmis buvo parašyta:

SVEIKINU! IKI GREITO SUSITIKIMO!

H.K.

– Ačiū, Hermi, – padėkojo misteris Satertvaitas.

Jis stovėjo ir žiūrėjo, kaip juodas šuo lekia per pievą, kad pasivytų du žmones, kurie, kaip jis numanė, keliavo tamsoje, bet jis jų jau nebegalėjo matyti.

MEILĖS SEKLIAI

Apsakymas "*Meilės sekliai*" pirmą kartą išspausdintas 1950 metais JAV, rinkinyje "*Trys aklos pelės" ir kitos apysakos*", išleistame "Dodd, Mead & Co" leidyklos.

MEILĖS SEKLIAI

Misteris Satertvaitas, žemaūgis vyriškis, susimąstęs žiūrėjo į priešais sėdintį namo šeimininką. Šių dviejų vyrų draugystė buvo keistoka. Pulkininkas buvo pratęs gyventi kaime, aistringai mėgo medžioti. Tokiame dideliame mieste kaip Londonas jam buvo sunku išbūti net keletą savaičių. Labai nenorėdamas jis atvyko čia tvarkyti būtinų reikalų. O misteris Satertvaitas buvo miestietis, iš širdies besidomintis prancūzų virtuve, moterų drabužių madomis bei visais naujausiais visuomenės skandalais. Jis aistringai mėgo stebėti žmones, buvo profesionalus "gyvenimo stebėtojas".

Taigi jis ir pulkininkas Melrouzas turėjo nedaug bendro, nes pulkininkas nesidomėjo savo kaimynų reikalais, jam nebuvo įdomu, ką jautė aplinkiniai žmonės. Abu vyrai draugavo vien todėl, kad anksčiau bičiuliavosi jų tėvai. Taip pat jie turėjo bendrų pažįstamų ir abu buvo nusiteikę prieš *nouveaux riches**.

Buvo pusė aštuonių. Abu vyrai sėdėjo jaukiame pulkininko darbo kambaryje. Melrouzas su aistringo medžiotojo entuziazmu pasakojo, kokia buvo kaime praėjusi žiema. Misteris Satertvaitas mandagiai klausėsi, nors apie

---

* Iškilėliai, nuvorišai, t. y. žmonės, praturtėję iš spekuliacijų. *(pranc.)*, - *vert. past.*

žirgus išmanė nedaug. Jis sėmėsi apie juos žinių sekmadieniais lankydamasis kaime.

Šaižus telefono skambutis pertraukė Melrouzą. Jis nuėjo prie stalo ir pakėlė ragelį.

– Klausau. Taip, kalba pulkininkas Melrouzas. Ką? – staiga jo tonas pasikeitė – tapo šaltas ir oficialus. Dabar prakalbo teisėjas, o ne medžiotojas.

Keletą sekundžių jis klausėsi, paskui lakoniškai tarė:

– Gerai, Kurti. Aš tuojau atvažiuosiu.

Jis padėjo ragelį ir tarė savo svečiui:

– Seras Džeimsas Dvaitonas rastas nužudytas savo bibliotekoje.

– Ką?

Misteris Satertvaitas buvo apstulbęs.

– Tuojau pat turiu vykti į Aldervėjų. Nori vykti su manimi?

Misteris Satertvaitas prisiminė, kad pulkininkas buvo vyriausiasis grafystės konsteblis.

– Jei aš netrukdysiu, – dvejojo jis.

– Visiškai ne. Skambino inspektorius Kurtis. Geras, doras vyrukas, bet, deja, neturintis smegenų. Man būtų malonu, jei važiuotumei su manimi, Satertvaitai. Man regis, reikalas labai bjaurus.

– Ar jie pagavo tą, kuris tai padarė?

– Ne, – trumpai atsakė Melrouzas.

Tačiau misterio Satertvaito klausa buvo labai gerai išlavinta, tad iš šio trumpo "ne" jis suprato, kad Melrouzas kažką nutyli. Jis ėmė prisiminti, ką žinojo apie Dvaitonus.

Velionis seras Džeimsas buvo pasipūtęs, stačiokiškų manierų vyras. Žmogus, kuris lengvai įsigydavo priešų. Jis

buvo beveik šešiasdešimties metų, pražilusių plaukų ir raudono veido. Jis garsėjo begaliniu šykštumu.

Satertvaitas prisiminė ledi Dvaiton. Prieš jo akis iškilo jos atvaizdas: jauna, liekna, kaštoniniais plaukais. Jis prisiminė, kad girdėjo įvairių keistų gandų, užuominų, paskalų... Štai kodėl Melrouzas atrodė toks paniuręs. Tą akimirką misteris Satertvaitas suvokė, kad jo vaizduotė per daug įsismarkavo.

Po penkių minučių jis įsėdo į mažą dvivietį automobilį šalia misterio Melrouzo, ir jie išvažiavo į naktį.

Pulkininkas buvo nekalbus. Prašneko tik tada, kai jie nuvažiavo pusantros mylios. Jis netikėtai tarė:

– Ar tu pažįsti juos?

– Dvaitonus? Žinoma, žinau apie juos viską! (Ar gyveno Anglijoje toks žmogus, apie kurį misteris Satertvaitas būtų nežinojęs visko?) Pamenu, kad jį buvau susitikęs kartą, o ją matydavau dažniau.

– Daili moteris, – pasakė Melrouzas.

– Graži! – patikslino misteris Satertvaitas.

– Taip manai?

– Renesanso moters tipas, – tarė misteris Satertvaitas. – Supranti, aš mačiau ją praėjusį pavasarį, kai ji vaidino mėgėjiškame labdaros spektaklyje. Buvau labai nustebintas. Ji visiškai nešiuolaikiška – tikra atgyvena. Ją galima įsivaizduoti *dožo** rūmuose. Ji galėtų vaidinti Lukreciją Bordžiją.

Pulkininko automobilis šiek tiek kryptelėjo į šalį, ir

---

* Venecijos ir Genujos Respublikų vadovų titulas (VII–XVIII a.) *(ital. Doge), – vert. past.*

misteris Satertvaitas nutilo. Jis susimąstė, kokia lemtis jį privertė ištarti Lukrecijos Bordžijos vardą.

– Juk Dvaitonas nebuvo nunuodytas, ar ne? – nelauktai paklausė jis.

Melrouzas šiek tiek smalsiai pašnairavo į jį.

– Įdomu, kodėl tu to klausi? – pasidomėjo jis.

– O, aš... nežinau, – tarė susijaudinęs misteris Satertvaitas. – Aš... tiesiog man atėjo į galvą mintis...

– Jis nebuvo nunuodytas, – niūriai pasakė Melrouzas. – Jeigu nori žinoti, jam trenkė per galvą.

– Buku įrankiu, – sumurmėjo misteris Satertvaitas ir gudriai palingavo galva.

– Satertvaitai, nekalbėk, kaip rašo tuose prakeiktuose detektyviniuose romanuose. Jam trenkė bronzine figūra.

– O, – ištarė Satertvaitas ir nutilo.

– Ar ką nors žinai apie vyruką, vardu Polas Delangua? – po kelių minučių paklausė Melrouzas.

– Taip. Gražus jaunuolis.

– Manau, kad taip jį apibūdintų moterys, – sumurmėjo pulkininkas.

– Tau jis nepatinka?

– Ne.

– O aš maniau, kad jis turėtų tau patikti. Jis labai geras raitelis.

– Taip, moka daug beždžioniškų triukų.

Misteris Satertvaitas vos susilaikė nenusišypsojęs. Vargšo senojo Melrouzo įsitikinimai buvo kaip tikro brito. Misteris Satertvaitas, būdamas kosmopolitas, galėjo tik apgailestauti dėl tokio riboto draugo požiūrio į gyvenimą.

– Ar jis gyvena šiame krašte?

– Jis buvo apsistojęs Aldervėjuje pas Dvaitonus. Sklinda gandai, kad prieš savaitę seras Džeimsas jį išvarė.

– Kodėl?

– Manau, kad užtiko jį, kai jis meilinosi jo žmonai. Kurių galų...

Automobilis pasuko ir jie išgirdo rėžiantį ausį trenksmą.

– Pavojingiausia kryžkelė Anglijoje, – konstatavo Melrouzas. – Šiaip ar taip, tas vyrukas turėjo signalizuoti. Mes važiuojame pagrindiniu keliu. Jis patyrė daugiau žalos nei mes.

Melrouzas iššoko iš automobilio. Prie jo priėjo kažkoks vyras, išlipęs iš kito automobilio. Satertvaitas išgirdo tik pokalbio nuotrupas.

– Apgailestauju, tai tik mano kaltė, – kalbėjo nepažįstamasis. – Tačiau aš nelabai gerai žinau šį kraštą, o čia nėra jokio ženklo, rodančio, kad kelias, kuriuo važiavote, yra pagrindinis.

Toks atsiprašymas nuramino pulkininką, ir jis deramai į jį atsakė. Abu vyrai pasilenkė prie nepažįstamojo automobilio, kurį jau apžiūrinėjo vairuotojas. Jie pradėjo kalbėtis apie technikos dalykus.

– Bijau, kad automobilį teks taisyti visą pusvalandį, – pasakė nepažįstamasis. – Tačiau jums neverta gaišti savo brangaus laiko. Džiaugiuosi, kad jūsų automobilis labai nenukentėjo.

– Tikriausiai, – pradėjo pulkininkas, tačiau jo kalbą pertraukė.

Susijaudinęs misteris Satertvaitas, netverdamas

kailyje, iššoko iš automobilio ir aistringai čiupo nepažįstamajam už rankos.

– Tai *jūs*! Pamaniau, kad girdžiu pažįstamą balsą, – susijaudinęs tarė jis. – Koks netikėtumas! Koks didžiulis netikėtumas!

– Ką? – paklausė pulkininkas Melrouzas.

– Tai misteris Harlis Kvinas! Melrouzai, juk aš daug kartų pasakojau tau apie misterį Kviną!

Neatrodė, kad pulkininkas tai prisimintų, tačiau jis mandagiai stovėjo šalia, kol misteris Satertvaitas linksmai kalbėjo:

– Nemačiau jūsų nuo... leiskite man pagalvoti...

– Nuo tos nakties, kai buvome susitikę "Varpeliuose ir juokdaryje", – priminė Harlis Kvinas.

– Ką? Kas yra "Varpeliai ir juokdarys"? – paklausė pulkininkas.

– Užeiga, – paaiškino misteris Satertvaitas.

– Koks keistas užeigos pavadinimas.

– Jis senas, – tarė misteris Kvinas. – Atsimenate, buvo laikai, kai Anglijoje buvo labai populiarūs varpeliai ir juokdariai.

– Be abejo, jūs teisus, – sumurmėjo Melrouzas. Jis sumirksėjo. Turbūt dėl ryškios šviesos – degė vieno automobilio priekiniai ir kito raudoni užpakaliniai žibintai. Akimirką pasirodė, kad pats misteris Kvinas apsirengęs juokdario drabužiais. Tačiau tai buvo tik šviesos žaismas.

– Mes negalime jūsų palikti kelyje, nes pakliuvote į rimtą bėdą, – tęsė misteris Satertvaitas. – Jūs privalote važiuoti su mumis, nes mūsų draugo Melrouzo namuose pakankamai vietos, ar ne?

– Taip, žinoma, – tarė pulkininkas, tačiau iš jo balso jautėsi, kad jis tuo abejojo. – Juk mes turime daug darbo, ar ne, Satertvaitai?

Misteris Satertvaitas stovėjo sumišęs ir apie kažką įtemptai mąstė. Jis suvirpėjo iš susijaudinimo.

– Ak! – sušuko jis. – Turėjau iš karto suprasti! Tai ne atsitiktinumas, misteri Kvinai. Neatsitiktinai šį vakarą mes susitikome kryžkelėje.

Pulkininkas Melrouzas nustebęs pažvelgė į savo draugą. Misteris Satertvaitas paėmė jam už rankos.

– Prisimeni, ką aš tau pasakojau apie mūsų bičiulį Dereką Kepelį? Niekas negalėjo suprasti, dėl kokios priežasties jis nusižudė. Tačiau misteris Kvinas tai ištyrė! Taip pat sėkmingai atskleidė ir daugybę kitų paslapčių. Jis padeda pamatyti dalykus, kurių mes nepastebime, nors jie visą laiką yra šalia mūsų. Jis nuostabus!

– Brangusis Satertvaitai, jūs verčiate mane jaustis nepatogiai, – šypsodamasis tarė misteris Kvinas. – Kiek pamenu, visas tas paslaptis atskleidėte jūs, o ne aš.

– Jas atskleidžiau tik todėl, kad šalia buvote jūs, – pasakė įsitikinęs misteris Satertvaitas.

– Na, – tarė sutrikęs pulkininkas Melrouzas ir kostelėjo, – daugiau mes neturėtume švaistyti laiko. Važiuokime.

Jis įsėdo į automobilį. Pulkininkas buvo šiek tiek nepatenkintas, kad misteris Satertvaitas privertė jį pasikviesti į svečius nepažįstamą žmogų, tačiau negalėjo sugalvoti jokio svaraus argumento paprieštarauti, be to, jam rūpėjo kaip įmanoma greičiau nuvykti į Aldervėjų.

Kadangi automobilis buvo dvivietis, misteris

Satertvaitas pasiūlė misteriui Kvinui atsisėsti per vidurį, o pats atsisėdo iš krašto. Automobilis buvo erdvus, todėl jie patogiai įsitaisė.

– Taigi, misteri Kvinai, jūs domitės kriminalinėmis istorijomis? – paklausė pulkininkas stengdamasis būti mandagus ir palaikyti pokalbį.

– Ne, nevisiškai taip.

– Tuomet kuo jūs domitės?

Misteris Kvinas nusišypsojo.

– Paklauskime misterio Satertvaito. Jis yra labai įžvalgus stebėtojas.

– Manau, – lėtai tarė Satertvaitas, – nors galiu klysti, kad misteris Kvinas domisi įsimylėjėliais.

Jis išraudo. Nė vienas anglas negali ištarti žodžio "įsimylėjėliai" nesusidrovėjęs. Misteris Satertvaitas jautėsi nepatogiai. Tačiau iš to, kaip jis tai pasakė, galima buvo suprasti, kad ištarė šį žodį perkeltine prasme.

– Vaje! – nustebo pulkininkas.

Jam Satertvaito bičiulis atrodė labai keistas. Jis skersomis pažvelgė į jį. Vyrukas gerai atrodė – įprastas jaunuolis. Šiek tiek per tamsios odos, bet visiškai nepanašus į užsienietį.

– O dabar, – reikšmingai tarė Satertvaitas, – turiu jums papasakoti, kodėl vykstame į Aldervėjų.

Jis pasakojo apie dešimt minučių. Automobiliui lekiant į gūdžią naktį, misteris Satertvaitas staiga pasijuto esąs galinga asmenybė. Kaip taip atsitiko paprastam gyvenimo stebėtojui? Jis daug žinojo ir jo vaizduotė, naudodamasi jo smegenyse esančia informacija, kūrė keistus vaizdus. Jis matė tarsi iš renesanso laikų atkeliavusią Lorą Dvaiton,

moterį baltomis rankomis ir raudonais plaukais, ir miglotą Polo Delangua atvaizdą. Šį jaunuolį moterys laikė gražiu.

Misteris Satertvaitas neįsivaizdavo Polo Delangua gyvenančio Aldervėjuje, miestelyje, pastatytame dar Henrio VII ar senesniais laikais. Aldervėjus buvo konservatyvus angliškas miestelis. Apkarpyti kukmedžiai, senos daržinės ir žuvų tvenkinys, kuriame vienuoliai veisė karpius savo penktadieniniams pasninkams.

Keliais tiksliais štrichais jis nupiešė sero Džeimso Dvaitono portretą. Jis buvo tikras senųjų Dvaitonų palikuonis, kurie pralobo išnaudodami savo kraštą, o sukauptus pinigus padėjo į savo slėptuvę, kad Aldervėjaus šeimininkai niekuomet nepatirtų nepritekliaus.

Pagaliau misteris Satertvaitas baigė pasakoti. Jis buvo tikras, kad jo klausėsi įdėmiai. Dabar jis laukė pagyrimo, kurio nusipelnė. Ir išgirdo.

– Jūs esate savo srities profesionalas, misteri Satertvaitai.

– Aš... stengiuosi, – kukliai tarė nedidukas vyriškis.

Jie įvažiavo pro vartus ir pravažiavo vartininko namelį. Automobilis sustojo priešais duris ir jų pasitikti atskubėjo policijos konsteblis.

– Labas vakaras, sere. Inspektorius Kurtis jūsų laukia bibliotekoje.

– Gerai.

Melrouzas nubėgo laiptais į viršų, paskui jį nusekė kiti du vyrai. Kai visi trys ėjo per platų prieškambarį, į juos baikščiai žvilgčiojo pasislėpęs už durų staktos pagyvenęs vyresnysis liokajus. Melrouzas linktelėjo jam.

– Labas vakaras, Mailsai. Liūdni reikalai.

– Taip, tikrai, – tarė šis drebančiu balsu. – Negaliu tuo patikėti, sere. Kas galėjo pagalvoti, jog kas nors gali pasikėsinti į šeimininko gyvybę?

– Taip, – pertraukė jį Melrouzas. – Netrukus su jumis apie tai pasikalbėsiu.

Jis nužingsniavo į biblioteką. Su juo pagarbiai pasisveikino aukštas, karingai atrodantis inspektorius.

– Bjaurus reikalas, sere. Aš nieko neliečiau. Ant žmogžudystės įrankio nėra jokių pirštų antspaudų. Tas, kas tai įvykdė, išmanė savo darbą.

Misteris Satertvaitas pažvelgė į palinkusį kūną, sėdintį už didelio rašomojo stalo, ir greitai nusuko akis. Vyrui buvo trenkta iš nugaros, stiprus smūgis pramušė kaukolę. Vaizdas nebuvo malonus.

Nusikaltimo įrankis gulėjo ant grindų, tai buvo maždaug dviejų pėdų bronzinė statula. Jos apačia buvo dėmėta ir drėgna. Misteris Satertvaitas susidomėjęs pasilenkė prie jos.

– Venera, – tyliai tarė jis. – Jį parbloškė Venera!

Tai, ką jis pamatė, paskatino jį susimąstyti apie romantiškus dalykus.

– Visi langai, – prakalbo inspektorius, – buvo uždaryti ir užsklęsti iš vidaus.

Jis nutilo.

– Iš to galima spręsti, kad nusikaltimą įvykdė kažkas iš namiškių, – nenoriai padarė išvadą vyriausiasis konsteblis. – Na, pažiūrėsime.

Nužudytas vyriškis buvo apsivilkęs golfo drabužiais. Ant didelės odinės kušetės buvo netvarkingai numestas krepšys su golfo lazdomis.

– Buvo ką tik grįžęs iš golfo aikštelės, – paaiškino inspektorius, pastebėjęs vyriausiojo konsteblio žvilgsnį. – Jis grįžo penkiolika minučių po penkių. Išgėrė arbatos, kurios atnešė vyresnysis liokajus. Vėliau skambučiu išsikvietė savo kamerdinerį ir paprašė, kad šis atneštų porą minkštų šlepečių. Galime manyti, jog kamerdineris paskutinis matė jį gyvą.

Melrouzas linktelėjo galva ir dar kartą įdėmiai pažiūrėjo į rašomąjį stalą.

Nemažai stalą puošusių daiktų buvo nuversta ir sudaužyta. Jo dėmesį patraukė didelis, tamsios glazūros laikrodis, gulintis ant šono stalo viduryje.

Inspektorius kostelėjo.

– Galima sakyti, kad mums pasisekė, sere, – pasakė jis. – Kaip matote, jis sustojęs. *Šešios valandos trisdešimt minučių*. Ko gero, šiuo laiku buvo įvykdytas nusikaltimas. Tai mums labai pravers.

Pulkininkas keletą akimirkų spoksojo į laikrodį.

– Kaip jūs sakote, – tarė jis, – labai pravers.

Akimirką jis patylėjo ir tuomet pridūrė:

– Netgi labai pravers! Man tai nepatinka, inspektoriau.

Jis pažvelgė į kitus du vyrus. Jo akys maldaujamai ieškojo misterio Kvino akių.

– Prakeikimas, – pasakė jis. – Tai pernelyg gerai. Jūs suprantate, ką noriu pasakyti? Paprastai taip nebūna.

– Norite pasakyti, – sumurmėjo misteris Kvinas, – kad laikrodžiai taip nekrinta?

Akimirką Melrouzas spoksojo į jį, tuomet vėl pažiūrėjo į laikrodį, kuris gulėjo nekaltai ir liūdnai, kaip daiktas, iš kurio netikėtai atėmė orumą. Pulkininkas Melrouzas labai

atsargiai pastatė jį ant kojyčių. Tuomet stipriai trenkė ranka į stalą. Laikrodis susvyravo, tačiau nenuvirto. Melrouzas pakartotinai trenkė ir tik tada labai lėtai, tarsi nenorom, laikrodis atbulas nuvirto.

– Kada aptiko lavoną? – griežtai paklausė Melrouzas.

– Maždaug septintą valandą, sere.

– Kas jį aptiko?

– Vyresnysis liokajus.

– Atveskite jį, – liepė vyriausiasis konsteblis. – Pasikalbėsiu su juo dabar. Tarp kitko, o kur ledi Dvaiton?

– Savo kambaryje, sere. Pasak jos kambarinės, ji blogai jaučiasi ir nieko negali priimti.

Melrouzas supratingai linktelėjo galva. Inspektorius Kurtis išėjo pakviesti vyresniojo liokajaus.

Misteris Kvinas susimąstęs apžiūrinėjo židinį. Misteris Satertvaitas taip pat nukreipė žvilgsnį į židinį. Keletą akimirkų jis mirksėdamas žiūrėjo į rusenančias malkas ir staiga pastebėjo kažkokį ryškų daiktą, gulintį ant židinio grotelių. Pasilenkęs jis pakėlė mažą lenkto stiklo šukę.

– Jūs norėjote mane matyti, sere? – vis dar drebančiu balsu paklausė liokajus.

Misteris Satertvaitas įsidėjo stiklo šukę į liemenės kišenę.

– Sėskitės, – švelniai pasiūlė vyriausiasis konsteblis. – Jūs visas drebate. Manau, kad jums visa tai buvo labai netikėta.

– Taip, tikrai, sere.

– Aš jūsų ilgai negaišinsiu. Ar jūsų šeimininkas grįžo po penkių?

– Taip, sere. Jis įsakė, kad atneščiau čionai arbatos.

Paskui, kai atėjau išnešti indų, jis paprašė, kad atsiųsčiau pas jį Dženingsą – jo kamerdinerį.

– Kada tai buvo?

– Maždaug dešimt minučių po šešių, sere.

– Taip, o toliau?

– Aš perdaviau įsakymą Dženingsui, sere. Ir tik septintą valandą, kai atėjau uždaryti langų ir užtraukti užuolaidų, pamačiau...

Melrouzas jį pertraukė:

– Jums nereikia viso to pasakoti. Jūs juk nelietėte kūno ir nieko nejudinote, ar ne?

– O! Tikrai ne, sere! Kaip galima greičiau nuėjau skambinti policijai.

– O po to?

– Aš liepiau Džeinei, jos malonybės kambarinei, atsargiai pranešti žinią jos malonybei.

– Jūs nematėte šeimininkės visą vakarą?

Pulkininkas Melrouzas paklausė to nerūpestingai, tačiau pastabusis misteris Satertvaitas pajuto, kad jis dėl kažko susirūpinęs.

– Ką čia ir kalbėti, sere. Jos malonybė, palaužta tragedijos, užsidarė savo apartamentuose.

– Ar jūs matėte ją prieš tai?

Šio klausimo vyresnysis liokajus nesitikėjo ir visi, buvę kambaryje, matė, kaip jis, prieš atsakydamas, dvejojo.

– Aš... mačiau ją tik iš tolo, sere, lipančią laiptais žemyn.

– Ar ji ėjo čionai?

Misteris Satertvaitas sulaikė kvėpavimą.

– Aš... manau, kad taip, sere.

– Kada tai buvo?

Stojo tokia tyla, kad galėjai girdėti skrendančią musę. "Ar senukas žino, – pagalvojo misteris Satertvaitas, – ką gali nulemti jo atsakymas?"

– Buvo lygiai pusę septynių, sere.

Pulkininkas Melrouzas giliai įkvėpė.

– Pakaks, ačiū. Atsiųskite pas mane kamerdinerį Dženingsą, gerai?

Dženingsas atėjo netrukus. Jis buvo pailgo veido, vaikščiojo katino eisena, atrodė suktas ir uždaro būdo.

"Tai žmogus, – pagalvojo misteris Satertvaitas, – kuris ryžtųsi nužudyti savo šeimininką, jeigu tik būtų tikras, jog niekas to nesužinos."

Jis nekantraudamas laukė, ką šis vyras atsakys į pulkininko Melrouzo klausimus. Tačiau kamerdineris atsakinėjo labai nuoširdžiai. Jis papasakojo, kaip atnešė šeimininkui minkštos odos šlepetes ir išnešė grubius darbo batus.

– Ką jūs, Dženingsai, veikėte po to?

– Grįžau į tarnų kambarį, sere.

– O kelintą valandą jūs išėjote iš savo šeimininko darbo kambario?

– Galėjo būti penkiolika minučių po šešių, sere.

– Kur jūs, Dženingsai, buvote pusę septynių?

– Tarnų kambaryje, sere.

Linktelėjęs galva pulkininkas Melrouzas leido jam eiti, ir tarsi kažko klausdamas pažvelgė į Kurtį.

– Visiškai teisingai, sere, aš tai patikrinau. Nuo dvidešimties minučių po šešių iki septynių jis buvo tarnų kambaryje.

– Tuomet jo negalime įtarti, – tarė vyriausiasis konsteblis truputį apgailestaudamas.

Jie susižvalgė.

Kažkas pasibeldė į duris.

– Įeikite, – pakvietė pulkininkas.

Įėjo išsigandusi ledi kambarinė.

– Jos malonybė išgirdusi, kad čia yra pulkininkas Melrouzas, norėtų su juo pasimatyti.

– Žinoma, – pasakė Melrouzas. – Ar jūs mane palydėsite?

Tačiau jis buvo priverstas ranka pastumti kambarinę į šalį, nes visi pamatė tarpduryje stovinčią kitą moterį. Lora Dvaiton atrodė tarsi atvykusi iš kito pasaulio.

Ji vilkėjo aptemptą, viduramžių stiliaus, blyškiai mėlyno brokato suknelę. Jos kaštoniniai plaukai buvo perskirti per vidurį ir nuleisti ant ausų. Laikydamasi savito stiliaus, ledi Dvaiton niekuomet nekirpo plaukų. Jie buvo susukti į mazgą ant sprando. Jos rankos buvo nuogos. Viena ranka ji buvo atsirėmusi į durų staktą, o kitoje laikė knygą. *"Ji atrodo kaip Madona iš senųjų italų paveikslų",* – pagalvojo misteris Satertvaitas.

Moteris šiek tiek svyravo. Pulkininkas Melrouzas prišoko prie jos.

– Atėjau jums pasakyti... – jos balsas buvo žemas ir sodrus.

Misteris Satertvaitas taip įsijautė į šios scenos dramatiškumą, kad pamiršo, jog viskas vyksta realiai.

– Prašau jūsų, ledi Dvaiton...

Melrouzas, bijodamas, kad ji nukris, apkabino ją ir nuvedė prieškambariu į mažą priimamąjį kambarį. Kvinas ir

Satertvaitas nusekė paskui juos. Ji susmuko ant žemos sofos, atlošė galvą, padėjo ją ant rūdžių spalvos priegalvio ir užsimerkė. Visi trys vyrai stebėjo ją. Staiga ji atsimerkė ir atsisėdo. Ji kalbėjo labai ramiai.

– *Aš nužudžiau jį*, – pasakė ji. – Štai ką atėjau jums pranešti. *Aš nužudžiau jį!*

Akimirką buvo kankinamai tylu. Misterio Satertvaito širdis vos nenustojo plakusi.

– Ledi Dvaiton, – tarė Melrouzas. – Jūs patyrėte didelį šoką, jūsų nervai pakrikę. Nemanau, kad jūs gerai suprantate, ką sakote.

Ar ji atsitrauks, kol dar yra galimybė?

– Aš puikiai žinau, ką sakau. Tai aš jį nušoviau.

Du iš kambaryje buvusių vyrų lengviau atsiduso, o kitas neišleido nė garso. Lora Dvaiton tęsė:

– Argi jūs nesuprantate? Nulipau žemyn ir nušoviau jį. Aš prisipažįstu.

Staiga iš jos rankos išsprūdo knyga ir su trenksmu nukrito ant grindų. Joje buvo durklo formos peilis laiškams atplėšti. Jo rankena buvo išpuošta brangakmeniais. Misteris Satertvaitas jį pakėlė ir padėjo ant stalo. *"Pavojingas žaisliukas. Su tokiu galima būtų ir žmogų nužudyti"*, – pagalvojo jis

– Na, – nekantraudama tarė Lora Dvaiton, – ką ketinate daryti? Suimsite mane? Išvešite?

Pulkininkas Melrouzas vos atgavo žadą.

– Tai, ką jūs man pasakėte, yra labai rimta, ledi Dvaiton. Prašau jus grįžti į savo kambarį, kol aš... e... susiruošiu.

Ji linktelėjo galva ir atsistojo. Dabar ji atrodė visiškai nusiraminusi, be to, dar ir šalta.

Kai ji žengė durų link, prakalbo misteris Kvinas:

– Ledi Dvaiton, kur jūs padėjote revolverį?

Iš jos veido matėsi, kad ji sutriko.

– Aš... numečiau jį ant grindų. Ne, manau, kad išmečiau jį pro langą. Ak! Dabar negaliu prisiminti. Koks skirtumas? Aš nelabai suvokiau, ką darau. Tai juk nesvarbu?

– Ne, – tarė misteris Kvinas. – Nemanau, kad tai svarbu.

Ji pažvelgė į jį suglumusi, tarsi kažką norėdama pasakyti. Tuomet atmetė galvą ir didingai išėjo iš kambario. Misteris Satertvaitas nuskubėjo paskui ją. Jis bijojo, kad ji gali palūžti ir apalpti. Jis pamatė ją lipančią laiptais į viršų, tačiau ji nebeatrodė gležna ir silpna.

Kambarinė išsigandusi stovėjo prie laiptų.

– Prižiūrėkite savo šeimininkę, – įsakmiai tarė jai misteris Satertvaitas.

– Taip, sere.

Mergina nusekė paskui ponią, tačiau staiga sugrįžo ir paklausė:

– O, sere, prašau, jie juk neįtaria jo?

– Neįtaria ko?

– Dženingso, sere. O! Iš tikrųjų, sere, jis net musės nenuskriaustų.

– Dženingso? Žinoma, ne. Eikite ir pasirūpinkite savo šeimininke.

– Taip, sere.

Mergina greitai užbėgo laiptais į viršų. Misteris Satertvaitas grįžo į kambarį.

Pulkininkas Melrouzas sunkiai tarė:

– Na, tegu mane velniai griebia! Viskas daug

sudėtingiau, nei atrodo. Ji... elgiasi kaip kvaištelėjusi romano herojė.

– Ji vaidina, – pritarė misteris Satertvaitas. – Tarsi teatro aktorė.

Misteris Kvinas linktelėjo.

– Taip, jūs esate dramos gerbėjas, ar ne? Jūs vertinate gerą vaidybą.

Misteris Satertvaitas rūsčiai pažvelgė į jį. Visi trys nutilo. Staiga jų ausis pasiekė tolimas garsas.

– Nuskambėjo kaip šūvis, – pasakė pulkininkas Melrouzas. – Manau, kad šovė vienas iš prižiūrėtojų. Tikriausiai tai ir išgirdome. O namų šeimininkė tikriausiai buvo nulipusi žemyn pasižiūrėti, kas įvyko. Ji nedrįso prieiti arčiau ir apžiūrėti kūno. Ji padarė išvadą...

– Misteris Delangua, sere, – atsiprašydamas pranešė senasis vyresnysis liokajus, stovėdamas tarpduryje.

– Ką? – paklausė Melrouzas. – Kas atsitiko?

– Misteris Delangua yra čia, sere, ir norėtų, jei galima, su jumis pasikalbėti.

Pulkininkas Melrouzas atsilošė kėdėje.

– Pakvieskite jį, – nuožmiai liepė jis.

Po akimirkos Polas Delangua stovėjo kambaryje. Kaip pulkininkas Melrouzas ir sakė, jis nebuvo panašus į tikrą anglą – tamsaus, gražaus veido. Jo akys buvo šiek tiek per arti viena kitos. Jis labai grakščiai judėjo. Nuo jo taip pat dvelkė renesansu. Jis ir Lora Dvaiton darė panašų įspūdį.

– Labas vakaras, džentelmenai, – tarė Delangua. Jis teatrališkai nusilenkė.

– Nežinau, su kokiu reikalu atėjote, misteri Delangua, – griežtai pasakė pulkininkas Melrouzas, – tačiau jeigu tai

nesusiję su šiuo...

Delangua nusijuokęs jį pertraukė.

– Priešingai, – tarė jis, – tai labai susiję.

– Ką jūs norite pasakyti?

– Noriu pasakyti, – ramiai tęsė Delangua, – jog atėjau prisipažinti, kad nužudžiau serą Džeimsą Dvaitoną, ir pasiduoti.

– Jūs suprantate, ką kalbate? – rimtai paklausė Melrouzas.

– Puikiai.

Jaunuolis įdėmiai apžiūrinėjo stalą.

– Nesuprantu...

– Kodėl aš pasiduodu? Galite galvoti, kad mane labai graužia sąžinė... Galvokite, ką tik norite. Aš dūriau jam stipriai, būkite tuo visiškai tikri, – linktelėjęs galva jis parodė į stalą. – Matau, kad radote nusikaltimo įrankį. Labai geras daiktas. Aš atsitiktinai jį radau, kai ledi Dvaiton paliko jį knygoje.

– Minutėlę, – pasitikslino pulkininkas Melrouzas. – Ar jūs prisipažįstate nudūręs serą Džeimsą su šituo daiktu?

Jis pakėlė durklą.

– Visiškai teisingai. Suprantate, aš įsėlinau pro langą. Jis sėdėjo nugara į mane. Tai buvo visiškai paprasta. Išėjau tokiu pačiu būdu.

– Pro langą?

– Žinoma, pro langą.

– Ir kada tai buvo?

Delangua susimąstė.

– Leiskite man pagalvoti. Penkiolika minučių po šešių aš kalbėjausi su prižiūrėtoju. Po to girdėjau skambančius

bažnyčios varpus. Tuomet turėjo būti... na, tarkime, kažkur pusę septynių.

Pulkininko veidą iškreipė klaiki šypsena.

– Visiškai teisingai, jaunuoli, – pasakė jis. – Tai įvyko pusę septynių. Gali būti, kad tai jūs jau girdėjote? Ši žmogžudystė labai keista!

– Kodėl?

– Tiek daug žmonių prisipažįsta ją įvykdę.

Jie išgirdo, kaip vaikinas įkvėpė oro.

– Kas dar prisipažino? – paklausė jis, bergždžiai stengdamasis išlikti ramus.

– Ledi Dvaiton.

Delangua atmetė galvą ir dirbtinai nusijuokė.

– Ledi Dvaiton linkusi į isteriją, – tarė jis linksmai. – Jumis dėtas, aš nekreipčiau jokio dėmesio į tai, ką ji sako.

– Nemanau, kad turėčiau taip daryti, – paprieštaravo Melrouzas. – Tačiau yra dar vienas keistas dalykas, susijęs su šia žmogžudyste.

– Koks?

– Na, – ištarė Melrouzas, – ledi Dvaiton prisipažino nušovusi serą Džeimsą, o jūs sakote jį nudūręs. Tačiau jūsų abiejų laimei, jis nebuvo nei nušautas, nei nudurtas, suprantate? Jam buvo perskelta kaukolė.

– Dieve mano! – sušuko Delangua. – Tačiau moteris greičiausiai negalėtų to padaryti...

Prikandęs lūpą, jis nutilo. Melrouzas linktelėjo galva ir vos pastebimai nusišypsojo.

– Dažnai apie tai skaitydavau, – tarė jis, – bet niekuomet nesu to matęs.

– Ko?

– Poros jaunų idiotų, kurie prisipažįsta kalti, manydami, jog žmogžudystę įvykdė jų mylimas žmogus, – pasakė Melrouzas. – Dabar mes turėsime pradėti tirti bylą iš pradžių.

– Kamerdineris! – sušuko misteris Satertvaitas. – Ką tik ta mergina... tuo metu aš nekreipiau jokio dėmesio...

Jis nutilo. Po to lėtai tarė:

– Ji bijo, kad mes jį įtariame. Turi būti kažkokios priežastys, kurių mes nežinome, tačiau ji žino.

Pulkininkas Melrouzas suraukė kaktą ir paskambino varpeliu. Kai tarnas į jį atsiliepė, tarė:

– Paprašykite ledi Dvaiton, kad ji malonėtų vėl nusileisti čionai.

Tylėdami jie laukė, kol ji ateis. Ji krūptelėjo išvydusi Delangua ir ištiesė ranką, bijodama, kad tuoj nukris. Pulkininkas Melrouzas greitai atėjo į pagalbą.

– Viskas gerai, ledi Dvaiton, nesijaudinkite.

– Aš nesuprantu. Ką čia veikia misteris Delangua?

Delangua priėjo prie jos.

– Lora... kodėl jūs tai padarėte?

– Ką padariau?

– Aš žinau. Tai dėl manęs... jūs pagalvojote, kad... Galų gale, manau, kad tai galima suprasti. Ak! Jūs angelas!

Pulkininkas Melrouzas kostelėjo. Jis nemėgo jausmingumo ir bijojo karštų jausmų.

– Ledi Dvaiton, leiskite man pasakyti, kad jūs ir misteris Delangua tik per plauką išsigelbėjote. Jis ką tik atvyko "prisipažinti" įvykdęs žmogžudystę. Ne, nebijokite – viskas gerai, jis to nepadarė! Tačiau mes norime sužinoti tiesą. Daugiau jokios vaidybos. Vyresnysis liokajus sakė, kad matė, kaip jūs pusę septynių įėjote į biblioteką, ar tai tiesa?

Lora pažvelgė į Delangua. Jis linktelėjo.

– Lora, mes norime išgirsti tik tiesą, – pasakė jis.

Ji giliai atsiduso.

– Aš jums papasakosiu.

Ji susmuko kėdėje, kurią misteris Satertvaitas skubiai pakišo.

– Nulipusi, atidariau bibliotekos duris ir pamačiau...

Ji nutilo ir nurijo seiles. Misteris Satertvaitas pasilenkė ir padrąsinančiai patapšnojo jai per ranką.

– Taip, – tarė jis. – Ką jūs pamatėte?

– Mano vyras gulėjo nuvirtęs ant stalo. Aš mačiau jo galvą... kraują... o!

Ji užsidengė veidą rankomis. Vyriausiasis konsteblis pasilenkė prie jos.

– Atleiskite, ledi Dvaiton. Jūs pagalvojote, kad misteris Delangua jį nušovė?

Ji linktelėjo.

– Atleiskite man, Polai, – maldaujančiu balsu paprašė ji. – Bet jūs sakėte...

– Kad nušausiu jį kaip šunį, – nuožmiai pasakė Delangua. – Aš prisimenu. Taip pasakiau, kai sužinojau, kad jis su jumis blogai elgiasi.

Vyriausiasis konsteblis neleido jiems nukrypti nuo temos:

– Ledi Dvaiton, tuomet, kaip aš supratau, jūs vėl užlipote į viršų ir... e... niekam nieko nesakėte. Nesvarstysime dabar, kodėl jūs taip pasielgėte. Ar jūs nelietėte kūno ir nesiartinote prie rašomojo stalo?

Ji sudrebėjo.

– Ne. Aš iš karto išbėgau iš kambario.

– Suprantu. Kiek tuomet buvo laiko? Ar žinote?

– Kai grįžau į savo miegamąjį, buvo lygiai pusę septynių.

– Tuomet... dvidešimt penkios minutės po šešių seras Džeimsas greičiausiai jau buvo negyvas.

Vyriausiasis konsteblis pažiūrėjo į kitus vyrus ir tarė:

– Tas laikrodis... norėta mus suklaidinti. Mes visą laiką tai įtarėme. Laikrodžio rodykles bet kas gali pasukti. Tačiau žudikas suklydo paguldęs jį ant šono. Na, atrodo, kad įtariamųjų liko nedaug – tik vyresnysis liokajus arba kamerdineris. Tačiau aš negaliu patikėti, kad tai vyresniojo liokajaus darbas. Pasakykite man, ledi Dvaiton, ar tas Dženingsas turėjo priežastį nekęsti jūsų vyro?

Lora nuleido delnus nuo veido.

– Gal ir turėjo priežastį nekęsti, tačiau... Džeimsas man tik šį rytą pasakė, kad atleido jį iš darbo. Jis užtiko jį vagiliaujantį.

– A! Dabar suprantu. Dženingsas būtų atleistas be rekomendacijos. Jam tai labai rimta.

– Jūs kažką kalbėjote apie laikrodį, – prisiminė Lora Dvaiton. – Yra galimybė... nustatyti, kokiu laiku buvo nužudytas mano vyras... Džeimsas turėjo golfo laikroduką. Jis taip pat galėjo būti sutrenktas, kai jis nuvirto.

– Gera mintis, – lėtai tarė pulkininkas. – Bet bijau... Kurti!

Supratęs, ką norėjo pasakyti pulkininkas Melrouzas, inspektorius linktelėjo ir išėjo iš kambario. Po akimirkos jis sugrįžo. Jis laikė delne sidabrinį laikrodį, panašų į golfo kamuoliuką. Tokie laikrodžiai specialiai pritaikyti tam, kad golfo žaidėjai galėtų juos laisvai nešiotis kišenėje kartu su

kamuoliukais.

– Štai, sere, – tarė jis, – tačiau aš abejoju, ar iš to bus kokios naudos. Šitie laikrodžiai yra labai tvirti.

Pulkininkas paėmė iš jo laikrodį ir pridėjo prie ausies.

– Šiaip ar taip, atrodo, kad jis sustojęs, – pasakė jis.

Jis spūstelėjo nykščiu ir laikrodžio dangtelis atsidarė. Laikrodžio stiklas buvo įskilęs.

– Ak! – apsidžiaugė jis.

Rodyklės rodė lygiai penkiolika minučių po šešių.

– Labai geras portveinas, pulkininke Melrouzai, – pagyrė misteris Kvinas.

Buvo pusę dešimtos vakaro, trys vyrai ką tik buvo baigę pietauti pulkininko Melrouzo namuose. Ypač džiūgavo misteris Satertvaitas.

– Aš buvau visiškai teisus, – sukikeno jis. – Jūs negalite to paneigti, misteri Kvinai. Šį vakarą jūs pasirodėte, kad išgelbėtumėte du kvailus jaunus žmones, kurie norėjo patys įkišti galvas į kilpą.

– Ar aš išgelbėjau? – paprieštaravo misteris Kvinas. – Žinoma, ne. Aš visiškai nieko nepadariau.

– Tai nebuvo būtina, – sutiko misteris Satertvaitas. – Tačiau galėjo prireikti jūsų pagalbos. Buvo daug rizikos. Aš niekada nepamiršiu akimirkos, kai ledi Dvaiton tarė: “Aš nužudžiau jį”. Net teatre nesu matęs nieko dramatiškesnio.

– Sutinku su jumis, – pasakė misteris Kvinas.

– Neįtikėtina, kad ši istorija įvyko iš tikrųjų, aš maniau, jog tokie dalykai vyksta tik romanuose, – galbūt jau dvidešimtą kartą per tą vakarą pakartojo pulkininkas.

– Tikrai? – paklausė misteris Kvinas.

Pulkininkas pažvelgė į jį.

– Prakeikimas, tai atsitiko šį vakarą!

– Atsimenate, – įsiterpė misteris Satertvaitas, patogiai atsilošęs ir gurkšnodamas savo portveiną, – ledi Dvaiton nuostabiai vaidino, bet padarė vieną klaidą. Ji pamanė, kad jos vyras buvo nušautas. Delangua taip pat apsiriko galvodamas, kad jis buvo nudurtas. Jis taip nusprendė vien dėl to, jog priešais mus, ant stalo, gulėjo durklas. Ledi Dvaiton visiškai atsitiktinai atsinešė jį.

– Tačiau ar tikrai atsitiktinai? – paklausė misteris Kvinas.

– O jeigu jie būtų tik prisipažinę, kad nužudė serą Džeimsą, ir nedetalizavę, kokiu būdu tai padarė, – tęsė misteris Satertvaitas, – kas jų lauktų?

– Jais būtų patikėję, – keistai šypsodamasis atsakė misteris Kvinas.

– Viskas buvo kaip romane, – tarė pulkininkas.

– Manau, kad jie tai ir sugalvojo mėgdžiodami kokį nors romaną, – pasakė misteris Kvinas.

– Gali būti, – sutiko misteris Satertvaitas. – Tai, ką žmogus perskaito, kartais ir pakartoja.

Jis pažvelgė į misterį Kviną ir tarė:

– Žinoma, laikrodis iš tikrųjų atrodė įtartinas. Niekada negalima pamiršti, kaip lengva pasukti atgal ar į priekį bet kokio laikrodžio rodykles.

Misteris Kvinas linktelėjo ir pakartojo:

– Į priekį... ar atgal...

Jis kažką norėjo pasakyti tai kartodamas. Jo tamsios akys buvo įsmeigtos į misterį Satertvaitą.

– Laikrodžio rodyklės buvo pasuktos į priekį, – pasakė

misteris Satertvaitas. – Mes tai žinome.

– Ar tikrai? – suabejojo misteris Kvinas.

Misteris Satertvaitas spoksojo į jį.

– Norite pasakyti, – pasakė jis lėtai, – kad laikrodis buvo pasuktas atgal? Tačiau tai neturi prasmės. Tai neįmanoma.

– Įmanoma, – sumurmėjo misteris Kvinas.

– Na... absurdas. Kokia iš to nauda?

– Spėju, kad naudos iš to turėjo tik tas, kas turėjo *alibi* tuo laiku, kai buvo įvykdyta žmogžudystė.

– Vaje! – sušuko pulkininkas. – Jaunasis Delangua tuo metu sakėsi kalbėjęs su prižiūrėtoju.

– Jis tai papasakojo mums labai detaliai, – prisiminė misteris Satertvaitas.

Jie susižvalgė. Visi trys jautėsi tarytum praradę tvirtą pagrindą po kojomis. Staiga jų mintyse pasikeitė šios dienos vaizdas.

– Bet tokiu atveju, – pradėjo Melrouzas ir nutilo.

Nuovokusis misteris Satertvaitas užbaigė jo sakinį:

– Viskas atvirkščiai. Mus apgavo, tačiau ne kamerdineris, o... Ak, bet to negali būti! Tai neįmanoma. Bet kodėl kiekvienas jų prisipažino, kad įvykdė tą nusikaltimą?

– Taip, – tarė misteris Kvinas. – Iki šiol neįtarėte jų, ar ne? – Jis tęsė ramiai ir svajingai. – Kaip sakėte, pulkininke, viskas įvyko tiesiog kaip romane. Idėją jie pasiėmė iš ten. Būtent taip elgiasi nekalti herojus ir herojė. Žinoma, todėl jūs ir patikėjote jų nekaltumu. Misteris Satertvaitas visą laiką kartojo, kad viskas panašu į teatrą. Jūs abu buvote teisūs.Viskas buvo kaip teatre. Jūs abu kartojote tai,

nežinodami, kad sakote tiesą. Jiems pavyko jus apgauti net geriau, nei galėjo tikėtis.

Abu vyrai sėdėjo suglumę.

– Labai gudru, – pripažino misteris Satertvaitas. – Velniškai gudru. O aš dar kai ką prisiminiau. Vyresnysis liokajus sakė, kad septintą valandą jis nuėjo uždaryti langų. Taigi jis tikėjosi, kad jie yra atidaryti.

– Tokiu būdu Delangua pateko į vidų, – pasakė misteris Kvinas. – Ir vienu smūgiu nužudė serą Džeimsą. Po to nusikaltimo bendrininkai padarė visa kita...

Pažvelgęs į misterį Satertvaitą, misteris Kvinas paragino atkurti nusikaltimo scenarijų. Misteris Satertvaitas neryžtingai prakalbo:

– Jie sudaužė laikrodį ir padėjo jį ant šono. Tuomet pasuko kišeninio laikrodžio rodyklę ir trenkė jį iš visų jėgų į žemę. Tada jis išlipo pro langą, o ji uždarė. Tačiau aš nesuprantu vieno dalyko. Kam reikėjo daužyti kišeninį laikrodį? Kodėl jie paprasčiausiai neatsuko ant rašomojo stalo stovėjusio laikrodžio rodyklių?

– Kad niekas negalėtų įžvelgti jų aiškių piktų kėslų ir neatskleistų nusikaltimo.

– Mes visiškai atsitiktinai pagalvojome apie kišeninį laikrodį. Galėjome jo visai neprisiminti.

– O, ne, – tarė misteris Kvinas. – Prisimenate, tą mintį pakišo ledi.

Misteris Satertvaitas žiūrėjo į jį susižavėjęs.

– Ir vis dėlto, – svajingai tarė misteris Kvinas, – vienintelis asmuo, kuris vykdydamas žmogžudystę būtinai pagalvotų ir apie kišeninį laikrodį, būtų kamerdineris. Kamerdineriai geriau nei kas kitas žino, ką jų šeimininkai

nešiojasi kišenėse. Jeigu kamerdineris būtų atsukęs stalinio laikrodžio rodyklę, taip pat nepamirštų ir kišeninio laikrodžio. Tiedu nesupranta tokių dalykų. Jie ne tokie pastabūs kaip misteris Satertvaitas.

Misteris Satertvaitas papurtė galvą.

– Aš suklydau, – nusižeminęs sumurmėjo jis. – Maniau, kad jūs atvykote jų išgelbėti.

– Taip, iš tiesų atvykau išgelbėti, – pasakė misteris Kvinas. – Bet ne tų dviejų, o kitų. Jūs turbūt nepastebėjote ledi kambarinės? Ji nebuvo apsivilkusi mėlyno brokato suknelės ir neatliko dramatiško vaidmens. Bet ji tikrai labai graži mergina ir, manau, labai myli tą vyruką Dženingsą. Jūs abu išgelbėsite jos būsimą vyrą nuo kartuvių.

– Mes neturime jokių įrodymų, – tarė pulkininkas Melrouzas.

Misteris Kvinas nusišypsojo.

– Misteris Satertvaitas turi.

– Aš? – nustebo misteris Satertvaitas.

Misteris Kvinas tęsė:

– Jūs galite įrodyti, kad kišeninis laikrodis buvo sudaužytas ne sero Džeimso kišenėje. Neįmanoma sudaužyti šio laikrodžio prieš tai neatidarius. Pabandykite patys ir pamatysite. Kažkas išėmė laikrodį, atidarė jį, atsuko rodykles ir sudaužė stiklą, o tuomet uždaręs, padėjo atgal. Jie net nepastebėjo, kad trūksta stiklo šukelės.

– Ak! – sušuko misteris Satertvaitas. Jis įkišo ranką į savo liemenės kišenę ir ištraukė lenkto stiklo šukę.

Išmušė jo valanda.

– Šios šukės dėka, – pasakė misteris Satertvaitas, – aš išgelbėsiu žmogų nuo mirties!

REGATOS PASLAPTIS

Apsakymas "*Regatos paslaptis*" pirmą kartą publikuotas 1936 metais Didžiojoje Britanijoje, žurnale "*Strand Magazine*". Kūrinys buvo parašytas kaip seklio Erkiulio Puaro pasakojimas

REGATOS PASLAPTIS

Misteris Izaokas Pointsas išsitraukė iš lūpų cigarą ir tarė:

– Puiki vietelė!

Palankiai įvertinęs Dartmuto uostą, vėl įsikando cigarą. Jis atrodė patenkintas savimi, savo išvaizda, draugija ir gyvenimu.

Misteris Izaokas Pointsas buvo penkiasdešimt aštuonerių metų, geros sveikatos, galbūt tik šiek tiek linkęs storėti, tačiau nebuvo labai apkūnus. Jo drabužiai atrodė nepriekaištingai nuo gerai sulaidytų kelnių klostės iki užsegiotų sagų, nors jachtų sporto kostiumas, kuriuo jis vilkėjo, nebuvo tinkamiausias drabužis pagyvenusiam ir linkusiam storėti vyrui. Iš po sportinės kepuraitės snapelio švytėjo jo tamsus, šiek tiek rytietiškų bruožų veidas. Jis plaukė jachta kartu su savo bičiuliais: partneriu misteriu Leo Štainu, seru Džordžu ir ledi Marovėj, amerikiečiu verslininku misteriu Samueliu Lezernu ir jo mokyklinio amžiaus dukra Eva, taip pat misis Rastington ir Evanu Levelinu.

Ši draugija ką tik buvo išlipusi iš misterio Pointso jachtos "Undinė" į krantą. Ryte jie stebėjo jachtų lenktynes,

o dabar išlipo į krantą, kad dalyvautų šventėje, kurioje buvo gausybė atrakcionų: kokoso riešutų mėtymas, "storos moterys", "žmogus voras" ir karuselės. Be jokių abejonių, šie malonumai daugiausiai džiaugsmo teikė Evai Lezern, nes kai misteris Pointsas pasiūlė eiti į "Royal George" restoraną papietauti, prieštaravo tik ji viena:

– Bet misteri Pointsai, aš taip norėjau, kad man išburtų likimą tikra čigonė!

Misteris Pointsas abejojo, ar minėta čigonė yra tikra, tačiau nusileido.

– Eva tiesiog pamišusi dėl šios šventės, – atsiprašė jo Evos tėvas. – Tačiau nekreipkite į tai dėmesio, jeigu jau norite eiti.

– Dar yra daug laiko, – švelniai tarė misteris Pointsas. – Lai mergaitė linksminasi. Leo, aš nusivesiu tave pažaisti smigį*.

– Tas, kuris surinks dvidešimt penkis ar daugiau taškų, laimės prizą, – plonu nosiniu balsu išdainavo smigius prižiūrintis vyras.

– Lažinuosi iš penkių svarų banknoto, kad pralenksiu tave, – metė iššūkį Pointsas.

– Sutarta, – sutiko Štainas.

Ir tuoj pat abu vyrai nuoširdžiai įsitraukė į žaidimą.

Ledi Marovėj sušnabždėjo Evanui Levelinui:

– Eva ne vienintelis vaikas mūsų draugijoje.

Levelinas pritarė jai šypsena. Jis buvo visą dieną šiek tiek išsiblaškęs. Keletą kartų jis atsakė visiškai ne į tai, kas jo buvo klausiama. Marovėj paliko jį ir, priėjusi prie savo

---

* Strėlyčių mėtymas į taikinį (*angl.* darts). – *vert. past.*

vyro, tarė:

– Tas jaunuolis apie kažką mąsto.

Seras Džordžas sumurmėjo:

– O gal apie ką nors?

Ir jo žvilgsnis nukrypo į Džanetą Rastington.

Ledi Marovei susiraukė. Ji buvo aukšta, labai besirūpinanti savo išvaizda moteris. Jos nagų spalva buvo priderinta prie tamsiai raudonų koralų auskarų. Ledi Marovej akys buvo tamsios ir budrios. Seras Džordžas dėjosi "nerūpestingu, nuoširdžiu anglų džentelmenu", tačiau jo ryškiai mėlynų akių žvilgsnis buvo toks pat budrus, kaip žmonos.

Izaokas Pointsas ir Leo Štainas buvo Hatton Gardeno deimantų pirkliai. Seras Džordžas ir ledi Marovėj priklausė kitokiam pasauliui. Jie mėgo poilsiauti Antibuose ir Chuan Pins, žaisdavo golfą Sent Žan de Luz, o žiemą apsistodavo Madeiroje, kur maudydavosi šokinėdami nuo uolų.

Atrodė, kad jie kaip tos laukų lelijos, kurios nei darbuojasi, nei verpia*. Bet iš tikrųjų taip nebuvo, nes yra įvairių būdų darbuotis ir verpti.

– Štai mergaitė pagaliau grįžta, – pasakė Evanas Levelinas misis Rastington.

Jis buvo tamsaus gymio jaunuolis. Jo žvilgsnis buvo panašus į išalkusio plėšrūno žvilgsnį, kurį moterys laiko kerinčiu.

Buvo sunku pasakyti, ar misis Rastington manė, kad šis vaikinas patrauklus. Ji nerodė savo jausmų kitiems. Ji ištekėjo labai jauna, o mažiau nei prieš metus jos vedybos

---

* Aliuzija į Šventąjį Raštą, Mt 6, 28. – *vert. past.*

baigėsi nelaimingai. Nuo to laiko buvo sunku sužinoti, ką Džanetė Rastington mąsto. Ji laikėsi visuomet taip pat – atrodė žavi, bet visiškai abejinga.

Eva Lezern pasišokinėdama pribėgo prie jų. Jos lygūs, šviesūs plaukai plaikstėsi. Jai buvo penkiolika, dar visiškai vaikas. Mergaitė buvo labai guvi.

– Kai man sukaks septyniolika, ištekėsiu už labai turtingo vyro ir mes turėsime šešis vaikus! – sušuko ji sunkiai alsuodama, nes buvo labai sukaitusi. – Mano laimingos dienos yra antradienis ir ketvirtadienis, aš visuomet turiu rengtis žalios ar mėlynos spalvos drabužiais. Akmuo, nešantis man sėkmę, – smaragdas, ir...

– Na, mieloji, turime eiti, – pasakė jos tėvas.

Misteris Lezernas buvo aukštas, šviesiaplaukis vyras liūdnu veidu.

Misteris Pointsas ir misteris Štainas liovėsi lošti smigį. Misteris Poinsas patenkintas kikeno, o misteris Štainas atrodė šiek tiek nusiminęs.

– Tai laimės dalykas, – tarė jis.

– Šauniai išlošiau iš tavęs penkių svarų banknotą! Labai svarbu turėti įgūdžių, vaikine! Mano senasis tėtušis buvo profesionalus smigio žaidėjas. Na, ponai, eime. Eva, ar čigonė tau išbūrė likimą? Ar tave įspėjo saugotis tamsaus vyriškio?

– Tamsios moters, – pataisė Eva. – Ji žvaira ir tikrai pakenks man, jeigu tik suteiksiu jai galimybę. Aš ištekėsiu būdama septyniolikos...

Ji be paliovos plepėjo, kol draugija keliavo į "Royal George" restoraną.

Pietus misteris Pointsas buvo užsakęs iš anksto.

Padavėjas besilankstydamas palydėjo juos į kambarį, buvusį antrame aukšte. Čia jau buvo padengtas apvalus stalas. Lubose į uosto pusę buvo atidarytas didelis išgaubtas šviesiangis. Girdėjosi šventės triukšmas – trijų skirtingais tonais gergždžiančių karuselių žviegimas.

– Jei norime susikalbėti, langą geriausiai uždaryti, – šaltai tarė misteris Pointsas ir uždarė langą.

Visiems susėdus prie stalo, misteris Pointsas maloniai nusišypsojo. Jis jautė, kad visus pamalonino pakviesdamas į restoraną, o jam patiko teikti žmonėms malonumą. Jis įsižiūrėjo į kiekvieną iš sėdinčiųjų prie stalo. Ledi Marovėj – žavi moteris, nors ir ne tobulybė. Jis žinojo, kad ji ir jos vyras neturi nieko bendra su tais, kuriuos jis *vadino crème de la crème**. Tačiau *crème de la crème* visiškai nežinojo apie misterio Pointso egzistavimą. Šiaip ar taip, ledi Marovėj buvo velniškai patraukli moteris, todėl jis neprieštaravo, kai ji apgaudinėjo jį žaisdama bridžą. Bet jam nelabai patiko, kai tai darė seras Džordžas. Vyruko akys buvo įtartinos. Jis begėdiškai sukčiavo. Tačiau Izaokas Pointsas nesileido apgaudinėjamas.

Senasis Lezernas buvo neblogas vyrukas, tačiau, kaip ir daugelis amerikiečių, nuobodus, nes be paliovos pasakojo ilgas istorijas. Dar jis turėjo tą trikdantį įprotį teirautis tikslios informacijos: "Koks Dartmuto gyventojų skaičius? Kelintais metais pastatytas Karinis jūreivystės koledžas?" Ir panašiai. Jis buvo lyg vaikščiojantis Bedekeris**. Tačiau jo duktė Eva buvo mielas, linksmas vaikas. Misteriui Pointsui patiko iš jos draugiškai pasišaipyti. Jos balsas buvo kaip griežlės.

---

* Geriausieji *(pranc.), - vert.past.*

** Enciklopedijos pavadinimas, – *vert. past.*

Bet ji buvo pastabi ir sumani.

Jaunasis Levelinas buvo pernelyg tylus. Atrodė, kad jam neduoda ramybės kažkokios mintys. Gali būti, kad jis buvo atsidūręs keblioje padėtyje. Jauniems rašytojams paprastai taip atsitinka. Atrodo, kad jam patiko Džanetė Rastington – puiki moteris, patraukli ir protinga. Ji taip pat mėgo rašyti. Jai pavykdavo parašyti gerų ir protingų dalykų, tačiau niekas negirdėjo, kad ji apie tai būtų kalbėjusi ar gyrusis. Ji niekam neįkyrėjo savo kūryba.

Senasis Leo! Deja, *jis* nejaunėjo ir nelieknėjo. Misteris Pointsas nežinojo, kad tą akimirką partneris apie jį galvojo lygiai tą patį.

Misteris Pointsas, pataisęs misterį Lezerną, jog sardinės yra iš Devono, o ne Kornvalio, pasiruošė mėgautis pietumis.

– Misteri Pointsai, – kreipėsi į jį Eva, kai padavėjai, pastatę priešais svečius lėkštes su karšta skumbre, išėjo iš kambario.

– Taip, panele.

– Ar turite dabar tą didelį deimantą? Tą, kurį vakar vakare mums rodėte? Sakėte, kad visuomet jį nešiojatės.

Misteris Pointsas sukikeno.

– Taip. Tai mano talismanas.

– Manau, kad tai labai pavojinga. Kas nors jį galėjo pavogti iš jūsų šventės spūstyje.

– Negalėjo, – paprieštaravo misteris Pointsas. – Aš labai gerai jį saugau.

– *Galėjo*, – atkakliai tvirtino Eva. – Anglijoje yra gangsterių kaip ir pas mus, ar ne taip?

– Jie negaus "Rytinės žvaigždės", – pasakė misteris

Pointsas. – Nes ji yra paslėpta specialioje vidinėje kišenėje. Be to, senasis Pointsas žino, ką daro! Niekas nepavogs “Rytinės žvaigždės”.

Eva nusijuokė:

– Cha cha, lažinamės, kad galėčiau ją pavogti!

– Lažinuosi, kad negalėtum!

Misteris Pointsas įdėmiai į ją pažiūrėjo.

– Na, lažinamės, kad galėčiau. Po to, kai jūs parodėte jį mums, aš ilgai apie jį mąsčiau. Praėjusią naktį, gulėdama lovoje, aš galvojau, kaip jį pavogti, ir sugalvojau tikrai gudrų būdą.

– Ir kokį?

Eva papurtė šviesiaplaukę galvą.

– Dabar nesakysiu. Iš ko lažinatės, kad negalėsiu pavogti?

Misteris Pointsas akimirką pagalvojo ir pasiūlė:

– Iš pusės tuzino pirštinių.

– Pirštinių? – sušuko Eva pasibjaurėjusi. – Kas gi dabar mūvi pirštines?

– Na, o kas dabar madinga? Gal kojinės?

– Ar man patinka kojinės? Šį rytą nubėgo mano geriausios poros akys!

– Tuomet puiku. Pusę tuzino geriausių kojinių...

– Oho, – tarė patenkinta Eva. – O ko norėtumėte jūs?

– Na, man reikia naujo krepšelio tabakui.

– Sutarta. Nors jums nepavyks gauti savo krepšelio tabakui! Dabar aš pasakysiu, ką turite daryti. Duokite deimantą vėl mums apžiūrėti, kaip tai padarėte vakar vakare.

Ji nutilo, kadangi įėjo du padavėjai, kad nuimtų lėkštes. Kai jie pradėjo valgyti viščiuko patiekalą, misteris Pointsas

tarė:

– Atmink, panele, jei tai bus tikra vagystė, būsiu priverstas iškviesti policiją ir tave apieškos.

– Aš nesiruošiu jo iš tikrųjų vogti. Jums nereikės kviesti policijos. Tačiau aš leisiu ledi Marovėj ar misis Rastington mane apieškoti, jeigu jūs norėsite.

– Sutarta, – tarė misteris Pointsas. – Kuo ketini tapti? Aukščiausios klasės brangenybių grobike?

– Jei iš to galima būtų pragyventi, aš tuo mielai užsiimčiau.

– Jeigu paspruktum su "Rytine žvaigžde", tai tikrai pagyventumei! Šis brangakmenis netgi supjaustytas į dalis būtų vertas daugiau kaip trisdešimties tūkstančių svarų.

– Vaje! – susižavėjo Eva. – Kiek tai būtų doleriais?

Išgirdusi kainą, ledi Marovėj šūktelėjo.

– Ir jūs nešiojatės tokį brangakmenį? – papriekaištavo ji. – Kainuojantį trisdešimt tūkstančių svarų!

Ledi Marovėj tamsios blakstienos virptelėjo.

Misis Rastington švelniai tarė:

– Tai daugybė pinigų... antra vertus, paties brangakmenio žavesys... Jis nuostabus!

– Tai tik anglies gabalas, – tarė Evanas Levelinas.

– Visuomet maniau, kad sunku pelningai parduoti pavogtą brangenybę, – kalbėjo seras Džordžas. – Dažniausiai labiausiai išlošia vogtų daiktų supirkėjas, nes nusipirkęs ją už menką kainą, pats parduoda gerokai brangiau.

– Greičiau! – susijaudinusi paragino Eva. – Pradėkime. Išimkite deimantą ir pakartokite tai, ką sakėte praėjusį vakarą.

Misteris Lezernas žemu, melancholišku balsu tarė:

– Atsiprašau už Evą. Ji mandagiau elgiasi, kai...

– Pakaks, tėve, – nutraukė jį Eva. – Na, misteri Pointsai!

Misteris Pointsas šypsodamasis paieškojo vidinėje kišenėje ir kažką iš ten ištraukė. Jis ištiesė savo delną ir visi pamatė mirgantį šviesoje akmenį.

– Deimantas...

Misteris Pointsas nenatūraliai pakartojo, kiek galėjo prisiminti, savo žodžius, pasakytus praėjusį vakarą jachtoje “Undinė”:

– Galbūt jūs, ponios ir ponai, norėtumėte jį apžiūrėti? Tai nepaprastai gražus brangakmenis. Aš jį vadinu “Rytine žvaigžde”. Jis man yra tarsi talismanas, turiu jį visuomet su savimi. Norite jį apžiūrėti?

Jis padavė jį ledi Marovėj. Ji susižavėjusi šūktelėjo ir perdavė jį misteriui Lezernui, kuris dirbtinai pasakė: “Tikrai gražus, taip, tikrai gražus!” Ir perdavė Levelinui.

Tą akimirką įėjo padavėjai ir šis ritualas buvo sustabdytas. Kai jie išėjo, Evanas tarė: “Labai puikus brangakmenis”. Tai pasakęs, perdavė jį Leo Štainui, kuris nesivargino jį įvertinti, bet greitai perdavė Evai.

– Koks nuostabiai gražus! – plonu balseliu sušuko susijaudinusi Eva. – O! – iš siaubo suriko ji, kai jis iškrito jai iš rankos. – Aš jį pamečiau!

Ji atstūmė savo kėdę ir pasilenkusi ėmė ieškoti po stalu. Seras Džordžas, sėdėjęs jai iš dešinės, taip pat pasilenkė. Kilus sąmyšiui, nuo stalo nukrito taurė. Visi pradėjo ieškoti: Štainas, Levelinas ir misis Rastington. Po kiek laiko prie jų prisidėjo ir ledi Marovėj.

Tik misteris Pointsas nedalyvavo ieškant. Jis sėdėjo

savo vietoje gurkšnodamas vyną ir sardoniškai šypsodamasis.

– Oi, – vis dar nenatūraliai pasakė Eva. – Koks siaubas! Kur gi jis *galėjo* nusiristi? Aš niekur nerandu.

Vienas po kito deimanto ieškotojai kėlėsi nuo grindų.

– Jis tikrai dingo, Pointsai, – pasakė seras Džordžas šypsodamasis.

– Puikiai atlikta, – linkčiodamas pritarė misteris Pointsas. – Tu puiki aktorė, Eva. Dabar noriu paklausti, ar tu jį kažkur paslėpei kambaryje, ar jis pas tave?

– Apieškokite mane, – dramatišku balsu pasakė Eva.

Kambario kampe misteris Pointsas pamatė didelę širmą.

Jis galvos linktelėjimu parodė į ją ir tuomet pažvelgė į ledi Marovėj ir misis Rastington.

– Jei ponios malonėtų man padėti...

– Žinoma, – šypsodamasi sutiko ledi Marovėj.

Abi moterys pakilo nuo stalo.

Ledi Marovėj tarė:

– Nebijokite, misteri Pointsai. Mes kruopščiai ją apieškosime.

Visos trys nuėjo už širmos.

Kambaryje buvo karšta. Evanas Levelinas puolė atidaryti lango ir pamatė pro šalį einantį laikraščių pardavėją. Evanas numetė monetą ir vyrukas mestelėjo į viršų laikraštį. Levelinas jį išskleidė.

– Sunki padėtis Vengrijoje, – perskaitė jis.

– Tai vietinis laikraštpalaikis? – paklausė seras Džordžas. – Žirgas Miklusis Draugužis, kuriuo domiuosi, šiandien turėjo bėgti arklių lenktynėse Haldone.

– Leo, – paprašė misteris Pointsas. – Užrakink duris. Nenoriu, kad tie prakeikti padavėjai zuitų pirmyn ir atgal, kol šis reikalas nebus užbaigtas.

– Miklusis Draugužis laimėjo trys prieš vieną, – pranešė Evanas.

– Labai blogas skirtumas, – atsiduso seras Džordžas.

– Daugiausia naujienų iš regatos, – tarė Evanas, greitai peržiūrėjęs laikraštį.

Trys jaunos moterys, buvusios už širmos, išėjo.

– Brangakmenio nėra, – pranešė Džaneta Rastington.

– Patikėkite manimi – ji neturi jo, – patvirtino jos žodžius ledi Marovej.

Misteris Pointsas pajuto, kad ši ledi sako tiesą. Ji pasakė tai labai griežtu balsu. Jis neabejojo, jog buvo ieškota kruopščiai.

– Klausyk, Eva, ar tu jo neprarijai? – susirūpinęs paklausė misteris Lezernas. -- Nes tau gali būti bloga.

– Aš nemačiau, kad ji tai darytų, – ramiai pasakė Leo Štainas. – Aš stebėjau ją. Į burną ji nieko neįsidėjo.

– Negalėčiau praryti tokio didelio daikto, – tarė Eva.

Ji ir pažvelgė į misterį Pointsą užsidėjusi rankas ant šlaunų.

– Na kaip, bičiuli? – paklausė ji.

– Stovėk ten, kur esi ir nejudėk, – liepė šis džentelmenas.

Vyrai nukraustė stalą ir apvertė jį aukštyn kojomis. Misteris Pointsas ištyrė kiekvieną jo colį. Tuomet jis įdėmiai apžiūrėjo kėdę, ant kurios sėdėjo Eva, ir kitas, stovėjusias šalia jos.

Nors jie nuodugniai ieškojo, nieko nerado. Eva Lezern

stovėjo prie sienos, netoli širmos, ir labai patenkinta juokėsi.

Po penkių minučių nuliūdęs misteris Pointsas dejuodamas atsikėlė nuo grindų ir nukratė dulkes nuo kelnių. Jo žvalumo ir pasitikėjimo savimi neliko nė pėdsako.

– Eva, – pasakė jis, – lenkiuosi prieš tave. Tu esi geriausia brangenybių grobikė, kokią tik kada esu sutikęs. Aš nesuprantu, ką tu padarei su tuo brangakmeniu. Tačiau, tikiuosi, jis yra paslėptas kambaryje, nes tu jo neturi. Pripažįstu tavo pranašumą.

– Ar kojinės mano?

– Jos tavo, panele.

– Eva, vaikuti, kur tu galėjai jį paslėpti? – smalsiai pasiteiravo misis Rastington.

– Parodysiu jums. Jūs visi patys ant savęs labai supyksite!

Eva nubėgo prie stovinčio prie sienos stalo, kur buvo netvarkingai sukrauti indai nuo pietų. Ji paėmė savo juodą vakarinį rankinuką.

– Tiesiog po jūsų nosimis... Tiesiog...

Jos linksmas ir triumfuojantis balsas staiga nutilo.

– Ak, – ištarė ji.

– Kas atsitiko, brangioji? – paklausė jos tėvas.

Eva sušnabždėjo:

– Jis dingo...

– Ką visa tai reiškia? – paklausė Pointsas eidamas artyn.

Susijaudinusi Eva jam paaiškino:

– Ant mano rankinuko yra sagtis, papuošta dideliu dirbtiniu brangakmeniu. Vakar vakare jis iškrito. Kai jūs rodėte deimantą, aš pastebėjau, kad jis beveik tokio pat

dydžio. Taigi naktį aš pagalvojau, jog deimantą galima būtų pavogti plastilinu pritvirtinant jį prie rankinuko. Buvau tikra, jog niekas to nepastebės. Būtent taip ir padariau šį vakarą. Iš pradžių jį numečiau, tada puoliau jo ieškoti. Ieškodama rankose laikiau rankinuką ir, radusi deimantą, pritvirtinau jį plastilinu. Tuomet padėjau savo rankinę ant stalo ir toliau apsimetinėdama ieškojau deimanto. Maniau, kad jūs nepamatysite deimanto, nors jis gulės prieš pat visų jūsų nosis, nes galvosite, jog tai paprasčiausias netikras brangakmenis. Tai buvo geras planas – niekas iš jūsų jo *nepastebėjo*.

– Įdomu, – tarė misteris Štainas.

– Ką jūs pasakėte?

Misteris Pointsas paėmė rankinę, pažvelgė į tuščią skylę, kur matėsi plastilino likutis, ir lėtai tarė:

– Jis galėjo iškristi. Verčiau dar kartą paieškokime.

Visi vėl ėmė ieškoti. Šį kartą kambaryje buvo nepaprastai tylu. Atmosfera buvo pilna įtampos. Pagaliau visi liovėsi ieškoję. Jie stovėjo žiūrėdami vienas į kitą.

– Šiame kambaryje jo nėra, – pasakė Štainas.

– Ir niekas nebuvo iš čia išėjęs, – reikšmingai tarė seras Džordžas.

Akimirką visi tylėjo. Eva pravirko. Jos tėvas patapšnojo jai per petį.

– Na, neverk, – nedrąsiai pamėgino jis ją nuraminti.

Seras Džordžas kreipėsi į Leo Štainą.

– Misteri Štainai, – tarė jis, – jūs ką tik sau po nosimi kažką sumurmėjote. Kai aš jūsų paprašiau pakartoti, jūs pasakėte, kad nieko. Bet, tiesą sakant, aš išgirdau, ką jūs kalbėjote. Mis Eva ką tik pasakė, jog niekas iš mūsų

nepastebėjo vietos, kur ji padėjo deimantą. Žodis, kurį jūs ištarėte buvo "įdomu". Mes turime pripažinti, kad vienas asmuo *pastebėjo,* kur buvo deimantas. Tas asmuo dabar yra kambaryje. Manau, kad bus sąžininga ir garbinga, jei kiekvienas leisis būti apieškotas. Deimantas negalėjo dingti iš kambario.

Niekas negalėjo vaidinti anglų džentelmeną taip gerai, kaip seras Džordžas. Jo balsas skambėjo nuoširdžiai. Jis atrodė pasipiktinęs.

– Visa tai truputį nemalonu, – liūdnai pasakė misteris Pointsas.

– Tai mano kaltė, – tarė raudodama Eva. – Aš nenorėjau...

– Nesijaudink, vaikeli, – švelniai ją paguodė misteris Štainas. – Niekas tavęs nekaltina.

Misteris Lezernas lėtai pasakė:

– Manau, kad mes visi pritarsime sero Džordžo pasiūlymui. Aš pritariu.

– Sutinku, – tarė Evanas Levelinas.

Misis Rastington pažvelgė į ledi Marovėj, kuri linktelėjo galva. Jos abi nuėjo už širmos, o raudanti Eva nusekė paskui jas.

Į duris pabeldė padavėjas, bet jam buvo liepta eiti šalin.

Po penkių minučių aštuoni žmonės su nepasitikėjimu žvelgė vienas į kitą.

"Rytinė žvaigždė" išnyko...

Misteris Parkeris Painas mąstydamas žiūrėjo į tamsų susijaudinusio jaunuolio veidą. Vaikinas sėdėjo priešais jį.

– Žinoma, – pasakė jis, – jūs esate iš Velso, misteri Levelinai.

– Ką tai turi bendra su šiuo reikalu?

Misteris Parkeris Painas mostelėjo didele išpuoselėta ranka.

– Pripažįstu, visiškai nieko. Aš domiuosi, kaip klasifikuojamos emocinės reakcijos pagal tam tikrus rasinius tipus. Tik tiek. Grįžkime prie mūsų pokalbio.

– Iš tikrųjų nežinau, kodėl pas jus atėjau, – tarė Evanas Levelinas. Jo rankos nervingai drebėjo, o tamsus veidas atrodė iškankintas. Jis vengė žiūrėti į misterį Parkerį Painą, o šio džentelmeno tiriantis žvilgsnis vertė jį jaustis nepatogiai.

– Nežinau, kodėl pas jus atėjau, – pakartojo jis. – Tačiau kur, po velnių, man eiti? Ir ką, velniai rautų, *daryti*? Bejėgiškumas mane varo iš... Pamačiau jūsų skelbimą ir prisiminiau, kad vienas draugužis kartą pasakojo apie jus ir sakė, jog daug kam esate padėjęs... Ir... na, aš atėjau! Manau, kad kvailai pasielgiau. Tai tokia padėtis, kai niekas negali padėti.

– Visiškai ne, – nuramino jį misteris Parkeris Painas. – Jūs atėjote pas žmogų, kuris gali pagelbėti. Esu "nelaimių specialistas". Akivaizdu, kad ši istorija suteikė jums daug skausmo. Tačiau ar jūs esate tikras, kad viskas buvo būtent taip, kaip papasakojote?

– Nemanau, kad ką nors praleidau. Pointsas ištraukė deimantą ir davė jį mums visiems apžiūrėti, ta niekam tikusi amerikietė mergiotė prilipdė jį prie savo juokingos rankinės, o kai mes nuėjome apžiūrėti rankinės, deimantas buvo dingęs. Jo neturėjo niekas, netgi pats senasis Pointsas buvo

apieškotas – jis pats tai pasiūlė. Ir aš prisiekiu, kad tame kambaryje jo nebuvo! *Ir niekas iš kambario neišėjo*...

– O padavėjai? – pakišo mintį misteris Parkeris Painas.

Levelinas papurtė galvą.

– Jie išėjo dar prieš tai, kai mergaitė pradėjo blaškytis su deimantu. Jiems išėjus, Pointsas užrakino duris. Ne, jį paslėpė vienas iš mūsų.

– Atrodytų, kad taip, – susimąstęs tarė misteris Parkeris Painas.

– Tas prakeiktas vakarinis laikraštis, – karčiai pasakė Evanas Levelinas. – Jaučiu, kad visi įtaria, jog tai buvo vienintelis būdas...

– Tiesiog dar kartą papasakokite man, kaip tai atsitiko.

– Visiškai paprastai. Aš atidariau langą, sušvilpiau laikraščių pardavėjui, numečiau varioką, o jis metė man laikraštį. Štai tokie reikalai... Suprantate, visi galvoja, kad deimantas galėjo dingti iš kambario vieninteliu būdu – mano išmestas nusikaltimo bendrininkui, laukusiam gatvėje.

– Tai ne *vienintelis* įmanomas būdas, – nesutiko misteris Parkeris Painas.

– O koks dar gali būti?

– Jeigu jūs jo neišmetėte, *turėjo* būti kitas būdas.

– Tikėjausi, kad turite omenyje kažką konkretaus. Na, galiu tik pasakyti, kad aš jo *neišmečiau*. Nemanau, kad jūs ar kas nors kitas patikės manimi.

– O taip, aš tikiu jumis, – tarė misteris Parkeris Painas.

– Tikrai? Kodėl?

– Jūs nepanašus į nusikaltėlį, – paaiškino misteris Parkeris Painas. – Ne. Brangenybes vagia tam tikro tipo žmonės. Žinoma, esama nusikaltimų, kuriuos jūs galėtumėte

įvykdyti, bet mes nesvarstysime šio klausimo. Šiaip ar taip, nemanau, kad jūs pavogėte "Rytinę žvaigždę".

– Nors visi kiti taip mano, – liūdnai tarė Levelinas.

– Suprantu, – pasakė misteris Parkeris Painas.

– Po to, kas įvyko, jie taip keistai į mane žiūrėjo. Ledi Marovėj vyras paėmė laikraštį ir pažvelgė pro langą. Jis nieko nepasakė, tačiau Pointsas greitai suprato! Aš žinau, ką jie pagalvojo. Nors niekas atvirai nekaltino, o tai ir blogiausia.

Misteris Parkeris Painas užjausdamas linktelėjo.

– Taip, jie tik įtaria. Vienas vyrukas apklausė mane. Jis pasakė, kad tai tik įprasta apklausa. Manau, tai buvo vienas iš tų naujųjų policininkų su smokingais. Labai mandagus – nepadarė jokių užuominų. Tiesiog pasiteiravo, kokiu būdu staiga praturtėjau, kai anksčiau turėjau finansinių problemų.

– Tikrai?

– Taip. Man pasisekė žirgų lenktynėse. Nelaimei, lažybos, kurias laimėjau, įvyko hipodrome. Negaliu įrodyti, iš kur gavau pinigų. Žinoma, jie negali to paneigti, tačiau mano istorija panaši į paprasčiausią melą, kurio griebtųsi vyrukas, norėdamas paaiškinti, iš kur gavo pinigų.

– Sutinku. Tačiau jie turės pateikti daug daugiau įrodymų, kad galėtų jums pateikti kaltinimus.

– O! Aš nebijau, jog mane suims ar oficialiai apkaltins vagyste. Gal tuomet net bus lengviau – bus viskas konkretu ir aišku. Baisiausias dalykas, kad visi šie žmonės įtaria, jog pavogiau aš.

– Ypač vienas asmuo?

– Ką jūs turite omenyje?

– Aš tik spėju, – misteris Parkeris Painas vėl mostelėjo

gražia ranka. – Ten buvo vienas ypatingas asmuo, ar ne? Tarkime, misis Rastington?

Tamsus Levelino veidas išraudo.

– Kodėl manote, kad ji...

– O, mano brangusis sere, akivaizdu, kad jums rūpi kažkokio asmens nuomonė, greičiausiai tas asmuo – moteris. Kiek moterų ten buvo? Amerikietė mergaitė? Ledi Marovėj? Tačiau, jei jūs būtumėte atlikęs tokią sėkmingą operaciją, gali būti, kad pakiltumėte, o ne kristumėte ledi Marovėj akyse. Aš kai ką žinau apie ledi. Tuomet aišku, jog tai misis Rastington.

Levelinas atsiduso:

– Ji... turi nelaimingos patirties. Jos vyras buvo žlugęs, sugadintas žmogus. Dabar ji niekuo nepasitiki. Ji... jeigu ji galvoja...

Jam buvo sunku tęsti.

– Visai teisingai, – sutiko misteris Parkeris Painas. – Matau, kad tai svarbu. Viskas turi būti išaiškinta.

Evanas nusijuokė.

– Lengva pasakyti.

– Ir visiškai lengva padaryti, – tarė misteris Parkeris Painas.

– Jūs taip manote?

– O taip, viskas yra aišku. Jeigu atmesime kai kurias versijas, atsakymas bus labai paprastas. Aš netgi jau kai ką numanau.

Levelinas nepatikliai pažvelgė į jį.

Misteris Parkeris Painas išsitraukė bloknotą ir paėmė plunksnakotį.

– Gal trumpai apibūdintumėte man žmones, buvusius

restorano kambaryje?

– Argi aš neapibūdinau?

– Nepasakėte, kaip jie atrodė: kokia jų plaukų spalva ir visa kita.

– Bet misteri Parkeri Painai, kaip tai susiję su deimanto pagrobimu?

– Labai susiję, jaunuoli, labai. Klasifikacija ir panašūs dalykai...

Evanas nupasakojo vakarėlio dalyvių išvaizdą, nors ir abejojo, ar tikrai tai bus naudinga. Misteris Painas kai ką užsirašė, tada pastūmė bloknotą ir tarė:

– Nuostabu. Tarp kitko, jūs sakėte, kad buvo sudaužyta vyno taurė?

Evanas pažvelgė į jį nustebęs.

– Taip, ji buvo numesta nuo stalo ir tuomet ant jos kažkas užmynė.

– Stiklo šukės - bjaurus dalykas, – pasakė misteris Parkeris Painas. – Kas gėrė iš tos taurės?

– Manau, kad mergaitė – Eva.

– A! O kas sėdėjo šalia jos?

– Seras Džordžas Marovėjus.

– Nematėte, kuris numetė taurę?

– Bijau, kad ne. Argi tai svarbu?

– Ne. Tai papildomas klausimas. Na, – jis atsistojo, – gero ryto, misteri Levelinai. Ar vėl užsuksite po trijų dienų? Galvoju, kad iki to laiko išsiaiškinsiu šią istoriją.

– Ar jūs, misteri Painai, juokaujate?

– Niekuomet nejuokauju kalbėdamas apie darbo reikalus, brangusis sere. Nes mano klientai pradėtų nebepasitikėti manimi. Tarkime, užeikite penktadienį, po

vienuolikos trisdešimt minučių. Ačiū.

Penktadienio rytą Evanas įėjo į misterio Parkerio Paino kontorą. Jis labai nerimavo. Jis tramdė du jausmus – viltį ir skepticizmą.

Jį pasitikdamas misteris Parkeris Painas atsistojo. Jis džiugiai šypsojosi.

– Labas rytas, misteri Levelinai. Sėskitės. Gal cigaretę?

Levelinas atsisakė.

– Na? – paklausė jis.

– Labai gerai, – pasakė misteris Parkeris Painas. – Policija suėmė gaują vakar vakare.

– Gaują? Kokią gaują?

– Amalfi šeimos gaują. Aš iš karto apie ją pagalvojau, kai man papasakojote savo istoriją. Atpažinau jos braižą. Ir kai jūs aprašėte svečius... man nebeliko jokių abejonių.

– Kas yra Amalfi šeimos gauja?

– Jai priklauso tėvas, sūnus ir marti, jeigu Pietro ir Marija iš tikrųjų susituokę, nors aš abejoju.

– Nesuprantu.

– Tai visiškai paprasta. Amalfi - itališka pavardė. Be abejonės, senasis Amalfis yra italų kilmės, nors yra gimęs Amerikoje. Jis paprastai veikia taip: nuvyksta į kokią nors Europos šalį, ten, apsimetęs verslininku, susipažįsta su įžymiais brangenybių prekiautojais ir juos apgauna. Šiuo atveju jis turėjo tikslą pagrobti "Rytinę žvaigždę". Verslininkams buvo gerai žinomas keistas Pointso būdas. Marija vaidino Amalfi dukters vaidmenį (nepaprasta moteris – būdama mažiausiai dvidešimt septynerių beveik visada vaidina šešiolikmetę).

– Tik ne Eva! – dusdamas tarė Levelinas.

– Būtent ji. Trečias gaujos narys įsidarbino "Royal George" restorane papildomu padavėju – buvo atostogų metas ir restoranui trūko darbuotojų. Gali būti, kad jis netgi papirko nuolat ten dirbusį padavėją, kad šis neateitų į darbą. Kai viskas buvo paruošta, Eva metė iššūkį senajam Pointsui ir jis su ja susilažino. Ištraukęs deimantą jis davė visiems jį apžiūrėti, kaip buvo pasielgęs praėjusį vakarą. Kai į kambarį įėjo padavėjai, Lezernas paėmė deimantą ir laikė rankoje, kol jie iškeliavo. Padavėjams išėjus, dingo ir brangakmenis. Pietro jį išsinešė gabaliuku kramtomosios gumos prilipdęs prie lėkštės dugno. Taip paprasta!

– Bet aš *po to* jį mačiau.

– Ne, jūs matėte tikslią jo kopiją iš stiklo, pakankamai gerą, kad apgautų neįgudusią akį. Jūs man minėjote, jog Štainas vos žvilgterėjo į jį. Tada Eva numetė deimantą ir nustūmė taurę, stipriai užmynė ant jos brangakmenio kopijos ir jas sutraiškė. Taip stebuklingai dingo deimantas. Tiek Eva, tiek ir Lezernas galėjo ramiai leistis apieškomi.

– Na... aš... – nerasdamas žodžių Evanas papurtė galvą. – Sakote, kad atpažinote gaują, kai smulkiai papasakojau visą istoriją. Ar jie jau buvo šitokiu būdu dar ką nors apgavę?

– Nevisiškai tokiu pat būdu, tačiau aš atpažinau jų darbo stilių. Žinoma, aš pirmiausiai atkreipiau dėmesį, kad šioje istorijoje dalyvavo ta mergaitė Eva.

– Kodėl? Aš jos neįtariau. Niekam ji neatrodė įtartina. Ji buvo tokia... *vaikiška*.

– Tai ypatingas Marijos Amalfi bruožas. Ji vaikiškesnė nei bet kuris vaikas! Ir dar plastilinas! Tariamai šios lažybos

įvyko spontaniškai, tačiau panelė neužmiršo pasiimti plastilino. Tai liudija, kad viskas buvo apgalvota iš anksto. Man iš karto pasirodė įtartina ta mergaitė.

Levelinas atsistojo.

– Misteri Parkeri Painai, aš jums be galo dėkingas.

– Svarbu mokėti klasifikuoti, – sumurmėjo misteris Parkeris Painas. – Mane domina, kaip klasifikuojami nusikaltėlių tipai...

– Jūs man pasakysite kiek... e...

– Mano honoraras bus nedidelis, – pasakė misteris Parkeris Painas. – Jis nedaug sumažins... e... pinigų sumą, gautą iš žirgų lenktynių. Vis dėlto, jaunuoli, manau, kad dar suspėsite atsiskaityti su manimi. Tie pinigai, gauti už žirgus, palauks. Arklys labai nepatikimas gyvūnas!

– Tiesa, – pasakė Evanas.

Jis paspaudė misteriui Parkeriui Painui ranką ir išėjo iš kontoros. Susistabdęs taksi, liepė taksistui važiuoti Džanetės Rastington adresu. Jis jautėsi įveikęs visas kliūtis...

BRANGIAUSIAS ŠUO

Apsakymas *"Brangiausias šuo"* pirmą kartą buvo išleistas Didžiojoje Britanijoje 1929 metais, žurnale *"Grand Magazine"*.

BRANGIAUSIAS ŠUO

Inteligentiška dama, sėdinti už biuro registracijos stalelio, atsikosėjo ir įdėmiai pasižiūrėjo į priešais sėdinčią merginą.

– Vadinasi, jūs atsisakote šito darbo? Šį pasiūlymą gavome tik šį rytą. Dirbtumėte labai gražiame Italijos krašte, gyventumėte pas našlį, turintį mažą trejų metų berniuką. Kartu su jais gyvena ir pagyvenusi moteris - jo motina ar teta.

Džoisė Lambert papurtė galvą.

– Aš negaliu išvykti iš Anglijos, – pasakė ji pavargusiu balsu, – turiu tam priežasčių. Gal surastumėte man darbą netoli namų?

Jos balsas šiek tiek suvirpėjo – labai nežymiai, nes ji gerai tvardėsi. Jos tamsiai mėlynos akys prašančiai pažvelgė į moterį.

– Tai labai sunku, misis Lambert. Šiuo metu reikalinga tik labai kvalifikuota ateinanti guvernantė. O jūs neturite reikiamos kvalifikacijos. Tokių kaip jūs pas mus užregistruota šimtai. Kažko negalite palikti Anglijoje?

Džoisė linktelėjo.

– Vaiko?

– Ne, ne vaiko, – ji nežymiai nusišypsojo.

– Labai gaila. Žinoma, aš padarysiu viską, ką galiu, bet...

Buvo akivaizdu, kad pokalbis baigtas. Džoisė atsistojo. Kai išėjo iš tvankaus biuro į gatvę, ėmė kandžioti lūpą, kad akyse nepasirodytų ašaros.

– Tu neturi taip elgtis, – griežtai įtikinėjo ji save. – Nebūk verkšlenanti kvailelė. Tu panikuoji, štai ką tu darai – panikuoji. Nieko iš to gero nebus. Dar tik dienos pradžia ir gali atsitikti daugybė dalykų. Šiaip ar taip, teta Merė gali pakentėti dar porą savaičių. Pirmyn, mergaite, paspartink žingsnį, ir neversk savo pasiturinčių giminaičių laukti.

Ji nuėjo Edžver Roudu, perėjo per parką, tuomet – Viktorijos gatvę, iš jos pasuko armijos ir karinio laivyno parduotuvės link. Atsisėdusi poilsio kambaryje, ji žvilgterėjo į savo laikrodį. Buvo kaip tik pusę dviejų. Praėjo penkios minutės ir prie jos greitu žingsniu priėjo pagyvenusi moteris su ryšuliais rankose.

– O! Štai ir tu, Džoise. Apgailestauju, kad kelias minutes vėluoju. Užkandinėje aptarnauja ne taip sparčiai, kaip anksčiau. Tu turbūt valgei priešpiečius?

Džoisė keletą akimirkų pagalvojo ir ramiai tarė:

– Taip, ačiū.

– Aš visuomet valgau priešpiečius pusę pirmos, – pasakė teta Merė ir, pasidėjusi savo ryšulius, patogiai atsisėdo. – Nes tuomet kavinėse mažiau žmonių ir gaivesnis

oras. Mano mėgstamoje užkandinėje visuomet puikiai paruošia kiaušinius su kario prieskoniais.

– Tikrai? – tyliai tarė Džoisė.

Ji pajuto, kad jai sunku klausytis apie kiaušinius su kariu. Ji pradėjo įsivaizduoti nuo jų kylančius karštus garus, nuostabų kvapą! Tačiau ji ryžtingai nuvijo tas mintis šalin.

– Vaikeli, atrodai sulysusi, – pasakė apkūni teta Merė. – Liaukis laikytis tos šiuolaikinės mados nevalgyti mėsos. Visa tai niekai. Geras gabalas mėsos dar niekam nepakenkė.

Džoisė vos susilaikė nepasakiusi: "Dabar tai man nepakenktų". Kai teta pakvietė čia susitikti, ji labai apsidžiaugė, nes labai daug tikėjosi iš šito susitikimo. Bet ji nenumanė, kad teks tik pasiklausyti jos kalbų apie kiaušinius su kariu ir mėsos kepsnius! Ji elgėsi tikrai žiauriai, labai žiauriai!

– Na, mieloji, – tarė teta Merė, – gavau tavo laišką. Labai gražu, kad patikėjai mano žodžiais. Man visuomet bus malonu tave priimti, bet taip atsitiko, kad ką tik gavau labai gerą pasiūlymą išnuomoti namą. Pernelyg gerą, kad galėčiau atsisakyti. Šiandien būsimieji nuomininkai jau ketina atsivežti savo daiktus – indus ir patalynę. Jie ruošiasi atsikraustyti ketvirtadienį, o aš šiandien išvykstu į Harogeitą. Paskutiniu metu mane kamuoja reumatas.

– Suprantu, – pasakė Džoisė. – Man labai gaila.

– Taigi mūsų planus kartu gyventi teks atidėti. Tačiau man visuomet bus malonu tave priimti, mieloji.

– Ačiū, teta Mere.

– Žinai, tu atrodai sulysusi, – tarė teta Merė atidžiai ją

apžiūrėjusi. – Tu esi pernelyg liesa – vieni kaulai. O kur dingo tavo graži veido spalva? Tavo veidas visuomet buvo sveikai rausvas. Manau, kad tu pernelyg daug mankštiniesi.

– Šiandien aš labai daug mankštinausi, – nuožmiai pasakė Džoisė. Ji atsistojo. – Na, teta Mere, aš turiu eiti.

Vėl atgal. Šį kartą ji nuėjo per Sent Džeimso parką ir Berklio skverą, Oksford Strytą, Edžver Roudą ir Pred Strytą. Edžver Roudo gale ji pasuko, praėjo kelias nešvarias gatveles ir atsidūrė prie nutriušusio namo.

Džoisė atrakino savo raktu duris ir įėjo į mažą, nešvarų prieškambarį. Ji nubėgo laiptais į viršų. Prie durų išgirdo uostinėjimą, kuris virto džiaugsmingu inkštimu ir lojimu.

– Taip, brangusis Teri, tavo šeimininkė grįžo namo.

Kai durys atsidarė, baltas, senas, šiurkščiaplaukis, labai gauruotas terjeras apsiblaususiomis akimis šoko ant merginos. Džoisė paėmė jį ant rankų ir atsisėdo ant grindų.

– Teri, brangusis! Brangusis, brangusis Teri. Pabučiuok savo šeimininkę, stipriai pabučiuok!

Teris pakluso, jis vikriai dirbo liežuviu – laižė jai veidą, ausis, kaklą ir pašėlusiai vizgino uodegą.

– Mielasis Teri, ką mes darysime? Kas su mumis bus? Ak! Mielasis Teri, aš taip pavargau.

– Na, mis, – išgirdo mergina šiurkštų balsą už nugaros, – štai jums puodelis puikios karštos arbatos, tik liaukitės glėbesčiuoti ir bučiuoti tą šunį.

– O! Misis Barns, kokia jūs maloni.

Džoisė atsistojo. Misis Barns buvo aukšta, grėsmingai atrodanti moteris. Tačiau po drakono išore ji slėpė

neįtikėtinai gerą širdį.

– Puodelis karštos arbatos dar niekam nepakenkė, – konstatavo misis Barns.

Džoisė dėkingai siurbtelėjo. Buto savininkė vogčiomis žvilgčiojo į ją.

– Manau, kad jums nesiseka, mis?

Džoisė papurtė galvą ir nuliūdo.

– Ak! – atsidususi pasakė misis Barns. – Na, neatrodo, kad šiandien laiminga diena.

Džoisė greitai pakėlė akis.

– Ak, misis Barns, jūs norite pasakyti, kad...

Misis Barns liūdnai linkčiojo galva.

– Taip – dėl Barnso. Vėl nebeturi darbo. Aš tikrai nežinau, kaip mes gyvensime.

– Ak, misis Barns, aš turiu... noriu pasakyti, jūs norėsite...

– Nesinervink, mieloji. Aš neneigiu, kad norėčiau, jog jūs susirastumėte kitą butą, tačiau jeigu nesusiradote... Jūs juk nesusiradote. Ar jau išgėrėte tą arbatą? Aš noriu paimti puodelį.

– Dar ne.

– Aha! – papriekaištavo misis Barns. – Jūs norte atiduoti likučius tam prakeiktam gyvuliui, aš pažįstu jus.

– O, prašau, misis Barns. Tik lašelį. Juk jūs neprieštarausite, ar ne?

– Nebūtų iš to jokios naudos. Jūs pamišusi dėl to bjauraus gyvulio. Taip, būtent toks jis ir yra. Šį rytą jis be priežasties man įkando. Tikrai.

– O ne, misis Barns! Teris taip negalėtų pasielgti.

– Urzgė ant manęs, rodė savo dantis. O aš tik norėjau pažiūrėti, ar įmanoma pataisyti jūsų batus.

– Jam nepatinka, kai kas nors liečia mano daiktus. Jis galvoja, kad privalo juos saugoti.

– Na, kodėl jis turėtų kažką galvoti? Ne šuns darbas galvoti. Jam verčiau derėtų būti savo vietoje – pririštam kieme, ir dirbti savo darbą – saugoti namą nuo vagių. Tas glėbesčiavimasis! Jums nederėtų taip elgtis, mis. Štai ką aš manau.

– Ne. Niekada!

– Na, kaip norite, – tarė misis Barns.

Ji paėmė puodelį nuo stalo, pakėlė lėkštutę nuo grindų, kurią Teris buvo ką tik išlaižęs, ir išdidžiai išžingsniavo iš kambario.

– Teri, – pasakė Džoisė. – Ateik, ir pasikalbėkime. Kaip mes gyvensime, mielasis?

Ji atsisėdo į išklerusį fotelį ir pasisodino Terį ant kelių. Nusimetė skrybėlaitę ir atsilošė. Ant savo pečių ji uždėjo priekines Terio letenas ir meiliai pabučiavo jam į nosį ir kaktą. Tuomet ji pradėjo jam kalbėti švelniu, žemu balsu, švelniai vyniodama jo ausis tarp savo pirštų.

– Kaip mes atsiskaitysime su misis Barns, Teri? Mes skolingi jai už keturias savaites, o ji tokia miela! Ji niekada mūsų neišvarys į gatvę. Tačiau mes negalime naudotis jos gerumu, Teri. Mes negalime taip elgtis. Kodėl Barnsas nenori dirbti? Nekenčiu Barnso! Jis dažnai geria. Girtuokliai dažnai praranda darbą. Aš taip pat neturiu darbo, Teri, nors ir

negeriu.

Negaliu palikti tavęs, brangusis, likimo valiai ir nepažįstu žmogaus, kuris sutiktų tave priimti ir prižiūrėti. Tu sensti, Teri, tau jau dvylika metų. Niekas nenori seno šuns, blogai matančio ir girdinčio, ir truputį – taip, tik truputį – pikto. Tu man mielas, brangusis, bet kitiems toks neatrodai. Tu urzgi ant žmonių, nes žinai, kad jie tavęs nemyli. Mes nieko neturime šiame pasaulyje, išskyrus vienas kitą, ar ne, mielasis?

Teris švelniai lyžtelėjo jai skruostą.

– Pasikalbėkime, brangusis.

Teris suinkštė taip, tarsi atsiduso, tuomet užkišo savo nosį už Džoisės ausies.

– Tu pasitiki manimi, ar ne, angele? Tu žinai, kad aš niekada tavęs nepaliksiu. Tačiau kaip mes gyvensime? Dabar mes turime tai nuspręsti, Teri.

Ji patogiai įsitaisė fotelyje ir prisimerkė.

– Teri, ar prisimeni gerus senus laikus? Tu, aš, Maiklas ir tėtis. Ak, Maiklas! Tuomet jis pirmą kartą išvyko į užsienį. Prieš išvažiuodamas į Prancūziją, jis norėjo ką nors man padovanoti. O aš jam pasakiau, kad nesielgtų ekstravagantiškai. Tuomet mes gyvenome kaime. Tai, ką jis man padovanojo, buvo tikra staigmena. Jis paprašė manęs pažvelgti pro langą, ir aš išvydau tave, šokinėjantį takeliu. Ant tavo kaklo kabėjo ilgas pavadėlis. Juokingas žmogelis, kuris atnešė mums tave, kvepėjo šunimis. Jis mums apie tave sakė: "Jis tikras lobis, štai kas jis. Pažiūrėkite į jį, mem, argi jis ne gražutis? Sakiau sau, kad kai tik ledi ir džentelmenas

pamatys jį, jie pasakys: "Tas šuo tikras lobis!" Jis vis tai kartojo, ir mes ilgai tave taip ir vadinome – Lobiu! Ak, Teri, kai tu pakreipdavai ant šono galvytę ir vizgindavai savo kvailą uodegą, atrodydavai toks mielas. Kai Maiklas išvyko į Prancūziją, man likai tu – brangiausias šuo pasaulyje! Tu perskaitei su manimi visus Maiklo laiškus, ar ne? Tu apuostydavai juos, o aš sakydavau: "Jis nuo šeimininko", ir tu suprasdavai. Tuomet mes buvome tokie laimingi, tokie laimingi – tu, Maiklas ir aš. O dabar Maiklas miręs, tu esi senas, o aš... taip pavargau kovoti.

Teris lyžtelėjo ją.

– Tu buvai su manimi, kai gavau tą telegramą. Jeigu nebūčiau tavęs turėjusi, Teri... jeigu nebūčiau tavęs turėjusi...

Akimirką ji tylėjo.

– Ir nuo tada mes likome dviese, drauge iškentėjome daugybę sunkumų, ar ne? Mums ir dabar sunku. Vienintelės giminaitės – Maiklo tetos. Jos galvoja, kad man viskas gerai. Jos nežino, jog visus pinigus jis pralošė žaisdamas kortomis. Mes neturime to niekam pasakoti. Man nerūpi, kodėl jis taip pasielgė, visi turi trūkumų. Jis mylėjo mus, Teri, ir tai svarbiausia. Jo giminaičiai visuomet juo piktinosi ir jį apkalbinėjo. Mes nesuteiksime daugiau jiems progos malti liežuviais. Kaip aš norėčiau turėti savo giminių. Labai sunku, kai visiškai neturi jokių giminaičių.

– Teri, aš tokia pavargusi ir labai alkana. Negaliu patikėti, kad man tik dvidešimt devyneri, nes jaučiuosi tarsi būčiau šešiasdešimt devynerių. Iš tikrųjų nesu labai drąsi ir

ištverminga, tokia tik apsimetu. Ir man kyla siaubingai savanaudiškų minčių. Vakar aš lankiausi pas pusseserę Šarlotę Gryn, gyvenančią Ylingo gatvėje. Aš pamaniau, kad jei nueisiu ten pusę pirmos, ji tikrai pakvies mane pasilikti priešpiečių. Tačiau kai buvau prie jos namo, supratau, kad tai elgetavimas. Tiesiog negalėjau ten eiti. Taigi vėl teko grįžti namo. Tai buvo labai kvaila. Turi būti tikras elgeta, kad galėtumei elgetauti. Tačiau nemanau, jog esu stipri asmenybė.

Teris vėl sudejavo ir prikišo savo juodą nosį prie Džoisės akies.

– Tavo nosis, Teri, vis dar maloni – šalta kaip ledas. Ak, aš taip tave myliu! Negaliu išsiskirti su tavimi. Negaliu tavęs atsikratyti, negaliu...

Ją lyžtelėjo šiltas liežuvis.

– Tu tai supranti, branguti. Tu padarytum bet ką, kad padėtum šeimininkei, ar ne?

Teris nulipo žemyn ir svyruodamas nuėjo į kampą. Jis grįžo dantyse nešinas subliūškusiu kamuoliu.

Tai Džoisę pralinksmino. Ji kartu juokėsi pro ašaras.

– Ar tai vienintelis tavo triukas? Ar tai vienintelis dalykas, kurį galėjai sugalvoti, kad padėtumei savo šeimininkei? Ak, Teri, niekas mūsų neišskirs! Aš pasiryžusi viskam. Nors, ar tikrai? Vienas dalykas yra kalbėti, kitas – padaryti. Kai pamatai, ko iš tavęs gyvenimas pareikalauja, pasakai: “Aš ne *tai* turėjau omenyje”. Ar padaryčiau bet ką?

Ji atsisėdo ant grindų šalia šuns.

– Supranti, Teri, auklės negali turėti šunų, taip pat, kaip ir pagyvenusių ledi kompanionės. Tik ištekėjusios moterys gali laikyti šunis – pūkuotus, brangius šuniukus, kuriuos jos vedasi su savimi eidamos apsipirkti. O jeigu viena iš jų teikia pirmenybę senam, aklam terjerui... Na, o kodėl ne?

Ji nusiramino. Tą akimirką išgirdo, kad apačioje kažkas du kartus pabeldė į duris.

– Atnešė paštą. Įdomu.

Ji pašoko, nuskubėjo laiptais žemyn ir grįžo su laišku.

– Tai galėtų būti. Jeigu tik...

Ji atplėšė jį.

"Gerbiamoji Ponia,

mes ištyrėme paveikslą ir, mūsų nuomone, tai nėra originalus Cuyp paveikslas. Jis neturi jokios vertės.

Pagarbiai Slounas ir Raideris"

Džoisė stovėjo laikydama jį prieš save. Ji prašneko visai kitu balsu.

– Nieko nepadarysi, – tarė ji. – Tai buvo mano paskutinė viltis. Tačiau mums neteks išsiskirti. Yra išeitis. Ne, visai ne elgetavimas. Teri, brangusis, aš turiu eiti. Greitai grįšiu.

Džoisė nuskubėjo laiptais žemyn. Ten, tamsiame kampe, stovėjo telefonas. Pakėlusi ragelį ji paprašė, kad ją sujungtų su tam tikru žmogumi. Atsiliepė vyriškis. Jo balsas pasikeitė, kai jis suprato, kas jam skambina.

– Džoise, mieloji. Eikime papietauti ir pašokti šį vakarą.

– Negaliu, – pasakė Džoisė nerūpestingai. – Neturiu nieko tinkamo apsirengti.

Ji klaikiai nusišypsojo, kai prisiminė tuščias pakabas išklerusioje spintoje.

– O kas, jeigu aš atvažiuočiau tavęs aplankyti? Koks adresas? Gerasis Dieve, kur tai yra? Jau neberieti nosies, ar ne?

– Visiškai.

– Na, tu atvira. Iki pasimatymo.

Maždaug po keturiasdešimt penkių minučių prie namo sustojo Arturo Holidėjaus automobilis. Kai misis Barns jį pamatė, ją apėmė pagarbi baimė. Ji nuvedė svečią į viršų.

– Brangioji, kokia siaubinga skylė! Kaip tu patekai į tokią bėdą?

– Buvau per daug išdidi. Be to, pakenkė dar keletas kitų nenaudingų mano charakterio savybių.

Ji kalbėjo linksmai; jos akys sardoniškai žiūrėjo į priešais stovintį vyrą.

Daugelis žmonių vadino Holidėjų gražiu. Jis buvo aukštas, kampuotų pečių, masyvaus smakro, šviesiaplaukis vyras mažomis, blyškiai mėlynomis akimis.

Jis atsisėdo ant išklerusio fotelio.

– Na, – pasakė jis rimtai. – Manau, kad pasimokei. Klausyk, ar tas padaras kandžiojasi?

– Ne, jis geras. Aš išdresiravau jį kaip sarginį šunį.

Holidėjus apžiūrėjo ją nuo galvos iki kojų.

– Džoise, ketini nusileisti, – švelniai tarė jis. – Ar taip?

Džoisė linktelėjo.

– Brangioji, aš jau tau anksčiau sakiau. Galų gale visuomet gaunu tai, ko noriu. Aš žinojau, kad laikui bėgant tu tapsi protingesnė.

– Man pasisekė, kad tu nepersigalvojai, – pasakė Džoisė.

Jis įtariai į ją pažvelgė. Jam visada buvo sunku suprasti, ką ji nori pasakyti.

– Tekėsi už manęs?

Ji linktelėjo.

– Kada tik panorėsi.

– Tiesa, kuo anksčiau, tuo geriau, – nusijuokė jis, apžiūrėjęs kambarį, o Džoisė paraudo.

– Tarp kitko, yra sąlyga.

– Sąlyga? – jis vėl įtariai pažvelgė į ją.

– Mano šuo. Jis turi likti su manim.

– Šita sena baidyklė? Tu galėsi turėti kokį tik nori šunį. Galėsi negailėti pinigų.

– Aš noriu Terio.

– Ak! Gerai, kaip nori.

Džoisė įdėmiai į jį pasižiūrėjo.

– Tu žinai, ar ne... kad aš tavęs nemyliu? Nemyliu nė trupučio.

– Dėl to aš nesijaudinu. Aš nesu jautrus. Tačiau jokio melo, mano mergyte. Kai ištekėsi už manęs, elkis garbingai.

Džoisės skruostai paraudo.

– Aš būsiu verta tavo pinigų, – tarė ji.

– Nepabučiuosi manęs?

Jis žengė prie jos. Ji šypsodamasi laukė. Jis apkabino ją ir ėmė bučiuoti jos veidą, lūpas, kaklą. Ji nei suakmenėjo, nei atsitraukė. Pagaliau jis ją paleido.

– Nupirksiu tau žiedą, – tarė jis. – Ko norėtumei – deimantų ar perlų?

– Rubino, – pasakė Džoisė. – Labai didelio kraujo spalvos rubino.

– Keistas noras.

– Norėčiau, kad jis kontrastuotų su mažu perlų žiedeliu, kuris buvo viskas, ką Maiklas įstengė man padovanoti.

– Šį kartą labiau pasisekė, a?

– Tu puikiai viską supratai, Arturai.

Holidėjus išėjo kikendamas.

– Teri, – pasakė Džoisė. – Aplaižyk mane, aplaižyk visą veidą ir kaklą, ypač mano kaklą.

Kai Teris tai padarė, ji susimąsčiusi sumurmėjo:

– Vienintelė išeitis – mąstyti apie ką nors kita. Tu niekada neatspėsi, apie ką aš galvoju. Apie džemą bakalėjinių prekių parduotuvėje. Aš vis kartoju sau – braškių, juodųjų serbentų, aviečių, slyvų džemas. Galbūt, Teri, aš jam greitai nusibosiu. Aš tikiuosi, kad taip atsitiks, o tu ne? Sako, kad kai vyrai veda, žmonos greitai jiems atsibosta. Bet Maiklui aš niekada neatsibosčiau – niekada! Ak! Maiklui...

Kitą rytą Džoisė atsikėlė sunkia širdimi. Ji giliai atsiduso. Tai išgirdęs Teris, miegojęs ant jos lovos, ėmė ją

meiliai laižyti.

– Ak, brangusis! Mes turime viską atlikti iki galo. O, kad kas nors atsitiktų, ir man nereikėtų to daryti. Teri, brangusis, padėk savo šeimininkei. Aš žinau – tu padėtum, jei tik galėtum.

Misis Barns atnešė arbatos, duonos bei sviesto ir labai nuoširdžiai pasveikino Džoisę.

– Štai, mem, ką pagalvojau, kai išgirdau, kad jūs ruošiatės tekėti už šio džentelmeno. Jis atvažiavo rolsu. Kai Barnsas pamatė prie namo durų stovintį rolsą, visiškai išsiblaivė. Na, noriu pasakyti, kad šuo galės važinėti atvirame automobilyje.

– Jam patinka saulė, – tarė Džoisė, – bet šunims pavojinga važinėti automobiliu. Teri, ateik.

– Jumis dėta, aš padėčiau vargšeliui ramiai iškeliauti ten, kur nėra kančių, – pasakė misis Barns, – ir paprašyčiau vyro nupirkti vieną iš tų pūkuotų šunyčių, kuriuos ledi nešiojasi savo movose.

Džoisė nusišypsojo ir vėl pašaukė Terį. Teris nerangiai pakilo nuo palangės. Tą akimirką jie išgirdo triukšmą – gatvėje pešėsi šunys. Teris ištiesė kaklą pro langą ir sulojo. Palangė buvo sena ir supuvusi. Kai Teris į ją atsirėmė, ji nusviro ir senas bei nevikrus šuo nesugebėjo išlaikyti pusiausvyros ir nukrito.

Džoisė garsiai suriko, skubiai nudūmė laiptais ir išbėgo į kiemą. Ji atsiklaupė prie Terio. Šuo buvo sunkiai sužeistas ir gailiai inkštė. Ji palinko virš jo.

– Teri, brangusis Teri... Brangusis...

Jis šiek tiek pavizgino uodega.

– Teri, drauguži... Šeimininkė padės tau... Brangusis drauguži...

Prie jų susirinko minia, kurią didžiausia dalimi sudarė maži berniukai.

– Iškrito pro langą, tikrai.

– Vaje, jis atrodo prastai.

– Tikriausiai susilaužė stuburą.

Džoisė nekreipė dėmesio į jų šnekas.

– Misis Barns, kur artimiausias veterinaras?

– Tai Džoblingas. Jis gyvena Mer Stryte, jeigu sugebėsime jį ten nuvežti.

– Taksi!

– Leiskite man, – tarė pagyvenęs vyras, išlipęs iš taksi.

Jis atsiklaupė prie Terio ir pakėlė jo viršutinę lūpą, tuomet ranka perbraukė per visą šuns kūną.

– Įtariu vidinį kraujavimą, – konstatavo jis. – Neatrodo, kad būtų lūžę kaulai. Verčiau vežkime jį pas veterinarą.

Jis drauge su Džoise pakėlė šunį. Teris iš skausmo amtelėjo. Jo dantys įsikirto į Džoisės ranką.

– Teri, viskas gerai! Viskas gerai, drauguži.

Jie nunešė jį į taksi ir išvažiavo. Sužeistą ranką Džoisė nerūpestingai apsivyniojo nosinaite. Kenčiantis Teris norėjo ją palaižyti.

– Žinau, brangusis, žinau. Tu nenorėjai sužaloti manęs. Viskas gerai, Teri!

Ji paglostė jam galvą. Žmogus, sėdėjęs priešais, stebėjo ją, bet nieko nesakė.

Džoisė nuliūdo, tačiau sutiko palikti šunį. Ji pabučiavo Teriui į nosį. Laiptais nulipo klupinėdama ir nematydama per ašaras kelio. Vyras, padėjęs jai atvežti šunį, ėjo paskui ją. Ji buvo apie jį pamiršusi.

– Taksi vis dar čia. Aš nuvešiu jus namo.

Ji papurtė galvą.

– Verčiau eisiu.

– Eisiu su jumis.

Jis užmokėjo taksi vairuotojui ir nusekė paskui ją. Ji vargiai suvokė, kad ją kažkas lydi. Vyras ėjo tylėdamas. Tačiau kai jie priėjo misis Barns namą, jis prabilo:

– Jūsų riešas. Jūs turite juo pasirūpinti.

Ji pažvelgė į savo riešą.

– A! Viskas gerai.

– Jį reikia nuplauti ir aptvarstyti. Užeisiu pas jus.

Jis užlipo paskui ją laiptais. Ji leido jam nuplauti žaizdą ir aptvarstyti švaria nosinaite. Ji tepasakė:

– Teris netyčia tai padarė. Jis *niekada* man neįkąstų. Jis tiesiog nesuvokė, kad tai mano ranka. Tikriausiai jam labai skaudėjo.

– Bijau, kad taip.

– O galbūt dabar jį ten labai kankina?

– Esu tikras, kad juo gerai rūpinasi. Kai veterinaras paskambins, jūs galėsite eiti jo pasiimti ir namie slaugyti.

– Taip, žinoma.

Vyras nutilo, tuomet pasuko prie durų.

– Tikiuosi, kad viskas bus gerai. – suglumęs pasakė jis. – Sudie.

– Sudie.

Po trijų keturių minučių ji prisiminė, koks jis buvo jai malonus, o ji jam pamiršo padėkoti.

Misis Barns įėjo į kambarį su puodeliu rankoje.

– Štai puodelis karštos arbatos, mano vargšas vaikeli. Negaliu žiūrėti, kaip tu kankiniesi.

– Ačiū, misis Barns, bet aš nenoriu arbatos.

– Išgerk, tai tau padės, mieloji. Nesijaudink taip. Šunelis pasveiks, o jeigu ne – jūsų džentelmenas padovanos jums kitą šunį...

– Misis Barns, nereikia. Prašau, jeigu neprieštaraujate, norėčiau likti viena.

– Na, aš niekada nieko panašaus nesu mačiusi... O, skamba telefonas.

Džoisė kaip strėlė nulėkė žemyn. Ji pakėlė ragelį. Misis Barns nupūškavo paskui ją. Ji išgirdo Džoisę sakant:

– Taip, aš klausau. Ką? Ak! Taip, ačiū.

Ji padėjo ragelį. Geraširdė misis Barns, išvydusi jos veidą, išsigando. Mergina buvo išblyškusi kaip numirėlė.

– Teris mirė, misis Barns, – pasakė ji. – Jis mirė vienišas, nes šalia nebuvo manęs.

Ji užlipo laiptais į savo kambarį ir užtrenkė duris.

– Na, aš niekada nieko panašaus nesu mačiusi, – pasakė misis Barns prieškambario sienų apmušalams.

Po penkių minučių ji įkūprino į merginos kambarį. Džoisė sėdėjo sustingusi kėdėje. Ji neverkė.

– Atėjo jūsų džentelmenas, mis. Ar pakviesti jį į viršų?

Staiga Džoisės akys nušvito.

– Taip, prašau. Norėčiau su juo pasimatyti.

Holidėjus veržliai įėjo į kambarį.

– Štai ir aš. Ar aš neužtrukau? Esu pasiruošęs tuojau pat išvežti tave iš šios siaubingos vietos. Tau negalima čia pasilikti. Greičiau apsirenk.

– Jau nereikia, Arturai.

– Nereikia? Ką nori pasakyti?

– Teris mirė. Dabar man jau nebereikia už tavęs tekėti.

– Apie ką tu kalbi?

– Mano šuo – Teris, mirė. Aš ketinau už tavęs tekėti tik todėl, kad galėčiau jį laikyti.

Holidėjus spoksojo į ją. Jo veidas vis labiau raudo.

– Tu pamišusi.

– Manau, kad taip. Žmonės, kurie myli šunis – pamišę.

– Tu rimtai man sakai, kad ruošeisi ištekėti už manęs dėl... O, tai absurdas!

– O kaip tu manai, kodėl aš ketinau tekėti už tavęs? Tu žinojai, kad nekenčiu tavęs.

– Aš maniau, kad tu norėjai už manęs ištekėti, kadangi planavai su manimi puikiai leisti laiką.

– Mano galva, – pasakė Džoisė, – tai dar bjauresnis motyvas. Šiaip ar taip, viskas baigta. Aš neketinu tekėti už tavęs!

– Ar tu suvoki, kad elgiesi su manimi niekingai?

Ji pažvelgė į jį šaltai, bet su tokia neapykanta, kad jis atsitraukė.

– Aš taip nemanau. Girdėjau tave kalbant, kad iš gyvenimo tetrokšti malonumų. Tu gavai iš manęs, ko norėjai.

O mano neapykanta tau suteikė tik dar didesnį malonumą. Žinojai, kad aš nekenčiu tavęs, ir tau tai patiko. Kai vakar leidausi bučiuojama, tu nusivylei, nes aš nedrebėjau ir nekrūpčiojau. Tavyje, Arturai, yra kažkas brutalaus, žiauraus. Tau patinka skaudinti žmones... Aš nepasielgiau su tavimi taip blogai, kaip tu nusipelnei. O dabar gal malonėtum išeiti iš mano kambario? Aš noriu likti viena.

Jis greitakalbe išbėrė:

– Ką ketini daryti? Tu juk neturi pinigų.

– Tai mano reikalas. Prašau, išeik.

– Tu tikras velnias. Vedantis iš proto velniūkštis. Tačiau dar ne viskas baigta. Manęs taip paprastai neatsikratysi.

Džoisė nusijuokė.

Jos juokas jį sutriuškino, nes jis to nesitikėjo. Holidėjus nerangiai nulipo laiptais žemyn ir išvažiavo.

Džoisė sunkiai atsiduso. Ji užsidėjo savo nudėvėtą juodo fetro skrybėlaitę ir išėjo. Ji ėjo gatvėmis nieko negalvodama ir nieko nejausdama. Kažkur giliai pasąmonėje ji jautė skausmą, kuris netrukus turėjo išsiveržti, tačiau dabar jos jausmai buvo prislopinti.

Ji praėjo pro įdarbinimo biurą ir susvyravo.

"Privalau kažką daryti, – pagalvojo ji. – Štai ten yra upė. Aš dažnai mąstydavau apie tai, norėjau, kad viskas pasibaigtų. Bet upė tokia šalta ir šlapia. Nemanau, kad esu pakankamai drąsi. Iš tiesų aš nesu drąsi."

Ji užėjo į įdarbinimo biurą.

– Labas rytas, misis Lambert. Apgailestauju, bet mes

neradome jums darbo netoli namų.

– Tai nesvarbu, – tarė Džoisė. – Dabar galiu dirbti bet kokį darbą. Mano draugas, su kuriuo gyvenau, išvyko.

– Jūs sutinkate išvykti į užsienį?

Džoisė linktelėjo.

– Taip, ir norėčiau kaip galima toliau.

– Misteris Alabis kaip tik yra biure. Jis kalbasi su kandidatėmis. Aš nusiųsiu jus pas jį.

Po akimirkos Džoisė sėdėjo kabinete ir atsakinėjo į pono klausimus. Jai pasirodė, kad pažįsta savo pašnekovą, tačiau negalėjo jo prisiminti. Ir staiga jai dingtelėjo, jog paskutinis klausimas buvo šiek tiek keistas.

– Ar jūs sutariate su senutėmis? – paklausė misteris Alabis.

Džoisė nežymiai nusišypsojo.

– Manau, kad taip.

– Suprantate, mano teta, kuri gyvena su manimi, yra sunkoko būdo. Ji labai mane myli ir iš tikrųjų yra labai miela, bet gali būti, kad jaunai moteriai ji gali pasirodyti sunkiai sukalbama.

– Esu kantri ir gero būdo, – pasakė Džoisė. – Aš visuomet puikiai sutariau su pagyvenusiais žmonėmis.

– Jūs turėsite rūpintis teta ir mano trimečiu berniuku. Jo motina mirė prieš metus.

– Suprantu.

Jie nutilo.

– Tuomet, jei manote, kad jūs norėtumėte pas mus dirbti, sakykime, jog sutarėme. Išvykstame kitą savaitę.

Pranešiu jums tikslią datą ir manau, kad norėtumėte gauti nedidelį avansą apsipirkti kelionei.

– Labai ačiū. Būtų labai malonu.

Jie abu atsistojo. Staiga misteris Alabis užsikirsdamas pasakė:

– Aš nemėgstu kištis... noriu pasakyti, kad norėčiau... sužinoti, kaip jūsų šuo?

Džoisė atidžiau pažvelgė į jį. Ji paraudo, o jos mėlynos akys beveik pajuodavo. Ji įdėmiai į jį įsižiūrėjo. Kai pirmą kartą jį pamatė, pamanė, kad jis senas. Bet dabar pastebėjo, jog apsiriko. Jis nebuvo labai senas. Žilstelėję plaukai, malonus, vėjo nugairintas veidas, šiek tiek nusvirę pečiai, rudos akys buvo šuniškai drovios ir geros. "Jis šiek tiek panašus į šunį", – pagalvojo Džoisė.

– Tai *jūs*, – tarė ji. – Vėliau aš prisiminiau, kad pamiršau jums padėkoti.

– Nereikia padėkos. Aš jos nesitikėjau. Supratau, kaip jūs jautėtės. O kaip jaučiasi vargšas šunelis?

Džoisės akis užplūdo ašaros. Jos riedėjo merginos skruostais. Niekas pasaulyje nebūtų sugebėjęs jos nuraminti.

– Jis mirė.

– Ak!

Tai viskas, ką jis pasakė, tačiau Džoisę tas "ak" labai paguodė. Ji gyvenime nebuvo girdėjusi labiau guodžiančio žodžio. Šiuo žodžiu jis išreiškė visus savo jausmus.

Po kelių akimirkų jis užsikirsdamas pasakė:

– Tiesą sakant, ir aš turėjau šunį. Jis mirė prieš dvejus

metus. Tuo metu žmonės, kurie mane supo, negalėjo suprasti, kaip man sunku. Labai bjauru, kai tenka apsimesti, kad nieko svarbaus neatsitiko.

Džoisė linktelėjo.

– Aš *suprantu*, – tarė misteris Alabis.

Jis paėmė jos ranką ir stipriai paspaudė. Tada išėjo iš mažo kabineto. Po kelių akimirkų išėjo ir Džoisė. Ji aptarė įvairias įsidarbinimo detales su biuro tarnautoja. Kai sugrįžo namo, misis Barns sutiko ją prie durų. Ji buvo nusiminusi, kaip būdinga žmonėms, priklausantiems jos visuomenės sluoksniui.

– Jie atsiuntė vargšo šunelio kūną namo, – pranešė ji. – Jis viršuje, jūsų kambaryje. Aš paprašiau Barnso iškasti tvarkingą duobę sode už namo...

MAGNOLIJOS ŽIEDAS

Apsakymas *"Magnolijos žiedas"* pirmą kartą išspausdintas Didžiojoje Britanijoje 1925 metais, žurnale *"Royal Magazine"*.

MAGNOLIJOS ŽIEDAS

Vincentas Ystonas stovėjo laukdamas po Viktorijos stoties laikrodžiu. Retkarčiais jis nekantriai pažvelgdavo į jį. “Ko gero, čia daug vyrų laukė moters, kuri taip ir neatėjo”, – mąstė jis. Jam pasidarė labai skaudu. O jeigu Teo neateis, jeigu ji persigalvojo? Moterims įprasta taip elgtis. Ar jis kada buvo tikras, kad ji pasielgs taip, kaip žadėjo? Ką jis apie ją žinojo? Ji vertė jį jaustis nepatogiai nuo pat pradžių. Atrodė, kad joje buvo įsikūnijusios dvi moterys. Viena – žavinga ir besišypsanti Ričardo Darelio žmona, o kita – tyli, paslaptinga, Vincento Ystono draugė, susitikinėjanti su juo Haimers Klouzo sode. “Moteris, panaši į magnolijos žiedą”, – pagalvojo jis. Magnoliją jis prisiminė, nes būtent po magnolijos medžiu jie pirmą kartą pasibučiavo. Tas bučinys buvo kupinas žavesio. Tą dieną magnolijos žiedai labai kvepėjo, ir ant jos veido nusileido keli jų žiedlapiai, švelnūs lyg aksomas ir labai kvapnūs, tokie pat baltai rausvi ir švelnūs kaip jos oda. Magnolijos žiedas – egzotiškas, kvapnus, paslaptingas.

Visa tai įvyko prieš dvi savaites – kitą dieną po to, kai

jie susipažino. O šiandien jis laukė, kad ji ateis ir pasiliks su juo visam laikui. Jis ir vėl pradėjo abejoti. Ji neateis. Kaip jis galėjo patikėti, kad ji gali taip pasielgti? Ji per daug prarastų. Gražioji misis Darel to nedarys. Toks jos poelgis būtų dienos sensacija, kiltų didžiulis skandalas. Tai būtų dėmė visam gyvenimui. Visą šį reikalą galima būtų sutvarkyti ir kitaip – ramiai ir gražiai. Pavyzdžiui, ji galėtų išsiskirti.

Tačiau jie apie tai nepagalvojo – bent jau jis. Įdomu, ar ji pagalvojo? Jis niekada nežinojo, ką ji galvoja. Paprašė jos išvykti su juo labai baikščiai... Pagaliau, kas toks jis yra? Neypatinga asmenybė – vienas iš tūkstančio apelsinų augintojų Transvalyje*. Ką jis jai gali duoti ir kaip ji su juo gyvens? Ji, kuri priprato prie Londono spindesio! O jis taip atkakliai jos siekė!

Bet ji su jo pasiūlymu sutiko labai ramiai, nedvejodama ir neprieštaraudama, tarytum jis jos prašė natūraliausio dalyko pasaulyje.

– Rytoj? – paklausė jis nustebęs, beveik netikėdamas tuo, ką girdi.

Ir ji švelniai pažadėjo jam, kad vyks kartu. Tai buvo visai nepanašu į tai, kaip ji elgėsi visuomenėje. Kai jis pirmą kartą ją išvydo, palygino ją su deimantu, kuris žiba tarsi ugnis ir kiekviena briauna atspindi šviesą. Tačiau nuo to laiko, kai jie pirmą kartą pasibučiavo, ji stebuklingai pasikeitė. Dabar buvo panaši į neryškų perlą – baltai rožinį, kaip ir magnolijos žiedas.

---

* Pietų Afrika – vert. past.

Ji davė žodį. Ir dabar jis laukė, kad jį išpildytų.

Jis vėl pažvelgė į laikrodį. Jeigu ji tuoj pat neateis, jie pavėluos į traukinį.

Jam vėl dingtelėjo skausminga mintis. Ji neateis! Žinoma, ji neateis. Kvailys, kad to tikėjosi! Ką reiškia pažadai? Grįžęs į savo butą, jis ras jos laišką. Ji paaiškins prieštaraudama pati sau, parašys daugybę tų dalykų, kuriuos moterys rašo, kai nori pasiteisinti, kad neįvykdė pažado dėl drąsos stokos.

Jis supyko. Buvo skaudu, kad žlugo visos viltys.

Tuomet jis išvydo ją. Šypsodamasi ji ėjo platforma jo link. Ji ėjo lėtai, neskubėdama ir nesijaudindama, kaip žmogus, kuriam visa amžinybė prieš akis. Ji buvo apsirengusi juodai. Vilkėjo juodą, apgulančią figūrą trikotažinę suknelę, ant galvos buvo užsidėjusi juodą skrybėlaitę, kuri paryškino jos nuostabiai kreminį, blyškų veidą.

Jis suspaudė jai ranką ir pradėjo kvailai veblenti:

– Taigi tu atėjai, tu atėjai! Pagaliau!

– Žinoma.

Koks ramus buvo jos balsas! Koks ramus!

– Maniau, kad neateisi, – pasakė jis paleidęs jos ranką. Jis sunkiai alsavo.

Ji išplėtė savo dideles, gražias akis ir pasižiūrėjo į jį nustebusi lyg naivus vaikas.

– Kodėl?

Jis neatsakė. Tik nusisukęs pasišaukė praeinantį nešiką. Jie vėlavo, todėl paniškai nuskubėjo į traukinį. Po

kelių minučių jie sėdėjo užsakytoje kupė ir žiūrėjo į nuslenkančius pilkai rusvus pietų Londono namus.

II

Priešais jį sėdėjo Teodora Darel. Pagaliau ji priklausė jam. Dabar jis suprato, koks nepasitikintis kvailys jis buvo, kai jos laukė. Jis negalėjo patikėti, kad buvo toks paikas. Abejones sukėlė tas jos paslaptingumas. Atrodė neįmanoma, kad ji kada nors gali jam priklausyti.

Dabar nežinomybė liko praeityje. Lemtingas žingsnis buvo žengtas. Jis pažvelgė į ją. Ji visiškai ramiai sėdėjo kampe ir žaismingai šypsojosi, jos akys buvo primerktos, ilgos, juodos blakstienos lietė rausvus skruostus.

"Apie ką ji mąsto? Apie mane? Ar savo vyrą? Šiaip ar taip, ką ji apie jį galvoja? Ar jis jai kada nors rūpėjo? O gal ji niekuomet jo nemylėjo? Gal ji jo nekenčia arba yra jam abejinga?" – pagalvojo jis. Jam atėjo liūdna mintis: "Nežinau. Aš to niekuomet nesužinosiu. Aš myliu ją, bet jos nepažįstu. Ką ji galvoja, ką jaučia?"

Jis pradėjo mąstyti apie Teodoros Darel vyrą. Jis pažinojo daugybę ištekėjusių moterų, kurios valandų valandas kalbėdavo tik apie savo vyrus. Skųsdavosi, kad tie jų nesupranta, šiurkščiai atmeta jų gražiausius jausmus. Vincentas Ystonas ciniškai pagalvojo, kad taip jos paprasčiausiai gudravo.

Bet Teo niekada nekalbėjo apie Ričardą Darelą. Ystonas apie jį žinojo ne daugiau nei visi kiti. Ričardas

Darelas buvo populiarus žmogus, gražus vyras, žavių ir nesuvaržytų manierų. Darelą mėgo visi. Aplinkiniams atrodė, kad jis puikiai sutaria su žmona. "Tačiau tai nieko nereiškia", – pagalvojo Vincentas. Teo buvo gerai išauklėta, ji niekada viešai nesiskųstų savo vyru.

Jie sėdėjo tylėdami. Jie puikiai vienas kitą suprato be žodžių nuo antros jų pažinties dienos. Tą vakarą jie tylėdami vaikščiojo sode, vienas šalia kito, ir jis, staiga prisilietęs, pajuto jos virpulį. Nuo tada jiems nebereikėjo jokių žodžių, jokių paaiškinimų.

Tada Vincentas buvo dėkingas už jos tylėjimą. Jis buvo patenkintas, kad jam nereikia klausytis moters pasiteisinimų, kuriais ji bandytų įrodyti sau ir savo mylimajam, jog nėra nieko blogo, kad jie myli vienas kitą.

Tačiau dabar tyla kelia jam nerimą. Jis vėl ėmė panikuoti, kad nieko nežino apie šią keistą moterį, kuri mielai sutiko susieti savo gyvenimą su jo gyvenimu. Jis bijojo.

Norėdamas iki galo įsitikinti, jis pasilenkė ir padėjo ranką ant jos kelio. Ji suvirpėjo kaip visada. Jis paėmė jos ranką, pasilenkė ir pabučiavo jai delną. Bučinys buvo ilgas. Ji atsakė pirštais paliesdama jo pirštus. Jis pažvelgė į ją, ir jo akys susitiko su jos akimis. Jis liko patenkintas.

Jis atsilošė. Dabar jam nieko daugiau nebereikėjo. Jie buvo kartu. Ji priklausė jam. Netrukus jis žaismingai ir beveik pašaipiai tarė:

– Tu ilgai tyli.

– Tikrai?

– Taip.

Akimirką jis palaukė, paskui rimtesniu tonu paklausė:

– Tu tikrai nesigaili?

Jos akys išsiplėtė.

– Ak, ne!

Jis neabejojo, kad ji sakė tiesą. Ji atsakė nuoširdžiai.

– Manau, kad bijau, – žemu balsu tarė ji.

– Ko bijai?

– Laimės.

Jis atsisėdo šalia jos, apkabino ją ir pabučiavo švelnų veidą ir kaklą.

– Aš myliu tave, – tarė jis. – Myliu!

Ji atsakė tvirtai ji apkabindama. Jos lūpos buvo praviros.

Tada jis sugrįžo į savo vietą. Paėmė žurnalą. Ji taip pat ėmė skaityti. Retkarčiais jų akys susitikdavo. Tuomet jie nusišypsodavo.

Jie atvažiavo į Doverį kelios minutės po penkių valandų vakaro. Čia jie turėjo pernakvoti ir kitą dieną persikelti į žemyną. Teo, o paskui ją ir Vincentas, įėjo į viešbučio svetainę. Rankoje jis atsinešė porą vakarinių laikraščių ir numetė ant stalo. Du viešbučio tarnautojai atnešė bagažą ir išėjo.

Teo stovėjo žiūrėdama pro langą. Kai ji atsigręžė, jie puolė vienas kitam į glėbį. Kažkas atsargiai pabeldė į duris ir jie greitai atsitraukė vienas nuo kito.

– Prakeikimas, – tarė Vincentas, – atrodo, kad mums nesuteiks galimybės pabūti vieniems.

Teo nusišypsojo.

– Panašu į tai, – sutiko ji.

Ji atsisėdo ant sofos ir paėmė vieną iš laikraščių.

Pasirodė, kad tai buvo padavėjas, atnešęs arbatos. Jis pastatė ją ant stalelio, pristūmė jį prie sofos, ant kurios sėdėjo Teo, apsižvalgė ir pasiteiravęs, ar jie nieko daugiau nenorėtų, išėjo.

– Laikas gerti arbatą, – linksmai pasakė Vincentas, tačiau staiga sustojo kambario viduryje. – Kažkas ne taip? – paklausė jis.

Teo sėdėjo ant sofos tarsi sustingusi. Ji spoksojo priešais save nieko nematančiomis akimis, o veidas buvo mirtinai išblyškęs.

Vincentas greitai prie jos priėjo.

– Kas atsitiko, brangioji?

Vietoj atsakymo ji ištiesė jam laikraštį ir pirštu parodė į antraštę.

Vincentas paėmė iš jos laikraštį.

– "Hobsono, Džekilo ir Luko" bankrotas, – perskaitė jis.

Šios didžiulės Sičio firmos pavadinimas jam nieko nesakė, nors pasąmoningai jautė, kad kažkur jį girdėjo. Jis žvilgsniu paklausė Teo.

– "Hobsonas, Džekilas ir Lukas" yra Ričardas, – paaiškino ji.

– Tavo vyras?

– Taip.

Vincentas vėl pradėjo įdėmiai skaityti. Straipsnyje buvo pasakojama nepagražinta firmos žlugimo istorija.

Frazės “staigus krachas”, “išaiškėjo rimti dalykai“, “paliestos kitos prekybos firmos” jį nemaloniai sukrėtė.

Išgirdęs bruzdesį, jis pakėlė akis. Teo prie veidrodžio taisėsi savo juodą skrybėlaitę. Jam sujudėjus, ji atsisuko ir ramiai pažvelgė jam į akis.

– Vincentai, privalau grįžti pas Ričardą.

Jis pašoko.

– Teo, nebūk juokinga!

Ji bejausmiu balsu pakartojo:

– Privalau grįžti pas Ričardą.

– Bet, brangioji...

Ji parodė ranka į gulintį ant grindų laikraštį.

– Jo firma žlugo, bankrutavo! Negaliu dabar jo palikti.

– Tu jį palikai dar tada, kai nieko apie tai nežinojai. Būk protinga!

Ji liūdnai papurtė galvą.

– Tu nesupranti. Aš privalau grįžti pas Ričardą.

Jis negalėjo jos atkalbėti. Keista, kad tokia švelni ir nuolaidi moteris galėjo būti visiškai nepalenkiama. Ji nebesiginčijo, leido jam sakyti viską, ką tik jis norėjo. Jis laikė ją apsikabinęs, norėdamas palaužti jos valią jausmais, ir nors jos švelnios lūpos atsakė į jo bučinius, jis pajuto, kad jos nenugalės. Ji sugebėjo atsispirti visiems jo prašymams.

Pagaliau jis, išvargintas tuščių pastangų, ją paleido. Jis liovėsi maldauti ir pradėjo pykti. Jis priekaištavo jai, kad ji niekuomet jo nemylėjo. Ji ir tai išklausė tylėdama, neprieštaraudama. Jos nebylus ir išvargintas veidas sakė,

kad jis buvo neteisus. Galų gale jis įniršo: jis apibėrė ją visais žiauriausiais žodžiais, kokius tik galėjo sugalvoti, siekdamas parklupdyti ją ant kelių.

Galų gale jo žodžiai išseko. Daugiau jis nebeturėjo ką pasakyti. Vincentas atsisėdo, susiėmė rankomis galvą ir ėmė spoksoti į raudoną minkštą kilimą. Prie durų stovėjo Teodora išblyškusiu veidu. Ji buvo panaši į juodą šešėlį.

Viskas buvo baigta.

Ji ramiai atsisveikino:

– Sudie, Vincentai.

Jis neatsakė.

Durys atsidarė ir užsitrenkė.

III

Darelai gyveno "Čelsėjoje" – egzotiškame, senoviniame name su nedideliu sodeliu. Priešais namą augo pajuodęs magnolijos medis. Nors medis buvo ir labai negražus, tačiau vis tik tai buvo magnolija.

Teo pažvelgė į jį, kai po trijų valandų grįžusi namo, stabtelėjo ant laiptelių prie durų. Netikėtai jos veidą iškreipė skausminga šypsena.

Ji įėjo į namą ir nuėjo tiesiai į darbo kambarį. Kambaryje pirmyn ir atgal vaikštinėjo gražus vyriškis iškankintu veidu.

Kai ji įėjo, jis iš džiaugsmo šūktelėjo.

– Ačiū Dievui, tu grįžai, Teo! Man pranešė, kad kažkur išvykai iš miesto pasiėmusi lagaminus.

– Išgirdau naujienas ir grįžau.

Ričardas Darelis apsikabino ją ir nusivedė prie sofos. Jie atsisėdo šalia vienas kito. Teo išsilaisvino iš jo rankų.

– Ar padėtis labai bloga, Ričardai? – tyliai paklausė ji.

– Tokia bloga, kokia tik gali būti.

– Papasakok man.

Vaikščiodamas pirmyn ir atgal jis pradėjo pasakoti. Teo sėdėjo ir stebėjo jį. Jam nereikėjo žinoti, kad retkarčiais viskas prieš jos akis išnykdavo, ir ji pradėdavo matyti kitą kambarį Doverio viešbutyje.

Nepaisydama to, ji klausėsi jo pakankamai įdėmiai. Baigęs savo pasakojimą jis atsisėdo šalia jos ant kušetės.

– Laimei, – tarė jis, – jie neturi teisės liesti mano vestuvinės dovanos tau. Namas taip pat priklauso tau.

Susimąsčiusi Teo linktelėjo.

– Šiaip ar taip, mes turėsime namus, – pasakė ji. – Tuomet viskas ne taip jau ir blogai? Tai tik reiškia, kad turėsime viską pradėti iš naujo.

– O taip!

Tačiau jis tai pasakė nenuoširdžiai, todėl Teo pagalvojo: "Yra dar kažkas. Jis man nepasakė visko".

– Ar nieko daugiau neatsitiko, Ričardai? – paklausė ji švelniai. – Nieko daugiau?

Akimirką jis dvejojo, tada pasakė:

– Daugiau? Kas galėtų dar atsitikti?

– Nežinau, – tarė Teo.

– Viskas bus gerai, – pasakė Ričardas taip, tarytum šiais žodžiais labiau norėjo įtikinti save, o ne Teo. – Žinoma, viskas bus gerai.

Jis apsikabino ją.

– Džiaugiuosi, kad tu esi čia, – tarė jis. – Dabar, kai tu esi su manim, viskas bus gerai. Kad ir kas atsitiktų, aš turiu tave, ar ne?

Ji švelniai atsakė:

– Taip, tu turi mane.

Ir šį kartą ji nenumetė jo rankos. Jis pabučiavo ją ir prisitraukė arčiau savęs. Jis tarytum atgavo ramybę pajutęs jos artumą.

– Aš turiu tave, Teo, – pakartojo jis, o ji atsakė kaip ir prieš tai:

– Taip, Ričardai.

Jis nuslinko nuo kušetės ant grindų prie jos kojų.

– Aš pavargęs, – irzliai pasakė jis. – Dieve mano, kokia buvo diena. Siaubinga! Aš nežinau, ką daryčiau, jei tavęs nebūtų šalia. Juk žmona yra žmona, ar ne?

Ji nekalbėjo, tik pritardama linkčiojo galva.

Jis padėjo savo galvą ant jos kelių, atsiduso kaip pavargęs vaikas.

Teo vėl pagalvojo: “Jis kažko man nepasakė. Ko?”

Jos ranka nusileido ant jo tamsiaplaukės galvos ir ji, kaip raminanti vaiką motina, švelniai pradėjo ją glostyti.

Ričardas neaiškiai sumurmėjo:

– Dabar, kai tu esi čia, viskas bus gerai. Tu manęs nepaliksi bėdoje.

Jis ėmė lėtai ir tolygiai kvėpuoti. Užmigo. Ji vis dar glostė jam galvą.

Tačiau jai akyse buvo tamsu, ji sėdėjo ir nieko nematė.

– Ar nemanai, Ričardai, – tarė Teodora po trijų dienų, kai jie prieš pietus sėdėjo svetainėje, – kad geriau man viską papasakoti?

Ričardas krūptelėjo ir nuraudo.

– Aš nežinau, ką tu turi omenyje, – išsisuko nuo atsakymo jis.

– Tikrai?

Jis pažvelgė į ją.

– Žinoma, yra šiokių tokių... na... smulkmenų.

– Ar nemanai, kad turiu žinoti viską, jei tikiesi mano pagalbos?

Jis keistai pažiūrėjo į ją.

– Kodėl galvoji, kad man reikia tavo pagalbos?

Ji šiek tiek nustebo išgirdusi jo atsakymą.

– Brangusis Ričardai, aš esu tavo žmona.

Netrukus jis nusišypsojo savo ankstesne patrauklia, nerūpestinga šypsena.

– Taip, tu esi mano žmona, Teo. Ir labai graži žmona. Aš niekuomet negalėjau pakęsti bjaurių moterų.

Jis ėmė vaikščioti pirmyn ir atgal po kambarį. Jis taip darydavo, kai jam kas nors keldavo nerimą.

– Aš neneigiu, kad tam tikra prasme tu teisi, – netrukus pasakė jis. – Tu galėtumei padėti.

Jis nutilo.

– Kaip?

– Velniškai sunku išaiškinti tokius dalykus moterims. Jos neteisingai viską supranta... įsivaizduoja tai... ko nėra.

Teo nieko neatsakė.

– Supranti, – tęsė Ričardas, – įstatymas yra viena, o gera ir bloga yra visai kas kita. Pavyzdžiui, poelgis gali būti visiškai geras ir doras, tačiau įstatymas jį įvertins kaip blogą. Devynis kartus iš dešimties tau gali pasisekti, o dešimtą... įkliūsi.

Teo po truputį pradėjo suprasti. Ji pamanė: "Kodėl aš nesistebiu? Turbūt visuomet giliai širdyje žinojau, kad jis nėra sąžiningas žmogus?"

Ričardas kalbėjo toliau. Jis ilgai teisinosi, nors Teo to iš jo ir nereikalavo. Ji buvo jam dėkinga, kad jis nepapasakojo visų sukčiavimo smulkmenų. Reikalas buvo susijęs su Pietų Afrikos žemės nuosavybe. Ką būtent Ričardas padarė, jai buvo neįdomu. Iš moralinės pusės, kaip jis tvirtino, viskas buvo sąžininga, o teisiškai... čia ir buvo problema. Jis turėjo pripažinti, kad bus už tai patrauktas teisman.

Kalbėdamas, jis vis žvilgčiojo į savo žmoną, nervinosi ir jautėsi nepatogiai. Jis vis dar mėgino pasiteisinti ir paaiškinti tai, kas būtų aišku ir mažam vaikui. Pagaliau, po begalės pasiteisinimų, jis palūžo. Galbūt jį taip paveikė Teo akys, kuriose akimirką pasirodė panieka. Jis susmuko kėdėje prie židinio ir rankomis susiėmė už galvos.

– Štai taip, Teo, – trūkčiojančiu balsu tarė jis. – Ką tu ketini daryti?

Netrukus ji priėjo prie jo ir, atsiklaupusi šalia kėdės, pažvelgė jam į veidą.

– Ką aš galiu padaryti, Ričardai? Ką mes galime padaryti?

Jis priglaudė ją prie savęs.

– Tu rimtai? Tu liksi su manimi?

– Žinoma, brangusis.

Sujaudintas jis nuoširdžiai, nors ir nenoromis, pasakė:

– Aš esu vagis, Teo. Kalbant tiesiai šviesiai, aš esu vagis.

– Tuomet aš esu vagies žmona, Ričardai. Kad ir kaip būtų, liksiu su tavimi. Mes abu arba žlugsime, arba sugebėsime viską iškęsti ir nugalėti.

Jie valandėlę patylėjo. Netrukus Ričardas vėl atrodė nerūpestingas.

– Žinai, Teo, turiu planą, tačiau mes apie tai pasikalbėsime vėliau. Dabar kaip tik pietų metas. Mes turime eiti persirengti. Apsivilk tą savo kreminį... kaip jis ten vadinamas... žinai, *Caillot* modelio drabužį.

Teo pašaipiai kilstelėjo antakius.

– Taip apsirengusi vakarosiu namuose?

– Taip, aš suprantu, kad nelabai tinka. Bet man patinka ta suknelė. Apsivilk ją, būk gera mergaitė. Man linksmiau, kai tu gražiai atrodai.

Teo atėjo prie pietų stalo apsivilkusi *Caillot* modelio suknelę. Ji buvo sukurta iš kreminės spalvos brokato, papuošto auksiniu raštu ir blyškiai rožiniu apvadu, kad pagyvintų kreminę spalvą... Nugaroje buvo labai didelė iškirptė. Jokia kita suknelė negalėjo taip gerai išryškinti akinamai baltų Teo kaklo ir pečių. Dabar ji iš tikrųjų buvo panaši į magnolijos žiedą.

Ričardas pasižiūrėjo į ją patenkintas.

– Gera mergaitė. Žinai, su ta suknele tu atrodai tiesiog stulbinančiai.

Jie pradėjo pietauti. Visą vakarą Ričardas buvo nervingas, lyg nesavas. Juokavo ir kvatojosi, nors nebuvo nieko juokinga, tarytum mėgindamas nusikratyti savo rūpesčių, bet veltui. Keletą kartų Teo bandė jam priminti dalykus, apie kuriuos jie kalbėjosi prieš tai, tačiau jis vis išsisukdavo.

Kai ji jau ruošėsi eiti miegoti, staiga jis prakalbo apie reikalus.

– Ne, dar neik. Aš turiu kai ką tau papasakoti. Supranti, apie tą nelaimingą istoriją, kuri nutiko man.

Ji vėl atsisėdo.

Jis ėmė greitai pasakoti. Pasak jo, visą šį reikalą buvo įmanoma nuslėpti, jeigu likimas būtų buvęs jiems palankesnis. Jis suspėjo paslėpti visus pėdsakus, kol tam tikri dokumentai nepateko į teismo vykdytojo rankas...Tai pasakęs, jis reikšmingai nutilo.

– Dokumentai? – apstulbusi paklausė Teo. – Nori pasakyti, kad tu ketini juos sunaikinti?

Ričardas išsiviepė.

– Aš tučtuojau juos sunaikinčiau, jei tik juos turėčiau. Tai ir yra blogiausia, kad jų neturiu!

– O kas juos turi?

– Žmogus, kurį mes abu pažįstame – Vincentas Ystonas.

Teo šūktelėjo. Ji pamėgino susitvardyti, bet Ričardas viską pastebėjo.

– Aš įtariu, kad jis iš pat pradžių kažką žinojo apie šį reikalą. Štai kodėl aš jį taip dažnai čionai kviečiau. Ar prisimeni, jog prašiau tavęs, kad būtumei jam maloni?

– Prisimenu, – sutiko Teo.

–Kažkodėl man nepavyko su juo susidraugauti. Nežinau, kodėl. Tačiau, manau, kad tu jam labai patinki.

Teo sutiko:

– Taip, patinku.

– Aha! – tarė patenkintas Ričardas. – Tai gerai. Dabar tu supranti, kur link aš suku. Esu įsitikinęs, kad jei tu nueitum pas Vincentą Ystoną ir paprašytum atiduoti tuos dokumentus, jis neatsakytų. Supranti, tu graži moteris ir visa kita.

– Aš negaliu to padaryti, – greitai pasakė Teo.

– Nesąmonė.

– Apie tai negali būti nė kalbos.

Ričardo veidas pasidengė raudonomis dėmėmis. Jis supyko.

– Brangioji, manau, kad tu nevisiškai supranti, kokioje keblioje padėtyje mes atsidūrėme. Jeigu viskas išaiškės, mane gali pasodinti į kalėjimą. Tai žlugimas, negarbė!

– Vincentas Ystonas nepanaudos tų dokumentų prieš tave. Esu tuo tikra.

– Ne tai svarbu. Jis gali net nesuprasti, kad tie dokumentai įrodo mano kaltę. Bet jeigu pradės juos sieti su... mano reikalais, jis tikrai viską supras. Ak! Negaliu tau visko paaiškinti. Jis sužlugdys mane net nežinodamas, ką jis daro, nebent kas nors jam paaiškintų.

– Tikriausiai tu pats gali viską išspręsti. Parašyk jam.

– Tai nepadės! Ne, Teo, mes turime tik vieną viltį. Tik tu gali man padėti. Be to, tu – mano žmona, privalai man padėti. Nuvažiuok pas Ystoną šį vakarą...

Teo pravirko.

– Tik ne šį vakarą. Galbūt rytoj...

– Dieve mano, Teo, ar negali suprasti? Rytoj gali būti per vėlu. Jeigu tu tik sutiktumei nuvykti dabar, iš karto... Važiuok į Ystono butą.

Jis pamatė, kaip ji sudrebėjo, bet ir toliau ją įtikinėjo:

– Aš suprantu, mano mergaite, tai bjauru. Tačiau tai gyvenimo ar mirties klausimas. Teo, juk tu manęs nepaliksi bėdoje? Tu sakei, jog padarytum viską, kad tik man padėtum...

Teo tarė griežtu, šaltu balsu:

– Tik ne tai. Negaliu to padaryti dėl rimtų priežasčių.

– Teo, tai gyvenimo ar mirties klausimas. Aš kalbu rimtai. Pažvelk čia.

Jis atidarė rašomojo stalo stalčių ir išėmė revolverį. Jeigu jis šiek tiek ir vaidino, ji to nepastebėjo.

– Arba tu man padėsi, arba aš nusišausiu. Aš neturiu kitos išeities. Jeigu tu nepadarysi tai, ko aš prašau, dar prieš rytą aš būsiu lavonas. Prisiekiu tau, kad tai tiesa.

Teo tyliai suriko.

– Ne, Ričardai, tik ne tai!

– Tuomet padėk man.

Jis nusviedė revolverį ant stalo ir atsiklaupė prieš ją:

– Teo, brangioji, jei myli mane, jeigu kada nors mane

mylėjai, padaryk tai dėl manęs. Teo, tu juk mano žmona, kas dar man gali padėti?

Jo balse girdėjosi skundas ir prašymas. Jis atkakliai ją maldavo. Ir pagaliau Teo pati nepajuto, kaip tarė:

– Gerai.

Ričardas palydėjo ją iki durų ir įsodino į taksi.

IV

– Teo!

Vincentas Ystonas pašoko labai apsidžiaugęs, kai pamatė ją stovinčią tarpduryje. Jos pečius dengė baltų šermuonėlių apsiaustas. "Dar niekada ji neatrodė tokia graži", – pagalvojo Ystonas.

– Pagaliau tu grįžai.

Ji ištiesė ranką ir sulaikė jį, kai jis norėjo prie jos prieiti.

– Ne, Vincentai. Tu neteisingai supratai.

Ji greitai prakalbo žemu balsu:

– Mane čia atsiuntė vyras. Jis mano, kad tu turi kažkokius dokumentus, kurie gali jam pakenkti. Atvažiavau paprašyti, kad man juos atiduotum.

Vincentas ramiai stovėjo ir žiūrėjo į ją. Tuomet jis nusijuokė.

– Tai štai kaip? Man buvo toptelėjusi mintis, kad kažkur jau girdėjau pavadinimą "Hobsonas, Džekilas ir Lukas", tačiau negalėjau prisiminti, kur ir kada. Aš nežinojau, kad tavo vyras yra susijęs su ta firma. Jau kurį

laiką šiai firmai sunkiai sekėsi. Aš buvau įgaliotas išsiaiškinti, kas čia ne taip. Maniau, kad tai kokio nors smulkaus valdininkėlio darbas. Niekada nepagalvojau, jog į tai galėjo įsivelti tavo vyras.

Teo nieko neatsakė. Vincentas keistai pažvelgė į ją.

– Tau nerūpi tai, ar ne? – paklausė jis. – Kad... kalbant tiesiai šviesiai, kad tavo vyras yra sukčius?

Ji papurtė galvą.

– Negaliu to suprasti, – tarė Vincentas. Ir ramiai pridūrė:

– Ar palauksi keletą minučių? Aš atnešiu dokumentus.

Teo prisėdo ant kėdės. Jis nuėjo į kitą kambarį ir netrukus grįžęs padavė jai mažą paketą.

– Ačiū, – padėkojo Teo. – Ar turi degtukų?

Ji paėmė iš jo rankos degtukų dėžutę ir atsiklaupė prie židinio. Kai dokumentai virto pelenų krūva, ji atsistojo.

– Ačiū, – dar kartą padėkojo ji.

– Nėra už ką, – šaltai atsakė jis. – Iškviesiu tau taksi.

Jis įsodino ją į taksi ir palydėjo akimis nuvažiuojantį automobilį. Keistas, šaltas, trumpas pasimatymas. Jie net nedrįso pažvelgti vienas į kitą. Viskas buvo baigta. Jis ketino išvykti į užsienį ir pamėginti ten viską pamiršti.

Teo iškišo galvą pro automobilio langą ir kažką pasakė taksi vairuotojui. Ji nebeturėjo jėgų iš karto grįžti namo. Reikėjo atsikvėpti. Kai ji pamatė dar kartą Vincentą, siaubingai susijaudino. O kad... Tačiau ji susitvardė. Savo vyrui ji nejautė jokios meilės, bet privalėjo jį užjausti. Jis pateko į bėdą, todėl ji turi likti su juo. Kad ir ką jis būtų

padaręs, jis ją mylėjo. Jis nusižengė prieš įstatymą, bet ne prieš ją.

Taksi vingiavo plačiomis Hempstedo gatvėmis. Jie išvažiavo į dykynę, ir įkvėpusi šalto, gaivinančio oro, Teo nusiramino. Ji vėl atgavo pusiausvyrą, ir įsėdusi į taksi, grįžo namo.

Ričardas išėjo į prieškambarį jos pasitikti.

– Tu ilgai užtrukai, – tarė jis.

– Tikrai?

– Taip, labai ilgai. Ar viskas gerai?

Jis nusekė paskui ją. Jo akys atrodė klastingos, o rankos drebėjo.

– Ar viskas gerai? – vėl pasiteiravo jis.

– Aš pati juos sudeginau.

– O!

Teo nuėjo į darbo kambarį ir susmuko dideliame fotelyje. Jos veidas buvo baltas tarsi lavono, ji atrodė pavargusi. "Jeigu tik galėčiau dabar eiti miegoti ir niekada daugiau neatsibusti", – pamanė ji.

Ričardas stebėjo ją, atsargiai paslapčiomis į ją žvilgčiojo. Ji nieko nepastebėjo. Tiesiog nebeturėjo jėgų ką nors pastebėti.

– Tau gerai sekėsi, ar ne?

– Aš jau tau tai sakiau.

– Tu esi tikra, kad ten buvo tie dokumentai? Ar tu pažiūrėjai?

– Ne.

– Bet tuomet...

– Sakau tau, aš esu tikra, kad viskas gerai. Nekvaršink man galvos, Ričardai. Daugiau nebegaliu tverti.

– Gerai jau, gerai. Aš suprantu, – nervingai tarė Ričardas.

Jis ėmė neramiai vaikštinėti po kambarį. Netrukus jis priėjo prie jos ir padėjo ranką ant peties. Ji numetė ją.

– Neliesk manęs, – tarsi juokaudama pasakė ji. – Atleisk, Ričardai. Mano nervai per daug įtempti. Jaučiu, kad negaliu pakęsti, kai mane liečia.

– Aš žinau. Suprantu.

Jis vėl pradėjo vaikščioti pirmyn ir atgal.

– Teo, – pratrūko jis staiga. – Man velniškai gaila.

– Ką? – šiek tiek apstulbusi ji pažvelgė į jį.

– Aš neturėjau tavęs siųsti pas jį tokiu metu, naktį. Aš niekad nenorėjau, kad tu patirtumei kokį nemalonų dalyką.

– Nemalonų dalyką? – nusijuokė ji. Atrodė, kad šis žodis ją pralinksmino. – Tu nesupranti! Ak, Ričardai, tu nesupranti!

– Ko aš nesuprantu?

Žiūrėdama priešais save, ji labai liūdnai tarė:

– Kiek man tai kainavo.

– Dieve mano! Teo! Aš nenorėjau... Tu padarei tai dėl manęs? Kiaulė! Teo, aš negalėjau žinoti. Aš negalėjau net pagalvoti. Dieve mano!

Jis klūpėjo šalia apsikabinęs ją. Ji atsisuko ir nustebusi pažvelgė į jį, tarytum tik dabar suprato, ką reiškė jo žodžiai.

– Aš... niekada nenorėjau... – lemeno jis.

– Ko tu nenorėjai, Ričardai?

Jos balsas jį išgąsdino.

– Pasakyk man. Ko tu nenorėjai?

– Teo, nekalbėkime apie tai. Aš nenoriu žinoti. Aš daugiau niekada nenoriu apie tai galvoti.

Ji įdėmiai pažiūrėjo į jį ir aiškiai paklausė:

– Tu nenorėjai... Kas, tavo manymu, įvyko?

– Teo, nieko neįvyko. Sakykime, kad nieko neįvyko.

Ji vis dar į jį spoksojo, kol suprato, ką jis turėjo omenyje.

– Tu galvoji, kad...

– Aš nenoriu...

Ji pertraukė jį:

– Tu manai, kad Vincentas Ystonas paprašė sumokėti už tuos laiškus? Tu manai, kad aš sumokėjau jam?

Ričardas silpnai tarė:

– Aš... niekada negalvojau, kad jis toks žmogus.

V

– Tikrai? – ji pažvelgė į jį skvarbiu žvilgsniu. Jo akys susitiko su jos akimis. – Kodėl paprašei manęs apsivilkti šią suknelę? Kodėl tokiu metu išsiuntei mane vieną? Tu numanei, kad aš jam patinku... Norėjai išgelbėti savo kailį bet kokia kaina! Mano garbės kaina!

Ji atsistojo.

– Dabar suprantu. Tu taip suplanavai nuo pat pradžių... Ar bent jau numatei, kad taip gali atsitikti, bet tai

tavęs neišgąsdino.

– Teo...

– Negali to paneigti. Ričardai, aš maniau, jog seniai tave pažįstu. Aš tik susipažinusi su tavimi supratau, kad tu elgiesi nesąžiningai su kitais žmonėmis. Tačiau aš maniau, jog esi sąžiningas su manimi.

– Teo...

– Ar gali pasakyti, kad aš neteisi?

Jis tylėjo.

– Paklausyk, Ričardai, turiu tau kai ką pasakyti. Prieš tris dienas, kai pakliuvai į bėdą, tarnai tau pranešė, kad aš išvykau į užmiestį. Tai buvo tik dalis tiesos. Aš buvau išvažiavusi su Vincentu Ystonu.

Ričardas kažką neaiškiai sumurmėjo. Ji, ištiesusi ranką, jį nutildė.

– Lukterėk. Mes buvome Doveryje, kai aš, perskaičiusi straipsnį laikraštyje, supratau, kas atsitiko. Tuomet, kaip tu žinai, aš grįžau.

Ji nutilo.

Ričardas čiupo ją už rankos. Jo akys įsmigo į ją.

– Tu sugrįžai laiku.

Teo karčiai nusijuokė.

– Taip, aš grįžau, kaip tu, Ričardai, sakai, “laiku”.

Jis paleido jos ranką, priėjo prie židinio ir atmetė galvą. Atrodė gražiai ir didingai.

– Tokiu atveju, – tarė jis, – aš galiu atleisti.

– O aš negaliu.

Ji ryžtingai ištarė tuos tris žodžius. Kai ji tai pasakė,

tyliame kambaryje tarsi sprogo bomba. Ričardas metėsi prie jos nustebęs ir juokingai išsižiojęs.

– Tu... ė... Ką tu pasakei, Teo?

– Pasakiau, kad negaliu atleisti! Kai palikau tave dėl kito vyro, nusidėjau... Ne, ne fiziškai, bet savo mintimis. Bet tai taip pat nuodėmė. Tačiau jei aš ir nusidėjau, tai padariau dėl meilės. Tu taip pat nebuvai man ištikimas nuo pat mūsų vedybų pradžios. O taip, aš žinau. Aš atleidau tau todėl, kad tikrai tikėjau tavo meile man. Tačiau tai, ką padarei šį vakarą, yra visai kas kita. Tai bjauru, Ričardai – to neatleistų nė viena moteris. Tu pardavei mane, savo žmoną, kad įsigytum saugumą!

Ji paėmė savo apsiaustą ir nuėjo prie durų.

– Teo, – išlemeno jis, – kur tu eini?

Ji pažvelgė į jį per petį.

– Mes visi turime sumokėti šiame gyvenime, Ričardai. Už savo nuodėmę aš sumokėsiu likusi vieniša. O tu rizikuodamas žmogaus, kurį myli, garbe, jį praradai!

– Tu išeini?

Ji giliai atsiduso.

– Į laisvę. Čia manęs niekas nebelaiko.

Jis išgirdo, kaip užsitrenkė durys. Prabėgo amžiai, o gal tik keletas minučių? Už lango kažkas nupleveno žemyn. Tai buvo paskutinis magnolijos žiedlapis, toks švelnus ir kvapnus...

AGATA KRISTI

Agata Kristi (Agatha Christie) dar vadinama nusikaltimų karaliene. Pasaulyje parduota daugiau nei milijardas jos knygų anglų kalba ir dar milijardas kitomis keturiasdešimt keturiomis kalbomis. Jos knygos plačiausiai leidžiamos, šią rašytoją lenkia tik Biblija ir Šekspyras. Ji yra beveik aštuoniasdešimties kriminalinių romanų ir trumpų apsakymų rinkinių, devyniolikos pjesių ir šešių romanų, pasirašytų Marijos Vestmekot (Mary Westmacott) slapyvardžiu, autorė.

Agata Kristi gimė Torkvėjuje. Jos pirmasis romanas "Paslaptinga afera Stailse" buvo parašytas baigiantis Pirmajam pasauliniam karui, kurio metu ji tarnavo medicinos sesele. Tada ji ir sukūrė Erkiulį Puaro, žemaūgį belgų seklį, kuriam buvo lemta tapti populiariausiu kriminalinių romanų sekliu po Šerloko Holmso. Romanas buvo išleistas 1920 metais "Bodley Head" leidyklos.

Iki 1926 metų Agata Kristi kasmet išleisdavo po vieną knygą. 1926 metais ji parašė savo šedevrą "Rodžerio Ekroido nužudymas". Tai buvo pirmoji jos knyga, išleista "Harper Collins" leidyklos. Nuo tada prasidėjo autorės ir šios leidyklos bendradarbiavimas, kuris tęsėsi ištisus penkiasdešimt metų. Ši leidykla išleido per septyniasdešimt Agatos Kristi knygų. "Rodžerio Ekroido nužudymas" buvo pirmoji inscenizuota Agatos Kristi knyga. Ji ilgai buvo rodoma Vest Endo scenoje pavadinimu "Alibi". Jos įžymiausia pjesė "Pelėkautai" yra ilgiausiai vaidinama pjesė teatro istorijoje.

1971 m. Agata Kristi apdovanota Britų imperijos ordinu. Paskutinės jos knygos buvo: "Užuolaidos: paskutinė Puaro byla" (1975 m.) ir "Miegantis žudikas" (1976 m.). Abi knygos tapo perkamiausios. Agata Kristi taip pat parašė keturis nebeletristinius darbus, tarp jų – autobiografiją ir žavingąją "Ateik, pasakyk man, kaip tu gyveni", apie ekspedicijas, kuriose ji daug kartų dalyvavo su savo vyru archeologu seru Maksu Melovanu.

UAB "SIROKAS" išleido:

Kalėdų pudingas
Po laidotuvių
Mirtis ant Nilo
Nesibaigianti naktis
Palšas žirgas
N ar M?
Keleivis į Frankfurtą
Laikrodžiai
Paslaptingasis misteris Kvinas
Blogis po saule
Perskilęs veidrodis
Žmogžudystė klebonijoje
Trečioji mergina
Pavojus Endhauze
Nusikaltimo bendrininkai
Viens, du, užsek man batus
Dilema Polensos kurorte

Artimiausiu metu UAB "SIROKAS" išleis šiuos Agatos Kristi kūrinius:

- Tiria Parkeris Painas
- Susitikimas su mirtimi
- Katė tarp balandžių
- Paskui ateina mirtis

Agata Kristi
DILEMA POLENSOS KURORTE

Redagavo **Elena ŠIMKEVIČIŪTĖ,**
Lina KAMINSKIENĖ
Dailininkė **Daiva STAŠKEVIČIENĖ**
Maketavo **Danielius SAMULEVIČ**

2001. Užs. Nr. 75. Leidėjas UAB "Sirokas".
Spausdino AB "Standartų spaustuvė",
Dariaus ir Girėno g. 39, Vilnius

7 Lt.

DILEMA POLENSOS KURO

Kiekvienas detektyvų rašytojas turi savo mėgstamiausią personažą, o žymusis seklys - savo dedukcijos metodą.

Žavusis Parkeris Painas, apsakymo „Dilema Polensos kurorte” pagrindinis herojus, turi puikią intuiciją ir gerai išmano žmogiškąją prigimtį, o misteriui Satertvaitui, apsakymo „Arlekino arbatos servizas” veikėjui, atskleisti paslaptis dažnai padeda mįslingasis misteris Kvinas. Erkiulis Puaro, tirdamas nusikaltimus, analizuoja motyvus ir tikimybes. Jo metodas visiškai pasiteisina apsakyme „Geltonieji irisai”, kuriame sprendžiamas gyvenimo ir mirties klausimas.

Rinkinį sudaro aštuoni apsakymai, kurių pagrindiniai herojai yra

